

Kršćanska biblioteka

www.monfortanci.com

PO DUHU SVETOM I DJEVICI MARIJI

PO DUHU SVETOME I DJEVICI MARIJI

Priradio o. Marijan Josipović

Imprimatur: br. 1018/62; 6.7. 1962. M. Garković, nadbiskup

Predgovor

Tko je Ona, što izlazi poput zore,
lijepa kao mjesec, sjajna kao sunce,
strahovita kao vojska na boj spremna?!

Ove bi stranice htjele, da sve koji ljube i štiju Blaženu Djevicu Mariju i žele je sve više djelima proslaviti, uvedu u duh prave službe i štovanja Naše Gospe. Danas svetom Crkvom struji pravo gibanje oduševljenja i ljubavi prema Nebeskoj Majci. Kao da se počinju ostvarivati proroštva sv. Ljudevita Marije de Monforta o četi Marijinih apostola, koje će Gospa dići da šire Kraljevstvo Njezina Sina. Na pogled ovih činjenica postavlja se pitanje: Što znači taj razmah ljubavi i zanosa za slavnu Djevicu? Na to pitanje htjeli smo odgovoriti analizirajući duhovnost pravih štovatelja Marijinih i pokazati da to nije ništa novo. Služiti Mariji znači živjeti onim pravim normalnim katoličkim životom. Kad kažemo normalnim ne kažemo nipošto “osrednjim”.

U naše dane postoji tendencija da se normalnim katolikom smatra onaj koji svoju vjeru prakticira za sebe samoga, za svoj vlastiti račun, ne uznemirujući se djelotvorno i istinski za spas svoje braće. A to znači praviti karikaturu iz vjernog katolika; štoviše, iz samog katolicizma. “Osrednji” katolik nije normalni katolik. Trebalo bi podvrći strogoj kritici i reviziji oznake “dobar”, “praktičan” katolik. Čovjek je katolik tek izvjesnim minimumom brige za bližnjega a taj prijeko potrebni minimum, koji će prosuditi posljednji sud, ne postiže mnogo katolika koji se nazivaju prakticirajućim katolicima. Tu leži sva drama. Tu se nalazi osnovni nesporek.

Pravi Marijini štovatelji ljube Presvetu Djevicu kao i sama Crkva, ni manje ni više, to jest mnogo. Oni joj se mole, ne u nekoj pokrajnoj kapelici, nego u središnjoj lađi. Nisu oni naredili da Marija bude srce kršćanstva i da se kršćani rađaju “od Duha Svetoga i Djevice Marije” slično onom rođenju koje je svijetu dalo Spasitelja Isusa Krista.

Štovatelji Marijini žele prakticirati normalnu pobožnost prema Blaženoj Gospi, to jest, naprosto kršćansku pobožnost. Ako ta želja ide daleko, ako je u liniji toga zamaha davanje samoga sebe, onda je to stoga što sam Gospodin Isus Krist želi u nama nastaviti ljubiti svoju Majku i što nas On potiče da svoju sinovsku ljubav proširimo prema Njegovoj mjeri.

Ne zaboravimo to nikada: Sin je Božji htio biti Sinom Marijinim. On ljubi svoju majku, koju je odabrao između tisuća i tisuća, neusporedivom ljubavi daleko većom nego što je osjeća prema svim anđelima i svecima zajedno. On joj je dao povlastice kakve nije dopustio ni serafinima. On ju pridružuje svojem spasiteljskom djelu kao nikoga drugoga. On sam po svom Svetom Duhu stoji na čelu ove neprestano sve veće Marijine proslave u suvremenoj Crkvi.

Ako “nisam više ja, koji živim, nego Krist živi u meni” (Gal. 2, 20.) nije li onda normalno, ako ja ljubim Mariju, da je to više ne ljubim ja, nego Krist, koji je ljubi u meni? Budući da mi dopunjujemo što još nedostaje Kristu, naša ljubav prema njoj jedna je s njegovom ljubavi. Tu ljubav u nama oživotvoruje i izražava On, uvijek na novi način.

“Dopunjujem na svom tijelu što nedostaje Kristovim patnjama...”, smio je napisati sv. Pavao (Kol. 1. 24.) Ništa Kristovoj mucu nije nedostajalo u Kristu samome. Ali je nedostajalo u samom Pavlu, udu čitavoga Krista. U sličnom smislu ja u sebi dovršavam ono što u meni nedostaje od sinovske ljubavi Kristove prema Njegovoj Majci.

Pravi štovatelji Marijini žele Mariju ljubiti Kristovim srcem, baš kao što se trude ljubiti Krista Srcem Marijinim. Budući da je to plan Božji i Njegova volja, oni ga prihvaćaju neustrašivom i potpunom vjerom. Time se vraćaju autentičnoj tradiciji Crkve, zajedničkoj baštini svoj djeci Crkve. Ako možda koji zahtjev potpune službe Mariji dolazi neočekivano, onda je to samo posljedica njihova nastojanja da proživljavaju puninu kršćanstva.

Zašto i previše katolika koje nazivamo “praktičnima”, živi tako bijedno nakon svoga krštenja? Kako bismo mi sve drugačije procjenjivali kad bismo – umjesto da kršćanstvo prosuđujemo prema svome smanjenom mjerilu – gledali ga u Kristovom svjetlu! Kakva bi duhovna obnova nastala, kad bismo se odlučili da nauk Učiteljev shvatimo doslovno i da ga besprijeckorno proživljavamo!

Pravi Marijini štovatelji o kojima govori sv. Ljudevit Marija de Monfort, sanjaju o tome, kako bi djelima odgovorili na ono precizno, jednoznačno pitanje: “Što se događa, ako se čovjek u jeku dvadesetog vijeka usudi doslovno shvatiti izvjesne Kristove riječi o vjeri koja premješta gore?”

Na to povijest Marijinih slugu odgovara: “Događa se da slijepi vide, hromi hodaju, gubavci se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, a siromašnim se pripovijeda Evanđelje.” (Mt. 11. 4-6.)

Ovdje izložena načela suradnje s Duhom Svetim i Bl. Djevicom vrijede za svako apostolsko djelo dostojno toga imena. Apostolat je nastavak samog Utjelovljenja te se ostvaruje svuda i uvijek “po Duhu Svetom i Djevici Mariji”. Perspektive i načini provedbe opravdano se međusobno razlikuju, ali je temeljni duh svima zajednički.

Kao i sve nadnaravne stvarnosti, tako i prava služba Mariji i briga za čovjeka ima dva lica, okrenuta je prema dva svijeta. Tu je ljudska strana okrenuta prema zemaljskom svijetu, u kojem Marijin sluga radi usred bezbroj najrazličitijih ljudi, situacija, okolina, epoha. Trebat će da se vječna riječ prilagodi. Potrebno je poznavati prilike u kojima će se izvršavati duhovno oranje. Ali postoji i božansko lice rada i njegovi su zakoni nepokolebljivi i općeniti kao i sama Crkva. Evo, upravo ovaj aspekt bit će naročito istaknut na stranicama koje slijede. Svaki autentični apostolat je Marijanski, a ako nije onda je manjkav i nepotpun.

Neka nauka izložena na ovim stranicama pomogne svima onima koji ljube ljude i koji se trude oko njihove prave sreće i neka uzdrži u poletu njihov zanos.

Molimo cijenjene čitatelje da se ne zadovolje time da ove stranice letimično pročitaju, nego da ih “mole”. To znači da ih otvore molitvom Duhu Svetom, koji nam jedini može pomoći da “istražujemo dubine Božje” i da u njima uživamo. I onda da ove stranice zaklopimo drugim vapajem Dugu Svetome, moleći ga da nam daruje milost da se svim srcem dademo poučiti da bez ograničenja pristanemo živjeti kao ljudi potpuno posvećeni njemu i njegovoj presvetoj Zaručnici. Ni u jednom jedinom času ne radi se tu o nama samima; ako se Duhu Svetome posvetimo po Mariji i u Mariji, onda je to uvijek za spas naše braće ljudi, da se nastave “Djela Apostolska”.

“Došao sam da donesem oganj na ovaj svijet”, rekao je Isus, “i što hoću nego da se zapali.” Ovaj oganj je Duh Sveti. Štovatelj Marijin pruža prema njemu svoju dušu kao baklju i želi jedno; da svojim plamenom zapali i druge duše i razbukti čitav svijet.

Posveta Duhu Svetome i Blaženoj Djevici Mariji

Duše presveti, ja se živo želim pridružiti zboru pravih Marijinih štovatelja, ali znam da sam po sebi ne mogu dostojno služiti. Molim Te da siđeš nad mene i da me svega ispuniš; da Tvoja sila i snaga podupru moja bijedna i slaba djela kako bi ona postala oruđem Tvojih veličanstvenih nacrtā.

Ali ja znam da si Ti, koji si došao preporoditi svijet u Isusu Kristu, to htio izvesti jedino po Mariji. Ja znam da Te bez Nje ne možemo ni spoznati ni ljubiti; da nam po Njoj dijeliš sve svoje darove, kreposti, sve svoje milosti, i to kome Ona hoće, kad Ona hoće, koliko Ona hoće i kako Ona hoće.

Dobro vidim da se tajna savršene apostolske službe sastoji u tome da se sasvim sjedinim s Onom koja je tako potpuno bila sjedinjena s Tobom. Stoga klečeći pred Presvetom Djevicom, koja u našim očima predstavlja sve ove istine, pred Tobom sam kao Njezin sluga i Njezino dijete i očitujem svoju potpunu pripadnost Njoj.

Ona je Majka moje duše, Njezino i moje srce neka budu odsad jedno. Iz dubine ovoga jedinstvenog Srca Ona ponavlja riječi nekoć izrečene: "Evo službenice Gospodnje". I opet si jednom po Njoj učinio velike stvari. Daj da me Tvoja moć pokrije svojom sjenom i uđe u moju dušu unoseći vatru i ljubav. Neke moja duša bude jedno s Marijinom ljubavlju i voljom da spasi svijet! Da postanem čist u Onoj koju si Ti stvorio Bezgrešnom! Da po Tebi uzmogne Krist, moj Gospodin, rasti i u meni! Da Ga s Njom, Njegovom majkom, uzmognem nositi svijetu i dušama koje ga trebaju! Da poslije pobjede sve duše i ja uzmognemo vječno vladati s Marijom u slavi Presvetog Trojstva!

Duše Presveti, uvjeren sam da ćeš me na ovaj način primiti i sa mnome se poslužiti, da ćeš danas moju slabost pretvoriti u jakost, svrstavam se u redove Marijinih štovatelja i službenika i usuđujem se obećati vjernu službu. Potpuno ću se podvrgnuti zahtjevima i načelima vjerne službe koja me vežu s ostalom mojom braćom i sestrama u Kristu i vode nas naprijed u zajednici i pod vodstvom Marijinim. Da izvršim Tvoju volju i provedem u djelo Tvoje čudesne milosti, koje će obnoviti lice zemlje i uspostaviti, Duše Presveti, Tvoje kraljevstvo nad svim stvarima.

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Tako neka bude.

Prvo poglavlje DUH SVETI

Duše Presveti, ja se želim potpuno posvetiti Marijinoj službi, ali znam da sam po sebi ne mogu dostojno služiti... Molim Te da siđeš nad mene i da me svega ispuniš. Da Tvoja Sila i Snaga podupru moja bijedna i jadna djela, kako bi ona postala oruđem Tvojih veličanstvenih nacrtā.

1. Narav Božje ljubavi

Duše Presveti... Posveta započinje neposrednim, izravnim zazivom Duha Božjega. S Njime započinje svaki uspon u visine.

On je na početku. On je i na svršetku. On je Ljubav iz koje je proizašao svijet, On je Ljubav koja će jednoga dana biti sve u svima. I zato se u činu, koji će ga obvezati za cijeli život, Marijin apostol obraća Duhu Svetomu.

On zna da je njegovo prikazanje samo odgovor, njegova ljubav samo zahvalno, samo pristajanje na jednu drugu ljubav. On zna da se predaje nekome tko se prije njega predao. Bog

je prvi nas ljubio i to upravlja čitavim poletom naše duše. U ovom savezu nije inicijativa u našim rukama. Ne uzdiže se zemlja k nebu; nebo silazi na zemlju, badava, darežljivo. Gledajući ljudsku nezahvalnost, čovjek bi se gotovo usudio reći: ludo. Jer u toj zamjeni Bog nije imao ništa za dobiti. Bog ne može ni porasti ni obogatiti se bez da izgubi svoje nutarne punine. On je bio i uvijek jest ljubav koja je sama sebi dosta, a ipak se daje i saopćuje drugima u neshvatljivom pozivu čiste velikodušnosti i darežljivosti.

Ta nije čudo da Bog jest, nego je, naprotiv, čudo da mi jesmo; mi, koji Bogu ne možemo ništa dati, ništa pridodati Njegovoj vlastitoj slavi, ne možemo pružiti ništa što bi moglo pojačati Njegovo blaženstvo i Njegovu osobnu radost. Bog ni s kim ne dijeli slavu što nas ljubi bez ikakve nagrade, velikodušnošću kojoj nema ravne.

Kad čovjek žrtvuje svoj život za drugoga, htio-ne htio obogaćuje se svojim činom odricanja, ne može a da ne poraste već samim time što se ponizuje i želi ostati u sjeni. Htjeli mi to ili ne htjeli, gesta potpune nezainteresiranosti nije u našoj moći; ona je atribut samoga Boga. I baš tom totalnom Ljubavlju punine Bog nas ljubi.

Kako je to utješna istina; jer ako ljubav Božja ima svoj izvor u Njemu samome, i ako je ta ljubav sama sebi razlog, onda blagost Božju ne može ništa pokolebati; ni naša bijeda, ni naše podlosti, ni neprestano naše padanje u blato. Ljubav Božja nije neki odgovor, ona je prva tu. Njegova ljubav ne ovisi o našoj vlastitoj prvobitnoj dobroti; ona u nama stvara ono što je vrijedno ljubavi. Njegova ljubav u nama tek podiže u život našu sposobnost da ljubimo. To mu daje nečuvenu snagu. To mu omogućuje da nas, ako smijemo tako reći, ljubi upravo neumoljivo.

Francis Thompson opjevao je tu ljubav neumrlim stihovima:

“Nepoznati, jadni, beskorisni stvore,
Zašto bi ikada itko tebe ljubio?

Kad jedino ja mnogo držim do neznatnoga ništa” (reče On)

“Jer ljudska ljubav traži da bude ljudski zaslužena:

A čime si je ti zaslužio –

Od sve jadne ljudske ilovače najsitnija grudice!

Oh, bijedo, pa ti i ne slutiš

Kako si malo vrijedan bilo kakve ljubavi!

A tko će drugi ljubiti' tebe tako neplemenita,

Nego Ja, jedini Ja? (Pas u nebu)

2. Osobna uloga Duha Svetoga u Presvetome Trojstvu

Sve to trebamo razumjeti obraćajući se prema prvoj ljubavi, koju ovdje zovemo Svetim Duhom.

Tom je stvaralačkom i kraljevskom Ljubavi Bog ljubio Mariju i nas u Njoj – kad je k Njoj došao u jutro navještenja, tako da se kršćanstvo moglo definirati kao razmjena dviju ljubavi u Isusu Kristu. Ljubav koja silazi s neba da oživotvori sveti savez naziva se Svetim Duhom.

Nema sumnje da je ova ljubav u Mariji, koja se uzdiže ususret božanskom Duhu, učestvovanje na samoj dobrotivoj ljubavi Božjoj. Marija je u sebi primila puninu nebeske milosti kao nijedan drugi stvor. Ona ljubi Boga istom ljubavi kojom je Bog ljubio Nju, i odgovara pozivu božanske ljubavi u samom tajanstvenom saobraćaju, u kojem joj Bog priopćuje Samoga Sebe.

Isto tako stoji da je Marijina uloga uistinu autentična; odgovor stvora posvećena božanskom pozivu. Marija je najviši rascvat svega onoga što je Bog Staroga Zavjeta poduzimao kroz dugi niz stoljeća, da u Izraelu podigne narod Božji, zaručnicu “posvećenu u

istini i svetosti". U Mariji "zemlja je dala svoj plod", a "Nebesa su prorosila Spasitelja"; ova pobožna želja, ovo obećanje kojim je protkan cijeli Stari Zavjet, ispunja se u Mariji.

Na stjecištu gdje se sastaju Bog i čovječanstvo, u Izraelu, narodu Božjem, zbiva se i Utjelovljenje, sa svim svojim posljedicama.

Usudimo se, dakle, i mi izbliže promotriti Onoga koji će osjeniti Mariju svojom plodonosnom sjenom i da ispitujemo tajne Duha "u koje anđeli žele zaroniti" (I. Petr. I. 12.).

Istina, znamo da su djela Božja izvršena izvan Njega Samoga zajednička trima Božanskim Osobama, a Božja ljubav, koja nas obavlja i proniče, trostruk je i jedinstven dar, trostruka i jedina nježnost.

Ali ako uloga Duha Svetoga uključuje također i uloge ostalih Božanskih Osoba, ipak se Duh Sveti ne povlači u trojstvenu anonimnost. Jest, Božja djela "izvan Njega Samoga" zajednička su trima Osobama, ali svaka od njih igra u tim djelima eminentno osobnu ulogu i te se uloge nikako ne mogu međusobno zamjenjivati. Nema sumnje ni o tome da nas ne posvećuje samo Duh Sveti, a još manje da to čini izolirano, uz isključenje drugih Osoba. Bog Otac nas posvećuje, a isto tako i Bog Sin. Ali svaki na svoj način: Otac nas posvećuje kao Otac, sa Sinom i po Njemu, šalje Duha Svetoga. A Ovaj je Njihov najveći najuzvišeniji dar, kao što je On i pečat njihove međusobne ljubavi. Primajući Duha Svetoga, ja ulazim u intimnost Božje Obitelji.

Otac je, reći će sveti Atanazije, vrelo, Sin je struja, a mi pijemo Duha Svetoga. Grčki Oci opetovat će ovo do mile volje, u tisuću raznih oblika. On je, ako smijemo reći, Uvodilac Božjega života. On je plod jedinstva Oca i Sina, ali je On ujedno i veza Boga s ljudima, a naročito Boga s Marijom. On je prst ruke koju Bog pruža čovječanstvu. U njemu posjedujemo Oca i Sina. Sve proizlazi od Oca po Sinu u Duhu Svetome. Ovaj se aksiom neprestano vraća u istočnoj katoličkoj literaturi poput kakvog vodećeg motiva. Uostalom i cijela Crkva, razvijajući pred nama svoj liturgijski ciklus Adventa, Korizme i Duhova, orijentiranih na Oca, odnosno Sina i Duha Svetoga, stavlja u pokret ovaj trojstveni dinamizam i daje nam da proživljavamo ovaj unutarnji ritam samoga Boga.

3. Osobna uloga Duha Svetoga u Crkvi

Krist je sam u času oprostaja upravio duše svojih učenika prema Duhu Svetome: "Ali ja vam istinu govorim: bolje je za vas da ja idem, jer ako ne otiđem Tješitelj neće doći k vama; ako otiđem, poslat ću ga k vama (Iv. XVI. 7).

To je Njegovo posljednje i najveće obećanje, zalog Njegove prisutnosti i Njegove pobjede. Kad je onog Duhovskog jutra Duh sišao nad apostole, koji su bili okupljeni u dvorani Posljednje večere, nastupila je za svijet, može se reći nova era – era Duha Svetoga, punina vremena.

Jer strogo uzevši mi smo po Njemu ušli u ovu posljednju fazu povijesti. Pozornica, ako smijemo tako reći sada pripada Njemu. On sada uzima u svoje ruke one ribare iz Galileje i pretvara ih u apostole. On silazi nad prve vjernike i napunja ih milostima, mučenicima daje svoju neodoljivu snagu, počevši od svetoga Stjepana, koji je "pun vjere i Duha Svetoga".

Djela apostolska, kojima započinje povijest Crkve, zapravo su samo evanđelje Duha Svetoga.

Odmah kod prvog dodira sa učiteljem, na dan Duhova, primjenjuje sveti Petar na nj ove riječi Joelove: "Nego je ovo, što kaza prorok Joel: 'I bit će u posljednje dane, govori Gospodin Bog: izlit ću od Duha Svojega na svako tijelo i prorokovat će sinovi vaši i kćeri vaše, i mladići vaši vidjet će videnja i starci vaši sanjat će sne. Da, u one dane izlit ću od Duha Svojega... prije nego dođe dan Gospodnji, velik i strašan.' " (Dj. II. 16-21, Joel III 1.-5 u hebrejskom tekstu).

Do ovog dolaska koji će nam razotkriti Veličanstvo Božje, Duh Sveti je na djelu. Osjećamo Ga sa svake stranice Djela Apostolskih, Njegova nam je nazočnost očita. Njegovo je djelovanje življe nego istih onih ljudi, koje povijest opisuje i čija nam se čak i imena navode. O Njemu se govori kao o dragoj i potpuno sigurnoj, zajamčenoj prisutnosti. I onda, kad Ga sveti Luka ne navodi izričito, otkrivamo Ga kao neki filigran, koji božanski ilustrira svaku posvećenu stranicu. On vodi veliku apostolsku igru i njezinu nevidljivu osnovu.

On nadahnjuje prave riječi koje treba reći pred sinedrijem, pred prokonzulima ili upravljačima Rima a isto tako i u svakodnevnom propovijedanju. "I moj govor i moje propovijedanje nije bilo u uvjerljivim riječima (ljudske) mudrosti, nego u dokazivanju Duha i sile. Da vjera vaša ne bude u mudrosti ljudskoj, nego u sili Božjoj." (I. Kor. II. 4-5)

On posvećuje čovjeka za Kristova svjedoka: "... Primit ćete jakost Duha Svetoga kad siđe na vas, i bit ćete mi onda svjedoci u Jeruzalemu i po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje." (Dj. Ap. 1. 8.)

On ispituje do dna i posvećuje srca ljudi, pa je pod prijetnjom teške kazne zabranjeno Njemu lagati. Kad su se Ananija i njegova žena Safira dogovorili da kušaju Duha Gospodnjega, nisu slagali ljudima nego Bogu.

"Ananija, zašto napuni sotona srce tvoje, da slažeš Duhu Svetomu?" (Dj. Ap. V. 3.)

On nadahnjuje apostolsku odvažnost: "Tad reče Duh Filipu: 'Idi i pristupi tim kolima.'" (Dj. Ap. VIII. 29.) I dalje: "A kad iziđoše iz vode, Duh Gospodnji uze Filipa. Dvoranin ga više ne vidje i pun radosti otiđe putem svojim." (Dj. Ap. VIII. 39.)

On oduševljava mučenike: "A on, pun Duha Svetoga, pogleda na nebo i vidje slavu Božju i Isusa gdje stoji s desne strane Boga." (Dj. Ap. VII. 55.)

On vodi Petra u kuću Kornelijevu: "Duh mi reče da pođem s njima bez oklijevanja..." (Dj. Ap. X. 12.)

On izabire apostole: "A kad su oni služili Gospodinu i postili, reče Duh Sveti: 'Odvojite mi Barnabu i Savla na djelo, na koje ih pozvah.'" (Dj. Ap. XIII. 2.)

On je radost progonjenih i njihovo uzdanje i sigurnost: "A učenici su bili puni radosti i Duha Svetoga." (Dj. Ap. XIII. 52.)

On je začetnik odluka koje su presudne za budućnost cijele mlade Crkve; i apostoli počinju svoje direktive ovim riječima: "Jer nađe za dobro Duh Sveti i mi, da nećemo više nikakva tereta na vas osim ovoga potrebnoga..." (Dj. Ap. XV. 28.)

Duh Sveti zacrtava put apostolima, vodi ih i brani: "A kada prođoše Frigiju i Galaciju, zabrani im Duh Sveti propovijedati riječ u Aziji. Kad dođoše u Miziju, pokušali su ići u Bitiniju, ali im ne dopusti Duh Isusov." (Dj. Ap. XVI. 6-7)

"I sada", reći će sveti Pavao, "evo, Duh me sili da idem u Jeruzalem, ne znajući što će mi se tamo dogoditi. Osim da mi Duh Sveti po svim gradovima svjedoči da me u Jeruzalemu čekaju okovi i nevolje." (Dj. Ap. XX. 22-23)

Eto, s kolikim je realizmom prva Crkva očitovala i proživljavala svoju vjeru u Duha Svetoga. Ta vjera određuje čitav stav i držanje svetoga Pavla i objašnjava njegovo čuđenje i zgražanje kad je jednoga dana zapitao grupu učenika u Efezu: "Jeste li primili Duha Svetoga kad ste postali vjernici?" A oni mu rekoše: "Nismo ni znali da ima Duh Sveti!" A on reče: "Koje krštenje primiste?" ... (Dj. Ap. XIX. 1-3)

Ovo bi se pitanje, nažalost, moglo upravititi nemalom broju kršćana s kojima se svakodnevno susrećemo. Znaju li oni da su kršćani kršteni vodom i u vatri? A znaju li da ih ta vatra treba izgarati i preko njih prijeći s čovjeka na čovjeka, sve dok ne zahvati sve ljude?

Apostolska bi posveta trebala, obraćajući se u cijelosti na Duha Svetoga, u nama razviti kult Treće Osobe, da nam tu Treću Osobu u neku ruku otkrije kao Boga, koji je bliži našoj unutrašnjosti nego mi sami sebi, kao dušu naše duše i dah našega daha. Posveta bi htjela da

pred tim Bogom svatko usklikne, kako je uskliknuo Claudel kad je otkrio Boga: “Gle, eto Tebe, gdje si napokon postao Netko!”

Sve to kao poslušan sin i oduševljen za plan Božji, želeći otvoriti svoju dušu čitavoj ljubavi Božjoj, da bi se nastavila Djela Apostolska.

I svršavajući ovo izlaganje, kako da se ne navede dirljivo povjerljivo priznanje kardinala Merciera potkraj njegova života: “Otkrit ću vam”, pisao je, “tajnu svetosti i sreće: Da svakog dana umijete na pet minuta ušutkati svoju fantaziju, zatvoriti oči pred osjetnim stvarima, a uši za zemaljsku buku, pa tu u svetištu svoje krštene duše koja je hram Duha Svetoga, govoriti tome Božanskom Duhu:

O Duše Sveti, dušo moje duše, ja ti se klanjam.

Prosvijetli me, vodi me, hrabri me, tješi me.

Reci mi, što trebam napraviti, daj mi svoje naloge.

Obećajem Ti da ću se podvrći svemu što od mene tražiš.

I da ću primiti sve što dopuštaš da mi se dogodi.

Daj mi samo da upoznam Tvoju volju.

Ako budete ovo činili, vaš će život teći sretno, vedro i utješnom pa i posred nevolja, jer će biti u razmjeru sa kušnjama, dajući vam snage da ih podnosite, i vi ćete na vrata raja stići puni zasluga.

Ova pobožnost Duhu Svetomu je tajna svetosti.”

4. Poštovanje prema djelovanju Božjem

Posveta se dakle, obraća Duhu Svetomu.

Pa što mu govorimo odmah na početku razgovora?

Trebalo je i očekivati: molitvu koja evocira i produžuje poklon Marijin pun poštovanja, u prisutnosti anđela koji joj je navijestio dolazak Duha. Govorimo, odmah na početku, da se osjećamo nedostojnima misije koju će nam On povjeriti:

Želim se posvetiti Marijinoj službi,

Ali znam da sam po sebi ne mogu nikakvu služiti službu dostojno.

Molim Te da siđeš na mene i svega me napuniš Sobom.

Da Tvoja snaga uzdrži bijedna moja djela i da ona tako postanu oruđem Tvojih veličajnih planova.

Mi pridonosimo Duhu Svetomu svoju prazninu, znajući da Njega odbija svaka samodopadnost, i da je Bogu vlastito da stvara iz ničega.

Mi Mu donosimo svijest o svojoj bijedi. Neuvijeno priznanje svojih slabosti, svojih brojnih podlosti i izdaja.

Spremni smo da sa Crkvom uvijek iznova govorimo Duhu:

“Dođi, Oče ubogih,

Nečiste nas umivaj,

Suha srca zalijevaj,

Vidaj rane ranjenim,

Mekšaj ćudi kamene,

Ogrij grudi ledene,

Ne daj nama putem zlim.”

Tu ne može biti nikakve dvosmislenosti: Njegovo je da obilno puni prazne ruke. A na nama je da predajemo dalje ono što nam On u njih stavi. Njegovo je da našu dušu poplavi svojim darovima i karizmama; a na nama je da na druge prenosimo svaku milost koju primimo; svako djelo, svaki poticaj i zanos. Njegovo je da nam da više nego što nam treba, da se nasitimo, a do nas je da dijelimo s braćom. Njegovo je da silnim naletom prodre u nas i

zaposjedne nas poput gorske bujice koja dubi svoje korito u pećini, da bi se zatim razlila po susjednim ravnicama, a mi Mu trebamo pružiti otvorenu dušu, očišćenu od naših ljudskih nazora i gledanja, lišenu same sebe.

On treba u nama nastaviti ono jedinstveno izlivanje koje je preplavilo Marijinu dušu kad ju je osjenio svojom sjenom i potaknuo u Njoj začetak otkupljenja svijeta. A mi sa svoje strane, trebamo nastaviti marijanski misterij.

Kako smo mi, eto, daleko od svake oholosti radi našeg apostolata! Daleko od reformatora koji nam donose već gotove, sasvim izrađene mudrosti pred kojima bi trebala pokleknuti Božja akcija. Kao da mi poznajemo putove ljubavi Božje!

“Moje misli”, kaže Bog, “nisu vaše misli, i moji putovi nisu vaši putovi”.

A zar nije Bog onome koji bi se usudio od Njega zatražiti račun, pozvati Ga na svoj sud, dao za sva vremena odgovor koji ne trpi pogovora:

“Tko je taj što ocrnjuje plan božanski razgovorima bez pameti?”

Opaši se kao čovjek:

Jer ću te pitati, a ti ćeš me poučiti.

Gdje si bio onda kad sam ja postavljao temelje zemlje?

Reci, kad si tako pametan! Tko joj je utvrdio veličinu? Znaš li?

Tko je po njoj napinjao mjerničko uže?

Na čemu počiva njezina osnovica?

Ili, tko joj je postavio kamen ugaoni?

Kad su jutarnje zvijezde pjevale u zboru, a svi sinovi Božji kliknuli od veselja?

... Jesi li od kada postojiš, zapovijedao jutru?

Jesi li pokazao zori njezino mjesto?

Jesi li se spustio do izvora morskih?

Jesi li šetao dubinama bezdana?

Jesi li obuhvatio prostranstvo zemlje?

Govori ako znaš sve ove stvari!” (Job, XXXVIII, 1-18)

Ne, mi ne znamo. Mi se možemo samo prostri pred djelom Božjim kao pred Njim samim. Ako nam Bog iskazuje čast kojoj se nikada ne bismo nadali – da nas treba – onda On jedini zna svrhu i cilj, putove i staze koje onamo vode. Onaj tko želi biti apostol mora znati da sam po sebi ne može izvršiti nikakvu dostojnu službu, niti se usuditi na sreću se zaputiti u zemlju čiju kartu ne poznaje.

Trebat ćemo se sjetiti tih stvari kad dođemo u doticaj sa dušama; naročito u trenucima neuspjeha, kada dođemo u napast da se Bogu tužimo radi naših neuspjeha. Stupat ćemo u noćnoj tami. Dogodit će se da ćemo pokušavati sve i svašta da spasimo neku dušu, a ona će ostati na vidljivom planu – ostati hermetički zatvorena za milost. A dogodit će se da duša koju uopće nismo tražili iznenada iskrsne na našem putu i nađe put za povratak a da mi nismo ni prstom makli. Iznosit ćemo teške dokaze koji će ostati bez odjeka, ali će možda jedna jedina riječ, nabačena usput, koje se više nećemo ni sjećati, ostati urezana u srce kakvog neznanca i dovesti ga Bogu. Apostolsko nam iskustvo govori da se Božja milost ne da ukalupiti u naš metrički sistem, niti se podvrgava našim računima vjerojatnosti. Morat ćemo se klanjati Bogu u tminama i ljubiti Njega i Njegovo, naizgled odbijanje i uskraćivanje, koje nas toliko boli. Naša živa apostolska vjera bit će neprestano traganje za Bogom kroza sve ono što nam Ga izobličuje, što Mu protuslovi i što bi Ga htjelo uništiti. Jednoga ćemo dana shvatiti smisao svih tih krivudanja i zašto se od nas tražila tako duga strpljivost. Mi vidimo ljudske živote samo s naličja. Kad vidimo stranu koja gleda u nebo – kao kad se vezivo okrene na pravu stranu – onda ćemo vidjeti i shvatiti da sve ove niti nisu bile isprepletane na sreću, na slijepo, slučajno; shvatit ćemo korist i dobročinstvo svih zaobilaženja. Prema tome će i naša apostolska djelatnost ostati do toga trena objašnjena, kao i sama djelatnost Božja. I stoga

Marija poziva najprije svoje štovatelje da budu svjesni svoga siromaštva i svoje ništavosti. Ona ih na taj način stavlja u stanje apostolske milosti. Kad ja sam sebe nazivam grješnikom, Bog me naziva svojim prijateljem. Kad ja sam priznajem da sam nekoristan sluga, Bog me mirno može upotrijebiti kao “oruđe za svoje moćne nakane i nacрте.”

Drugo poglavlje

NAŠA BLAŽENA GOSPA

Ali ja znam da si Ti, koji si došao da prepородiš svijet u Isusu Kristu, htio to učiniti jedino u Mariji.

1. Savezništvo Duha Svetoga i naše Blažene Gospe

Kršćanstvo je, rekli smo, alijansa, savez između dviju ljubavi u Isusu Kristu. I obećanje to sa svoje strane ponavlja, dovodeći u vezu Duha Svetoga i Blaženu Djevicu tako jasno da je to upravo čin vjere.

Duh Sveti; Ljubav Božja koja se spušta do nas.

Blažena Gospa; Ljubav ljudska – od svega stvorenoga najčišća – koja se uzdiže k Bogu.

Isus Krist; čvor ovog veza, susret dvostruke nježnosti.

Moramo shvatiti što za svakidašnji kršćanski život znači ovo sjedinjenje Duha Svetoga i Njegova oruđa, Presvete Djevice. A moramo otkriti i to kako je duboko Krist plod te zajedničke ljubavi.

U srcu katoličkog Vjerovanja nalazimo ove riječi: “I utjelovio se Isus po Duhu Svetom od Djevice Marije”. Svećenik na te riječi kod oltara klekne, izgovarajući taj misterij nad misterijima.

Izreka naoko veoma jednostavna, ali sudbonosna po nedokučivim posljedicama: njihovu plodnost Crkva još uvijek nije do kraja proniknula, niti iscrpla. Tko od nas nije ponekad osjetio da ima radosti koje su previše silne, a da bi ih čovjek mogao odjednom podnijeti, ili ih shvatiti sa svim njihovim odjecima? Geste ljubavi Božje takvi su ponori: treba ih bez prestanka istraživati – i živjeti ih; da bi čovjek iz njih izvukao neizrecivo dobro i omjerio sjaj. Misterij Utjelovljenja više je nego bilo koji drugi otkrivenje, uvijek isto i uvijek novo.

Na stranicama koje slijede htjeli bismo se sa strahopoštovanjem zadržati na onome što je srce toga misterija; susret Duha Svetoga i Marije. Ne da ponovo govorimo ono što nam Evanđelje pripovijeda o događaju koji se zbio u prošlosti, nego da pokušamo prodrijeti u sadašnje živote, posljedice tog čudesnog sjedinjenja koje pečati novi i vječni savez.

“Duh Sveti doći će na Tebe i sila Svevišnjega osjenit će te ...”.

Je li to samo čista historijska činjenica, daleka, minula? Ili nam te riječi otkrivaju za svu budućnost jedan stalni, nepokolebljivi zakon Božjeg djelovanja u svijetu? Pitanje je veoma važno.

Ograničiti savezništvo Duha Svetoga i Marije samo na rođenje Isusovo značilo bi svesti ga na nivo jedne historijske epizode koja je, kako god bila velika, ipak trajala jedan kratki tren, a onda pripala prošlosti. To bi značilo odrediti Mariji mjesto u povijesti, ali ga ne dati u sadašnjosti niti u budućnosti. A je li Bog to htio? Ili Ju je taj Duh pokrio zauvijek svojom oživljavajućom sjenom? Eto, mi sa cijelom katoličkom Crkvom vjerujemo da je sjedinjenje Marije i Duha Svetoga zaključeno za sve vjekove, da je taj savez sada nerazrješiv i da se Isus i danas još uvijek na nevidljiv način rađa u dušama “po Duhu Svetomu i Djevici Mariji!”

Mi to vjerujemo iz razloga koji je i sam za sebe misterij i koji je duboko ukorijenjen u dubinama božanske ekonomije; jer su mu u najrealnijem smislu, koji će kasnije biti točno određen, Marija i Crkva jedno; u tolikoj mjeri da “roditi se od Duha i Marije” znači isto što i

roditi se “od Duha i Crkve”, i da je krštenje, koje nas uvodi u život, plod – iako na drugi način – tog dvostrukog i jedinstvenog materinstva.

2. Vjernost savezništva

Treba li se čuditi što je Bog tako vjeran redu, što ga je sam ustanovio? To bi značilo zaboraviti da Bog daje darove i da se za njih ne kaje (Rimlj. XI. 29.) To bi značilo puštati s vida činjenicu da je čitav naš nadnaravni život u zametku u ovom misteriju Utjelovljenja, i da nas je Marija začela na duhovni, ali istinski način, dok Ju je Duh Svevišnjega zakrivao svojom sjenom. To bi značilo ne razumjeti baš ništa o vjernosti Boga Samome Sebi, o čemu nam Sveto Pismo pruža najdirljivije dokaze kroz čitavi Stari Zavjet. Zar se ne mogu na vezu Duha Svetoga i Marije uputiti ova svečana obećanja, koja je Bog dao svom izabranom narodu; narodu čiji je cvijet i kruna trebala biti Marija:

“Zaručit ću te zauvijek sa sobom,
Zaručit ću te sa sobom u pravdi i sudu, u milosti i nježnosti,
Zaručit ću te sa sobom u vjernosti.” (Oz. II. 21-22)

Ili ovo drugo Jehovino obećanje:

“Ja neću povrijediti svoj savez,
i neću promijeniti riječ koja je izašla iz mojih usta
Zakleo sam se jednom na svoju svetost,
Ne! Ja neću lagati Davidu.
Njegovo će potomstvo trajati vječno
Njegovo će prijestolje biti preda mnogom kao sunce;
Kao mjesec, postavljen je zauvijek
i svjedok koji je na nebu vjeran je.” (Ps. 89)

Navještenje anđelovo Mariji nije se ograničilo na to da obeća samo prolazni dolazak Duha Svetoga; jedan trenutni izljev samo u rođenju tog Sina, koji će se zvati Isus, jer će biti Spasitelj. Misterij Utjelovljenja pokazat će se još u neshvatljivijim razmjerima, a njegova se veličanstvenost može mjeriti samo vjekovima. Marija je to tako dobro shvatila da se ne susteže u svom “Magnifikatu” izraziti ovo trijumfalno proročanstvo: “Jer, gle, odsada će me zvati blaženom svi naraštaji.” Ona je znala da se povijest svijeta odigrava u Njoj. Marija je ona koju Bog podiže “da ne bi lagao Davidu.” Ona je “prijestolje postavljeno zauvijek.” Ona je istodobno majka ljudi i Majka Božja. Po Njoj će se plodnost Duha Svetoga moći očitovati i s polja; Ona je oruđe uvijek povezano s Njegovim posvećujućim djelovanjem. Duh Sveti silazi u Nju baš za to, za sve to.

Nama možda nije dosta jasno da je Marija novo Božje stvorenje, jedan poseban svijet, čudesniji i divniji nego svi svjetovi, i da je Duh, koji je u početku vremena lebdio nad vodama, samo daleka slika one Kreposti i Sile koja je sišla na Nju.

Čim smo shvatili misterij mističnog tijela, to jest savršeno i potpuno jedinstvo glave i udova, ne može se više rastaviti ono što je Bog htio da bude jedno. “Kristovo rođenje je izvor kršćanskog naroda, rođendan glave rođendan je tijela.” Sermo XXVI P. L. LIV. 213.

“Krist i mi sačinjavamo jedan veličanstveni, dirljivi plural”, rekao je zgodno O. Plus.

Mi još nismo do kraja ogledali sve što proističe iz ove glavne dogme. Naša generacija, hvala Bogu, opet dobiva sve više i više smisao za misterij mističnog tijela. Ali joj bez sumnje još nije prešlo sasvim u svijest koju ona dubinu daje majčinstvu Marijinu. Poznata je riječ Doncoeurva, D. I.: “Ova generacija, koja se hrani dogmom i Euharistijom, učinit će velike stvari; ali još treba otkriti blaženu Djevicu Mariju.”

Mi također smatramo da je to lozinka i poziv dana, ali Mariju nećemo otkriti dok ne budemo poznavali ovo dvostruko, a opet jedinstveno majčinstvo koje spaja glavu i udove; dok

ne približimo djelovanje Marijino djelovanju Duha Svetoga toliko da u svemu gledamo samo jedno djelovanje: djelovanje Duha Svetoga po Mariji. Trebamo opet pročitati i meditirati ove riječi Pape Pija X. iz njegove značajne enciklike “Ad Diem Ill um” (2. veljače 1904.): “... u čistom krilu Djevice, u kojem je Isus uzeo na sebe smrtno tijelo, pridružio si je On i jedno duhovno tijelo, sastavljeno od svih onih koji će jednom povjerovati u Njega; može se reći da je Marija, držeći u svom krilu Isusa, nosila i sve one čije je živote Spasiteljjev život uključivao u sebi.

Svi mi, koji smo sjedinjeni s Kristom; kako govori Apostol, koji smo udovi Njegova tijela proizašli iz Njegova mesa i Njegovih kostiju (Ef. V. 3.), moramo za sebe reći da smo se rodili iz krila Djevice, došavši na svijet kao tijelo koje Ona prijanja uz svoju glavu.

Radi toga se i zovemo, u duhovnom i mističnom smislu, djeca Marijina, a Ona je opet naša Majka, majka svih nas, duhovna majka, ali ništa manje prava majka udova Isusa Krista, a to smo mi.”

Svaka pobožnost prema Mariji koja ne zna za ovaj misterij ili ga umanjuje, ostat će čisto sentimentalna pobožnost, tjesnogrudna i beskrvna. Bit će cvijet iz topla staklenika - podrezana korijena; a ne biljka na otvorenom zraku. Bit će na milost i nemilost najmanjem udarcu vjetra, umjesto da bude snažna kao “drvo usađeno na vodenim potocima, koje rod svoj donosi u pravo vrijeme, i kojem lišće ne vene ...” (Ps. I. 3.)

Marijino majčinstvo ima korijene u samom Utjelovljenju. Ono je temelj i korijen svega. Tek po njemu možemo donekle shvatiti ostale tajne.

Uostalom, uvijek se moramo onamo vraćati jer Utjelovljenje sadrži u sebi, u neku ruku, već i samo Otkupljenje. Onaj koji se za to rađa, dolazi na svijet samo zato da umre kao žrtva. On ne umire kao svaki drugi sin čovječji; zato jer se rodio – on se rađa zato da bi umro. On se rađa kao svećenik i kao žrtva Otkupljenja. Naše majke rađaju sinove koji će možda jednoga dana postati svećenici. Za njih će svećeničko dostojanstvo biti besplatno dar, koji ne pripada njihovoj naravi. Naprotiv, Marija je Majka Isusa, koji se rađa kao svećenik. On je po rođenju Janje Božje.

Marijino majčinstvo potpuno je posvećeno misteriju Otkupljenja.

Marija nije naša majka samo po načinu govora, u metafori, ili samo po nekoj pravnoj fikciji. Ona je naša majka u pravom i potpunom smislu riječi, jer je Ona surađivala s Isusom na tome, da nam zasluži nadnaravni život.

I ne samo da je Ona naša prava Majka, nego Njezino duhovno majčinstvo neusporedivo nadvisuje ono obično. Ono nam priopćuje božanski život; vječni život, koji nas čini udovima Kristovim i djecom Božjom.

Ono u sebi uključuje dragocjenije i skuplje žrtve: prikazanje Isusa, koji se izručuje smrti. Ono iziskuje i brigu na dulje vrijeme; stalno i neprestano nošenje – od našeg krštenja do ulaska u nebo. S tim je majčinstvom vezana neusporedivo veća majčinska nježnost: “Kad bi se sakupila sva majčinska srca zajedno, bila bi samo gromada leda prema Njezinu srcu”, govorio je arški župnik. Tertulijan je ovo rekao o Bogu: da nitko nije otac kao On. Moglo bi se isto tako reći o Našoj Gospi; da nijedno majčinstvo nije ravno Njenom.

To ćemo, nadamo se, još bolje razumjeti kad u jednom posebnom poglavlju budemo raspravljali o vezama Crkve i Marije.

Sretan onaj tko u svom duhovnom životu ne rastavlja ono što je Bog sjedinio; Mariju i Duha Svetoga! Bez Duha Svetoga Marija je samo sjena, a Duh Sveti je bez Marije često zapravo samo dalek Bog, nepristupačan i krivo shvaćen. Naši kršćani trebaju ponovo otkriti Treću Osobu. Ako zaista vjeruju u ovo oživljavajuće sjedinjenje, onda će u tom otkrivanju i uspjeti, na najveću slavu Duha Svetoga i na radost Marijinu.

3. Duh Sveti u nama oblikuje Krista

Čim smo shvatili smisao ovog nerazrješivog sjedinjenja, postaje nam jasno da Duh Sveti i, prema svome položaju Marija, ne mogu nas ne ujediniti s Isusom Kristom.

“Ja znam da si Ti, koji si došao obnoviti svijet u Isusu Kristu, htio to učiniti jedino po Mariji.” Ove nam riječi označuju pravi rad i djelo Duha Svetoga – Njegovu misiju – koju ništa ne može nadomjestiti: obnoviti svijet u Isusu Kristu. On dolazi kao poslanik, kao onaj koji nastavlja i završava Njegovu zadaću. “Od moga će primiti”, rekao je Isus. I na drugom je mjestu rekao: “Još bih vam imao mnogo reći, ali to ne možete podnijeti. Ali kad dođe On, Duh istine, uvest će u vas svu istinu, jer neće sam od sebe govoriti, nego će govoriti što čuje, i javit će vam buduće stvari. On će me proslaviti, jer će od mojega uzeti i dati će vama. Sve, što god ima Otac, moje je. Zato rekoh: ‘On će od mojega uzeti i dati će vama.’” (Iv. XVI., 12–15)

Isus nam je sve zaslužio svojom mukom koja je spasila svijet, ali nam je sve to dao po Duhu. Duh Sveti – taj Duh života koji stvara one koji žive – došao je da iznutra rasvijetli riječi Učiteljeve, da nas vodi u razumijevanju Riječi, da otvori zatvorene oči, da otvori uši duhovno gluhima, da nas uvede “u cijelu istinu.” Njegova misija nije dodati nešto novo Kristovoj Objavi.

To u korijenu guši svako oduševljenje za privatne objave za kojima su upravo pohlepni naši suvremenici, i to su više pohlepni, što je njihova vjera slabija. Uloga Duha Svetoga nije da donese neku novu objavu. Objava je završena smrću posljednjeg apostola i Crkva ima samo jednu misiju; čuvati tu ostavštinu netaknutu.

Didache, knjiga koja datira iz davnih vremena postanka kršćanstva, samo formulira ono što su svi znali i što je svima bilo razumljivo samo po sebi, kada u usta apostolâ koji, smatra se, u njoj govore, stavlja ove riječi: “Ako netko dođe k vama sa svim ovim naukom koji je naš, primite ga, ali ako bi što drugo naučavao, nemojte ga primiti!” Iz toga treba zaključiti da nikakva objava Božja učinjena nekoj odabranoj duši ili odabranim dušama, koliko god ta objava bila vrijedna poštovanja, ne može u bit našeg vjerskog života unijeti nikakve prave novosti, a još manje sasvim za sebe zaokupiti taj život. Nitko to tradicionalno pravilo Crkve nije izrazio bolje nego Sveti Ivan od Križa, po izbor mistična duša. On rijetkom rječitošću upozorava duše da se čuvaju ove žeđi za novostima, i ponavlja nakon toliko vjekova, na svoj plameni i žarki način, zapovijed koja je još uvijek na snazi kako je sadrži *Didache*.

Neka nam bude dopušteno da navedemo nekoliko odlomaka iz djela: “Uspon na Karmel”. Ti odlomci divno izražavaju zašto poslije Krista nikakva djelomična, naknadna objava nema odsada pravo opstanka u Crkvi.

“Glavni razlog, zbog kojeg je po zakonu Svetog Pisma bilo dozvoljeno upraviti pitanje Bogu, i zbog kojeg je bilo u redu da proroci i svećenici traže vizije i Božja objavljivanja, bio je taj što vjera u ono vrijeme još nije bila utvrđena niti je bio ustanovljen evanđeoski zakon. Bilo je stoga potrebno pitati Boga, a da On govori riječima ili vizijama i objavama, ili slikama i usporedbama... Ali sada, kad je vjera ukorijenjena u Isusu Kristu, kad je u eri milosti objavljen evanđeoski zakon, ne treba više pitati Boga na prijašnji način, niti On treba odgovarati kao nekada.” Jer kad nam je na onakav način dao svoga Sina, koji je Njegova jedina Riječ, i nijedne nema više iza Njega, rekao nam je u toj jednoj riječi sve zajedno i nema više ništa tome dodati.

To je smisao onoga što sveti Pavao piše Hebrejima kad ih poziva da se odreknu načina na koji su se nekad obraćali Bogu; načina koji je bio dobar po Mojsijevu Zakonu, pa ih poziva da svoje oči upru jedino u Krista: *Ono što je Bog nekada govorio našim ocima na razne načine po prorocima, sada nam je sve to rekao u jedan tren po Sinu.* Apostol nam tako daje na razumijevanje da Bog sada ostaje na neki način nijem, i da ne mora više govoriti, jer je ono što je nekad u odlomcima govorio prorocima, sada rekao u cijelosti, dajući nam sve ; to jest

svoga Sina. Iz toga slijedi da bi danas htjeti pitati Boga ili tražiti viđenja ili otkrivenja bila glupost i uvreda Bogu, jer to znači nemati oči upravljene potpuno i samo na Krista, ne tražeći druge stvari ni novosti.

“Bog bi mogao odgovoriti: *kad sam ti već rekao sve u svojoj Riječi, koja je moj Sin, Ja nemam više nikakvu drugu Riječ koja bi ti sada mogla odgovoriti ili otkriti nešto više od toga. Upri oči na Njega jedinoga, jer sam ti u Njemu rekao i otkrio sve, pa ćeš u Njemu naći i više nego što želiš i tražiš. Želiš izjave i otkrića, ulomke; ali ako upreš oči u Njega, naći ćeš sve, jer On je sva moja riječ i moj odgovor. On je sva moja vizija i otkrivenje; sve vam je rečeno, objavljeno, odgovoreno i otkriveno kad sam vam Njega dao za brata, učitelja i druga, otkupninu i nagradu. Od dana kad sam sišao nad Njega sa svojim Duhom na gori Taboru i rekao: ‘Ovo je Sin moj ljubljeni, koji je po Mojoj volji, Njega slušajte’, odonda sam ostavio sve stare načine poučavanja i odgovora i sve dao Njemu: Njega slušajte; jer više nema nikakve druge vjere da vam otkrijem, ni drugih stvari da vam objavim ...” (Knjiga 2. pogl. 22)*

Ovo upozorenje katoličke tradicije ne smjera na to da zaniječe posebne objave, nego ih samo želi uklopiti na pravo mjesto crkvenog učenja. Taj poziv želi naglasiti u kolikoj je mjeri Duh Sveti nastavljac Isusa Krista i, ako je slobodno reći, Njegov ostvaritelj.

Jer to je zaista Njegova uloga. On ima misiju od životne važnosti. Blago je stečeno: Krvlju Spasiteljevom jednom je zauvijek plaćena cijena čitavog otkupljenja. Ali ta je krv trebala postati rosom za duše i da na njih pada kap po kap, da u njima proizvede ono što bi se moglo nazvati prihvaćenim otkupljenjem.

Duh je onaj koji stvara svece. On će natopiti Crkvu i poplaviti svijet ovom neizmjerljivo dragocjenom Krvlju. On će, poput čovječjega srca, biti bilo ove Krvi i upravljati njenim optokom. On ju je primio da ju učini plodonosnom, kako bi u nama proizveo onaj povratak Bogu, koji je naše pravo određenje. On će sići nad apostole kod Posljednje večere – i na sve krštene svih vremena – da bi se Krist mogao roditi u njima i razviti se u svojoj punoj veličini. On je tajna Njegova rasta, dah Njegovih usta, uspjeh Njegova Otkupljenja.

Ušavši u slavu Oca i sjedeći Njemu s desna, Isus nam se daje i priopćuje, ali djelovanjem Duha Svetoga. Isti Onaj, pod čijim se okriljem Isus rodio, koji ga je odveo u pustinju za sveti četrdesetodnevni post i koji ga je odveo u smrt, nastavlja u nama svoje jedinstveno djelo. Pošto je proizveo glavno majstorsko djelo, podiže sada slike i prilike Njegove, razgrće sve sjajno bogatstvo dobiveno za tijelo Krista koji je Njegova punina.

Sve je ovo čista tradicionalna nauka Crkve, zajednička svim kršćanskim generacijama: tko želi živjeti od Krista, mora se otvoriti Duhu; tko prima Duha, sjedinjuje se s Kristom.

Evo kako se o tome veoma ispravno izrazio oštromni teolog, E. Tobac: “Duh nas najuže sjedinjuje s Kristom, jer je On u isto doba i Duh Kristov (Rim. VIII., 9. -) On od nas stvara Kristove udove, čini da smo mi u Kristu, a Krist u nama. Ova veza, ovaj odnos između proslavljenog Krista i Duha tako je tijesan da apostol niti ne razlikuje ova dva termina. Živjeti u Kristu i živjeti u Duhu je jedna, ista realnost a boravak Kristov u duši ne razlikuje se od boravka Duha (Rim. VIII., 9-11-). Bilo bi bez sumnje krivo iz ovoga zaključivati o osobnom identitetu Krista i Duha, ali se može slobodno izvesti da se djelovanje proslavljenog Krista u duši ne može odijeliti od djelovanja Duha Svetoga, ili još bolje, da se to djelovanje vrši jedino posredovanjem Duha Svetoga. Uskrsli Krist daje svojim vjernima božanskog Duha, kojega On sam ima u punini. On je kao čuvar i najbolji djelitelj božanske pneume, On raspolaze njezinom snagom i njezinim životom, u jednu riječ: On vrši diktaturu Duha.”

4. Naša blažena Gospa oblikuje u nama Krista

S istom sigurnošću dodajemo: Tko želi živjeti od Krista, mora se otvoriti Njegovoj Majci.

Jer isto vrijedi, na Njezinu planu i u Njezinim razmjerima, i za Mariju. Ni Ona se ne odjeljuje od svoga Sina. Ona je cijelim svojim bićem usmjerena prema Njemu. Svaka pobožnost prema Mariji svršava kod Isusa, kao što se rijeka baca u more. Jedina i stalna misao Marijina izražena je u ovim riječima, što ih je rekla slugama u Kani: “Učinite sve što vam On kaže.” Druge poruke za nas nema. Kod svakog ukazanja kroz povijest se, sad u ovom sad u onom obliku, čuje odjek te jedne rečenice, koja odaje svu njezinu dušu. Marija nije samo “Kristocentrična”, Ona je prava kršćanka.

Sveci, koji nisu ovako plašljivi kao mi, opjevali su ovo sjedinjenje duša Majke i Sina; “Isuse, Srce Marijino, smiluj nam se”, običan je zaziv kod svetog Ivana Eudes, koji nije smatrao da je taj zaziv smion. Bolje nego sveti Pavao i drugi sveci, može reći i posvjedočiti Marija: “Ne živim više ja, nego Krist u meni.” Između Nje i Njega nastalo je neizrecivo izmjenjivanje, neka vrst duhovne transfuzije. Kako piše Otac Neubert: “Marija je dala Isusu svoje čovječanstvo, a Isus Mariji da sve više učestvuje u Njegovu božanstvu: Marijina supstancija oblikovala je i hranila Isusovu supstanciju, ljubav Isusova oblikovala je i uzdigla do sličnosti sebi ljubav Marijinu; krv Marijina tekla je tijelom Isusovim, a milost Isusova strujala je dušom Marijinom; Marija je davala da Sin živi Njezinim životom, a Sin je davao Majci da ona živi Njegovim životom.”

Sve će, dakle, Njezino posredničko nastojanje ići za tim, da od nas načini druge Kriste, da u nama izgradi crtu po crtu sliku Isusovu. Cijelim svojim bićem Ona je “Majka Isusova”, majčinstvo koje u nama djeluje.

Ni Duh Sveti ni Marija ne ograničavaju svoje djelovanje na sebe same. Duh je po samoj biti svoje naravi darivanje samoga sebe. On cijelim svojim bićem tendira “prema Ocu i Sinu”, kao što su Otac i Sin orijentirani prema Njemu. Jer Duh ne izlazi od Oca po tome što bi Otac ljubio jedino samoga Sebe, ni od Sina po tome što bi se i Sin zanimao samo za Sebe. On proizlazi iz Njihova zajedničkog poriva jednoga prema drugome, On je plod njihove međusobne ljubavi. A On se opet sa svoje strane ne zatvara u Svom vlastitom savršenstvu, nego se okreće k Njima kao u ekstazi divljenja, priznanja i zahvalnosti koja je ravna onome čemu se On divi i onome što prima. Mogli bismo pokazati ovo isto među-trojstveno komuniciranje inspirirajući se i na zamisli grčkih otaca o Božjem životu koji oni zamišljaju kako iz Oca preko Sina dolazi u Duha Svetoga. Marija, stvor koji je Bogu najbliži, učestvuje u ovoj božanskoj uvertiri kao nitko drugi. Ona pripada Kristu u nedokučivom stupnju. Ona je čisto podsjećanje na Njega, čista providnost:

“Gledaj sada”, pjevao je Dante, “u lice koje najviše sliči Kristu, jer ti samo njegova jasnoća može učiniti da vidiš Krista.”

A zašto ju onda naši kršćani još uvijek počesto i tvrdoglavo smatraju zastorom? Koliko jedna duša više živi u Bogu, toliko više čini da i drugi žive od Njega. Naše oklijevanje i ustručavanje da potpuno ljubimo Mariju, od straha da ne bismo dosta poštovanja iskazali Gospodinu, potječe samo od fundamentalnog nepoznavanja što je Ona zapravo. “Osobitost je Svete Djevice”, pisao je sveti Ljudevit Marija de Monfort, “da nas sigurno vodi k Isusu Kristu, kao što je osobitost i svojstvo Isusa Krista da nas sigurno vodi k Vječnome Ocu.”

Evo nas u srcu Božjeg misterija, koji raspršuje naše uske sisteme i plašljiva doziranja, koji ruši naše ograde i naša razvrstavanja: ulazimo u svijet međusobnog otvaranja, apsolutne nesebičnosti i svjetlucavog zajedništva .

A u taj je svijet postavljena Majka Božja. Radi toga i jest Papa Pio X. mogao napisati ove riječi: “Nema puta ni sigurnijega ni bržega da se ljudi sjedine s Isusom Kristom, nego što je Marija, i da dobiju, posredovanjem Isusa Krista, ono potpuno i pravo posinaštvo, koje nas čini

svetima i bez ljage pred Bogom. (...) Nitko na svijetu nije onako poznavao Isusa kao Ona, nitko nije bolji učitelj i bolji vođa da nas nauči poznavati. Iz toga slijedi (...) da nitko nije vrsniji da ljude sjedini s Isusom."

Kako u nama bude jačalo naše sjedinjenje s Marijom, tako će Ona ne samo presađivati u naša srca ovu ili onu sklonost i raspoloženje, koje će uzeti od Isusa, nego će nam dati i Svoje vlastito Srce da ga ljubimo. Ona samo na to misli, samo za tim čezne. Jedino za čim ta neusporediva Majka uvijek jednako teži jest da svakoj duši i čitavome svijetu dadne Isusa. Sjedinimo se s Njom; Njezina beskrajna ljubav prema Isusu postat će i naša ljubav. Tako ćemo doživjeti preobražaj duše, poistovjećivanje s Kristom, te ćemo misliti, raditi, osjećati i htjeti kao i On. Zadaća će Marijina biti izvršena tek kada, sa daleko više opravdanja nego sveti Pavao, bude mogla reći: "Dječice moja, koju opet s mukom rađam, dok se Krist ne oblikuje u vama." (Gal. IV. 19.-) A ovo će rađanje biti naše pravo rađanje za nebo.

Treće poglavlje

MARIJINO POSREDOVANJE

Znam da Te bez Nje ne možemo
ni spoznati, ni ljubiti.
Da nam po Njoj dijeliš sve svoje darove,
sve svoje kreposti, sve svoje milosti;
kome Ona želi, kad Ona želi, koliko
Ona želi i kako Ona želi.

1. Marijino posredovanje uzdiže se prema Bogu

Evo nas pred afirmacijom Marijina posredovanja:

Uzlazno posredovanje, prema gore: Marija nas vodi Duhu Svetom, da ga upoznamo i ljubimo.

Silazno posredovanje, prema dolje: Marija dijeli ljudima milosti Duha Svetoga.

Trebamo sa poštovanjem prodrijeti u taj dvostruki misterij, koji je zapravo samo jedan.

Promatrajmo Mariju, okrenutu prema Bogu.

Rekli smo, Ona iz ljudskog roda odgovara na anđeosku poruku. Ona je najčišća ljubav, jedina neokaljana ljubav, koja se sa zemlje uzdiže ususret božanskoj ljubavi, te Utjelovljenje Riječi.

- **Marija – odgovor Bogu**

Svakom žilicom svoga tijela i duše Ona je onaj *fiat mihi secundum verbum tuum*, što ga izgovaraju Njezine usne. Ona želi biti samo to: na raspolaganju Duhu Svetome, pristajanje na Njegovu volju, surađivanje i potpuni sklad s Njegovim djelom. Ona se predaje Duhu bez ikakvog pridržaja.

Ona ostvaruje najvišu i najintenzivniju slobodu pristajanja uz Boga. Ne treba se varati: sloboda koja kaže *da*, sama je po sebi jedinstvena milost. Marijina slobodna i djelotvorna suradnja sva je prožeta i potaknuta ljubavlju, koja u Njoj proizvodi *želju i djelovanje*; Ona sva samo sluša pod djelovanjem Boga, u punom zanosu svog slobodnog pristajanja. Inicijativu ne uzima Ona u svoje ruke, nego Bog Nju uzdiže k sebi, Bog Joj daje ovu nečuvenu milost potpunoga prikazanja i darivanja same sebe.

U Njoj se tisuću puta više nego u bilo kome od nas obistinjuje ona lijepa riječ Maurice Zundela o Božjoj darežljivosti:

“On zaista daje što daje,
On daje još i ono što traži
Ona daje dvostruko ono što prima.”

Kad bi to naša protestantska braća htjela aplicirati na Mariju, kako bi se raspršile njihove bojazni i predrasude! Oni se boje da ćemo mi uvećati Njezinu ulogu na račun Božje; kao da nije dostojno Boga – prvotnog uzroka – da svome djelu pridruži i slobodne stvorove, da drugotnim uzrocima dade moć da surađuju na božanskom planu i tako postanu bolji! Bog postupa kao Bog, kao neizmjerljivo dobar Bog, kad sâm daje da budemo dionici Njegove moći i sposobni za dobro. Tako On u nama stvara slobodu, Njegova nam milost vraća našu slobodu. To je upravo misterij ljubavi, koja u sebi sjedinjuje najviši stupanj ovisnosti, darivanja, predavanja samog sebe s najvišim stupnjem slobode u dobrovoljnom odazivu na poziv. Pristanak je, dakle, Marijin na Utjelovljenje u isto doba i potpuno predanje same sebe i slobodan čin.

Uostalom, nije li slavno za Boga da stvorenje pozove na svoju službu, da ga učini dionikom svoje preobilne velikodušnosti, da želi – u svojoj neovisnosti – ovu ovisnost? Je li to preokret vrednota naglavce? Zar je tako nemoguće zamisliti da bi Bog po arhangelu Gabrijelu zatražio pristanak Marije? Je li Njega nedostojno da čeka Njezin odgovor, ili bi to prije bio opet jedan domišljaj bez premca Njegove tankočutnosti? Zar ne vidimo u Evanđelju kako se Isus pokorava Mariji, a Marija Josipu, natječući se svi u privrženosti koja služi? Ova izmjena vrednota i uloga mogla bi nam malo osvjetliti način na koji postupa.

Nikada nije odlučniju, veličanstveniju i triumfalniju milost, nego Marija. A ipak nije ljudska sloboda ostala tako neokrunjena. Anđeo se klanja pred Marijom u znak poštovanja prema Njoj. Marija pada ničice pred Gabrijelovim navještenjem i cijelo Njeno biće drhti pred počitanja pred Bogom. Ovaj fiat, koji Mariju izručuje volji Božjoj, majstorsko djelo milosti Božje i ljudske slobode, misterij spremnosti, u nedostižnoj je mjeri “divan polet ... neprisiljene ljubavi.”

Marija je okrenuta Bogu vinuvši se k Njemu poniznim ushitom ... Gledajmo ju i promatrajmo dugo: ovdje dolje, iza Isusova lica nema ništa ljepše. Ovaj teocentrizam nije samo jedan prolazni moment Njezine duše; Marija odsada gleda samo Duha Svetoga, kao što i zaručnica vidi samo svoga zaručnika. Produbimo malo ovo divno čudo.

Mi rado zamišljamo Mariju kako od Boga ide k ljudima i to u neprestanom pokretu u oba smjera; kao djeliteljica milosti, koja punim pregrštima zahvaća u blato a zatim se okreće i sagiba k nama. Ali stvar ne stoji tako. Duhovna je realnost, koju mi pokušavamo otkriti, beskrajno ljepša u svom savršenom jedinstvu. Marija jest i ostaje okrenuta prema Duhu; to je temeljni, glavni stav Njezine duše. I eto, u Njemu nas Ona vidi, u Njemu nas Ona ljubi. Marija prilazi ljudima u Bogu, a da nijednoga časa ne odvraća od Njega svoj pogled. Ona je kao potvrda, koja pušta da ju preplavi sunce na najveću radost zemlje.

U svojoj mirnoj, zaštićenoj ekstazi u naručju Božjem Ona nas vidi sa svim našim bijedama i nevoljama i ljubi nas ljubavlju, koju prima od Njega, u samom korijenu našeg bića, na izvoru gdje smo se rodili. To je poznavanje koje prodire daleko dublje nego svako drugo, ljubav koja doseže našu najskrovitiju unutrašnjost, majčinstvo koje nas hrani kap po kap, dok posve ne odrastemo.

Kad zazivamo Mariju, približavamo Ju ognjištu, koje Ju raspaljuje svojim žarom, svaki put ju još jače sjedinjujemo s Njezinom jedinom ljubavi. Jer kad govorimo: “Gospodin s Tobom, blagoslovljena Ti među ženama”, Ona se s veseljem obraća Onome, koji je s Njom i koji Ju obasipa svojim blagoslovima. I onako kako do Nje dopiru naše bijedne Zdravomarije, koje mi s tolikom mukom i rasijanošću redamo, Marija ih pretvara u himne Bogu, u trijumfalne doksologije. Nehvaljeno se događa čarobna pretvorba: mi govorimo “Marija”, a Ona kaže “Bože” i Bog dobrohotno želi primiti, kao od nas, ono što Mu Ona govori umjesto nas i u

naše ime. O, divne li promjene! Marija, okrenuta prema Bogu, da nas bolje čuje i zaštiti! Mi obično ne gledamo stvari s ovog stajališta i pod ovim kutom, a ipak nam i sam Isus Krist daje razumjeti da je prava perspektiva na nebu baš takva. Zar nam ne govori o anđelima koji bdiju nas djecom: "... da oni bez prestanka gledaju lice Oca, koji je na nebesima?" Ako anđeli, kojima Bog povjerava putove ljudske i brigu da s tih puteva uklone kamenje i zmijske, u Njemu nalaze predmet svoje pažnje, kakvo tek onda mora biti Marijino gledanje licem u lice! Ona vidi Boga, hrani se Bogom, sva je orošena Bogom. Nikada nećemo moći shvatiti Njezino posredovanje prema dolje ako ne shvatimo ovaj teocentrizam, koji je uvijek na djelu u posredovanju prema gore.

- **Marija, naš odgovor Bogu**

Ali to još nije dosta. Kada promatram Mariju okrenutu prema Bogu, u jedinstvenom pristajanju po onom Njezinom "neka bude", onda mi ostaje da otkrijem još jedan misterij. Marija nije odgovorila samo za sebe. Sveti nam Toma govori da je njezin neka mi bude bio dan u ime cijelog ljudskog roda. U Njezinom Amenu odjekuju i svi ameni, koji će se sa zemlje ikad vinuti k nebu. Kakva je neizreciva sreća znati da Marija, predajući se ovako Bogu, sa Sobom predaje i nas u Sebi.

Ona nije bila samo "neki", bilo koji i bilo kakav odgovor, nego upravo onaj pravi jedinstveni odgovor čovječanstva na ljubav Božju. I Njena će majčinska zadaća biti da nam pomaže u svemu onome što će u nama biti slobodni odaziv Božanskoj milosti, prihvaćanje i primanje dara Božjega. Ona će nam pomagati da pred Boga donosimo svoje želje i molitve. Koliki je to oslonac da budemo uslišani pred Svevišnjim, kad nas prema Njemu uzdiže Ona, za koju je rečeno: *našla si milost*. Njezina će zadaća biti i to da nam pomogne vjerovati u misterij Božje ljubavi. Njezina će vjera biti zaklonište za našu. Zaštićeni u Njoj kao u tornju Davidovu, nećemo se pokolebati pod težinom ljubavi, koja je prevelika za našu sitnoću, i usudit ćemo se vjerovati u nemoguće.

Tako sa Marijom, po Mariji i u Mariji prodiremo neprimjetno i sigurno u misterij našeg oblikovanja prema Isusu Kristu, koji je posljednji plod naše ovisnosti od Njegove božanske Majke.

Naše se rađanje i rast kao kršćana razvija pod tako blagim uplivom Marijinim kakvoga drugdje ne možemo naći. Naše je napredovanje osigurano. Mi smo Marijini, ali je Marija Kristova. Eto, u tome je sâm Njezin zadatak. "Na bit Marijinu spada", rekao je kardinal B ulle, "da bude čisti nosilac Isusa, napunjen Isusom." A jednako se može reći i o Njezinoj funkciji prema nama: Ona je čisto Majčinstvo Isusa Krista nastavljano u dušama, čisto posredovanje ispunjeno Njime. Ona je primila Svetoga Duha samo da dade život Isusu Kristu.

Ali ako je Marija sve što smo rekli, onda iz toga slijedi da je Ona i naš put kojim dolazimo do Duha Svetoga. Već smo znali da je Marija svijet divota koji može otkriti jedino Duh, koji proniče dubine Boga. Sveti Ljudevit Marija de Monfort rekao nam je to izrazima i načinom kojima nema premca: "Marija je odlično majstorsko djelo Svevišnjega, za koje je sebi pridržao, da ga On jedini shvaća i posjeduje... Marija je vjerna zaručnica Duha Svetoga, i zdenac zapečaćen, kamo samo On ima pristup. Marija je svetište i odmaralište Svetoga Trojstva, gdje se Bog nalazi na veli anstveniji i božanski način nego igdje u svemiru, ne izuzimajući ni Njegov boravak nad kerubinima i serafinima; i On nije dopustio nijednom stvoru, bez obzira na to koliko je čist, da u e u to svetište, osim po Njegovoj posebnoj milosti."

I dalje: "Marija je raj Boga i Njegov neizrecivi svijet, u koji je Sin Božji ušao, da u njemu proizvede svoja divna čudesa, da ga čuva i da se u njemu naslađuje. On je stvorio svijet za

čovjeka putnika, i to je ovaj koji mi nastanjujemo; On je stvorio svijet za spašenoga čovjeka, to je raj. Ali stvorio je i jedan posebni za Sebe, i tome je dao ime Marija.”

Ali i obrnuto je također istina. Ako nam samo Duh Sveti može dati da spoznamo Mariju, “bez Nje mi ne možemo ni Njega upoznati ni ljubiti.” Recipročna uzročnost, tok ovamo i onamo. U izmjeni koja zapanjuje, Marija postaje naša sprovodnica do Njega, Ona je čuvarica koja raspolaže tajnama kraljevim. Ići k Njoj znači ići k Njemu, u jednom istom poletu. Ne, ne treba se plašiti da primimo Mariju; što se u Njoj rodilo, od Duha je Svetoga.

Te su riječi bile kazane svetom Josipu, da rasprše njegov strah u času, kad ga je anđeo bio pozvao, da odbaci svako oklijevanje. Preko stvarnih prilika, na koje se odnose ove riječi, slobodno je nazrijevati u njima više nego prolazno nagoviještanje; to je životna tajna. Ono što se rađa od Marije, rađa se od Duha Svetoga. Ta suradnja, rekli smo već, vrijedi za sva vremena, pa se ni mi ne smijemo bojati “primiti Mariju”, jer otvoriti se Njoj znači otvoriti se Duhu Svetom; sjediniti se s Njom znači sjediniti se s Njim.

Ogledajmo malo izbliže ovaj misterij. Poznat je glasoviti tekst koji je napisao sveti Ljudevit Marija de Monfort: “Kada Duh Sveti, Njezin zaručnik, nađe Mariju u nekoj duši, On leti u dušu; ulazi u nju svojom puninom, priopćuje se toj duši obilno i toliko, koliko ona daje mjesta Njegovoj zaručnici; i jedan od velikih razloga, zašto Duh Sveti danas ne stvara velika i očigledna čudesa u dušama, jest taj, što u njima ne nalazi dovoljno veliko sjedinjenje s Njegovom vjernom i nerazdruživom Zaručnicom. Kažem *nerazdruživa zaručnica* jer otkada je ovaj stvarni vez ljubavi Oca i Sina zaručio Mariju, da rodi Isusa Krista u izabranima, nije Ju on nikako napustio, jer je Ona uvijek bila vjerna i plodna.”

Ne može se jasnije tvrditi da je Marija normalni put pristupa do Duha Svetoga, da je Njezino štovanje tako reći sasvim *duhovno*, sasvim se odnosi na Nj. Ne bi li se i tu mogao otkriti još jedan novi aspekt beskrajnog Božjeg milosrđa i Njegove blagonaklonosti prema nama, bijednim i slabim stvorovima?

Marija, Božja dobrohotnost i razumijevanje za slaboću našeg duha.

Marija, Božje saučešće nad bijedom našega srca.

Pokažimo to malo potanje.

- **Marija, slika Duha Svetoga**

Bez Nje ne možemo ni Tebe upoznati...

Možda nismo navikli u Mariji gledati zrcalo Duha Svetoga, niti Joj se približiti kao našoj voditeljici k Njemu. Pa ipak se taj izraz čini točnim, jer nam je Marija od neocjenjive pomoći da nas uzdigne prema Njemu. I doista, kako da Ga zamislimo, kako da Ga obuhvatimo svojim tako ograničenim, tako otežalim pojmovima? Našem za tlo prikovanom duhu teško je čak i zamisliti Boga Oca i Boga Sina, gdje kao potporu našoj slabosti i ograničenosti ipak imamo jedan pojam za usporedbu od kojega može analogija dalje graditi, jer znamo što je ovdje na zemlji otac a što sin. Ali tko će nam pomoći da, makar samo malo, nazremo ovog tajanstvenog Duha Svetoga, kojega mi možemo zamisliti samo pod simbolom goluba ili vatre?

Zar ne možemo naći izravniju sliku, pristupačniji izraz, koji bi nas doveo k Njemu, makar kao Njegov tumač?

Mi vjerujemo da je Marija, dobrotivim dopuštenjem Božjim, uvod čist i bez ljage k Duhu sve čistoće i sve jasnosti. Sveti Ljudevit de Monfort se usuđuje reći, ne možda iz želje za paradoksima ili za pretjerivanjem, da praktičko nepoznavanje Duha Svetoga ima svoj stvarni početak u zaboravljanju Marije. Njihovo je sjedinjenje savršenije nego što se općenito i sluti. Ne tvrdimo da svaki dodir s Duhom Svetim pretpostavlja svjesno i namjerno utjecanje Mariji.

Ali bilo ili ne bilo s naše strane svjesnog utjecanja, Marijino posredovanje postoji, čak i bez našeg znanja, jer je takav objektivni red stvari po volji Božjoj!

Mislimo jedan čas na ulogu koju igra Isusova ljudska narav, da bi nas uvela u poznavanje Osobe Riječi. I Ona, Riječ Božja, daleko je izvan dohvata naših misli, nedostižna za nas, prebivajući u nepristupačnom svijetlu. Primajući tijelo, Riječ je za nas postala opipljiva, dokučiva, shvatljiva. Najedanput svaka molitva Isusu dolazi k Riječi, svako klanjanje Isusu uzdiže se k Riječi, sve što pripada Isusu, pripada Riječi Božjoj.

Da li bi bilo smiono, da se u ovom primjeru potraži analogija, daleka bez sumnje, i na mnogo mjesta manjkava, ali ipak korisna, razumije se, sa potrebnim ograničenjima? Treba odlučno isključiti sve što bi sličilo na neku vrst hipostatskog sjedinjenja Duha Svetog i Marije, no pošto se to utvrdi, ne postoji li između Njega i Nje, po slobodnoj volji Božjoj, jedinstvo djelovanja u odnosu na nas, pri čemu je Marija instrument, usko vezan s Duhom, koji djeluje kroz Nju? Jedan teolog, kao što je Scheeben, pozdravlja u Mariji pravu sliku Crkve. Marija, kaže on, ostvaruje u svojoj osobi, i to u potpunosti, ideju Crkve, kojoj je Duh Sveti duša. Marija, govori dalje, je organ Duha Svetoga, koji u Njoj djeluje, kao što je, analogno, čovječanstvo Kristovo instrument Logosa. Ona je dinamički organ Duha Svetoga. Sada razumijemo kako se jedan Efrem usudio Mariju pozdraviti ovim riječima: "Prva iza Trojstva, tješiteljica iza Tješitelja." Razumijemo ujedno, zašto je tradicija učinila goluba – simbola Duha Svetoga – simbol Marije.

Iz ovoga svega možemo zaključiti da je za nas, uboge smrtnike, kratki put – onaj glasoviti kratki put, što ga toliko duhovnih knjiga obećaje, da nas na kraju krajeva sve razočaraju svojim zakučastim stazama – koji praktički vodi k Duhu Svetom, Mariji. Ako ljubimo Nju, ljubimo Njega. Tko Njoj služi, Njemu služi. Tko pripada Njoj, pripada Njemu. Bio bi previše drzak onaj tko bi htio bez Nje dosegnuti Njega!

A taj je put normalan, kad se zna da su putovi Božji uvijek pristupačni i nama na dohvat. Uistinu, ništa nije od Njega dalje, nego lažna uzvišenost. Njegovo je kraljevstvo otvoreno djeci i onima, koji su slični djeci. Sve što je komplicirano, ezoterično, antipod je Njegove mudrosti. Otkrio si te stvari malenima. Potrebno je moći odanost i poštovanje Duhu Svetomu proživljavati bez straha; kao u obitelji, na način koji će svima biti lak. U Crkvi Božjoj nema primata za oštroumne duhove. Ono što je Bog htio uliti ljudima na duhovnom području, dao im je da bude na dohvat svakome kao zrak, voda ili svjetlo. A štovanje Duha Svetoga nije nikakav suvišan luksuz, ono se nalazi u srcu svakog normalnog kršćanskog života. Marija, put koji vodi k Duhu Svetomu. O kako opet bolje shvaćamo jednostavnost Božje ljubavi i pedagogije!

Ajmo, dakle da nas Ona "uvede" i da nas vodi kao za ruku.

- **Marija, odsjev Srca Božjega...**

Ni Tebe ljubiti...

Marija je – poslije Kristova čovječanstva – posljednji pokušaj Božji da nas uvjeri o svojoj ljubavi. Ona nema ništa što nije primila od Njega; Ona je, poslije Kristova čovječanstva, najodličnije Njegovo stvorenje. On je izvor sve Njezine ljubavi i brige za nas. U Mariji nas Bog ljubi ljubavlju koja, čini se, ulazi u red stvari, koje se mogu osjetiti srcem. Marija je, ne samo slika Duha Svetoga, kao što smo rekli, nego je Ona i jedini uvod bez premca u razumijevanje Božje ljubavi, Primati Boga, a ne prihvatiti Njegovo otkriće i aktivnu prisutnost u Njoj, umanjiti Boga ljubavi, znači okljaštriti Njegove najznačajnije manifestacije. "Pa kad bi i majka zaboravila svoju djecu, Ja vas neću zaboraviti", kaže Gospodin. I opet: "Kako majka miluje djecu svoju na svojim koljenima, tako ću i Ja vas nositi u svome srcu!"

Bog je izabrao Mariju, da nas podsjeti na način primjeren našoj slabosti, prilagođen našim potrebama.

Udaljiti se od Nje pod izlikom boljeg čašćenja Boga, značilo bi odbijati Boga. Ne poznamo Boga kakav je zaista za nas, dokle god ne upoznamo Onu koja ima misiju približiti nas Njegovoj ljubavi. A jesmo li shvatili tu ljubav ako u Njoj ne gledamo otkriće Boga, približeno nama na dohvat? Uostalom, sveci se tu nisu varali, ljubeći Mariju svim žarom ljubavi, koja ih je gonila i uzdizala k Bogu. A pjesnici također to osjećaju, kao instinktivno; oni u svojoj bijedi i poniženju hvataju Njezinu ruku kao posljednju nadu svoga spasa. Iskustvo dokazuje; ništa nije izgubljeno dokle god je moguć makar jedan Ave Maria, dokle god se čovjek može pripiti za skute Marijina ogrtača. Povijest bezbrojnih obraćena svjedoči da su rese toga majčinskog ogrtača kao posljednji kutiće jedne ljubavi, koja nas sve obavlja.

U izvjesnim trenucima možda je čovjeku teško lojalno, iskreno i pošteno izgovarati Očenaš. U njemu ima riječi, koje traže heroizam: "Budi volja Tvoja... otpusti nam dugove naše, kako i mi otpuštamo ..." U takvim slučajevima bit će Zdravomarija mnogima posljednja daska spasa. Zar nije uvijek i u svakoj prilici moguće izjadati majci svoju žalost i reći Joj: "moli za nas grješnike"? *Marija* će neosjetno dovesti do *Oca* po malo onako, kako nas kod moljenja krunice s deset Zdravomarija pripravlja da s Marijom i u Njoj kažemo jedan Očenaš, manje nedostojan Boga. Marija je ljubav Božja na nivou grješnika i male djece kao što smo mi. Marija je ljubav Božja nadohvat naših slaboća, naših teturavih koraka, našeg strahovanja i naših suza.

Rečeno je za Isusa da nas je ljubio do kraja. Njegov je posljednji čin bio, da je svoju Majku dao Ivanu, to jest nama. Ona je krajnji svršetak Njegove ljubavi. Dalje od toga nije mogao ići: *Što sam još trebao učiniti svome vinogradu a nisam učinio?*

Zaista, može se reći da nijedan čovjek koji ne zna cijeniti Mariju, ne zna cijeniti ni Srce Božje.

2. Marijino posredovanje silazi prema ljudima

Posredovanje od zemlje prema nebu, i posredovanje s neba prema zemlji.

Stijeg kršćanstva nosi ponosno lik Marije, Posrednice svih milosti, širom raskriljenih ruku, nagnutih prema nama a iz ruku joj izbijaju sjajne zrake. Tako je Blaženu Gospu vidjela sveta Katarina Labouré kad joj je Ona, u ulici du Bac, objavila model čudotvorne medaljice.

• Trajno posredovanje

Mi vjerujemo s Crkvom i jednako kao i Crkva, *da se po Njoj dijele svi Tvoji darovi, sve Tvoje kreposti, sve Tvoje milosti, kome Ona hoće, kad Ona hoće, koliko Ona hoće i kako Ona hoće.* I ako još nije definirana dogma, doktrinu, kako je uči redovno učiteljstvo Crkve i kako ona dolazi do izražaja u svetkovini 31. svibnja, u biti i temelju u Crkvi nitko više ne osporava. Mi vjerujemo da je Marija djeliteljica svih milosti Božjih, kao što vjerujemo i da je Duh Sveti vjeran Onoj, koju je izabrao između svih žena.

Još jednom: Bog je mogao i bez Nje, jednako kako je mogao i ne stvoriti svijet. Ali On je htio da k nama dođe po Njoj, po svojoj svjesnoj i izričitoj volji. Kako to sjajno kaže Bossuet: "Jest i ostatak će uvijek istina da smo, primivši jednom po Njoj opći princip milosti, Njezinim posredovanjem primili i razne primjene milosti, u svim stanjima i prilikama od kojih se sastoji kršćanski život. Pošto je Njezina samilosna majčinska ljubav toliko pridonijela našem spasenju u misteriju Utjelovljenja, koje i jest univerzalni princip milosti, Ona će još i dalje vječno pridonositi svoj dio svim drugim djelovanjima, koja samo izvire iz ovog principa."

Bog je zaista htio da ovo izviranje bude stalno i neprestano. Kao što je u prirodnom redu stvari uzdržavanje živih bića zapravo njihovo neprestano stvaranje, tako je i ovisnost duše o majci, svjesna ili nesvjesna, uvijek prijeko potrebna.

Govoreći o ovoj djelotvornoj prisutnosti Marije u nama, mi ne želimo – treba li to posebno istaknuti? – tvrditi da ona boravi u nama onako kako je to pridržano jedino Bogu samomu. Ali ako jedino Bog stanuje u našim srcima i prižimlje ih svojom milošću, Marija je, pripadajući Kristu, stvoreni instrument, kojim se On služi da to izvede i zato je Ona u nama na djelu, vršeći neprestano funkcije svoga materinstva. Njezin nas upliv obavlja sa svih strana: mi se rađamo od Duha Svetog i Marije. Izjaviti da je Marija posrednica samo nekih milosti, a ne svih, značilo bi u stvari ne poznavati i omalovažavati vjernost Božju.

Evo zašto svjesno prestati pristajati uz Mariju znači prestati živjeti. Tako je Bog htio. Oni koji žele ići Kristu bez Nje, oni koji žele naći dijete bez majke, ne poštuju Božje planove. Isusa nalazimo jedino u naručju Marijinom. Možda su izvjesni protestanti prestali priznavati i samo božanstvo Isusovo zbog toga što su omalovažili Mariju. Uklanjanje Mariju zaniijekali su i transcendenciju Njezina Sina. Došli su tako daleko; Isusa smatraju prvim od ljudi, u redu stvorenih bića. Oni su Isusa postavili na mjesto na koje mi stavljamo Mariju, u prvi red stvorenoga svijeta, jer stoji da se ne može nekažnjeno dirati u veličinu Majke Božje i u Njezinu ulogu uvoditeljice.

- **Posredovanje podređeno jedino posredovanju Kristovu**

Nemojmo se ustručavati prihvatiti misterij ovog marijanskog posredovanja, koje u svojoj biti nije ništa nego Marijino majčinstvo u svojoj mističkoj punoći. Ne izbjegavajmo Nju pod izgovorom da bismo htjeli više cijeniti jedino posredništvo Isusovo.

Zaista, mi vjerujemo zajedno sa Crkvom, da je samo Krist pravi i potpuni Posrednik između Boga i ljudi. Ali osobitost Marijina izvedenog i podređenog posredništva baš i jest u tome da nas što dublje uroni u jedino posredništvo Njezina Sina. Kažimo još jednom: Marija nije posrednik kojega bi Krist postavio između Sebe i ljudi, da ostane razmak. “*Naprotiv*”, kako divno piše o. Mersch, “*Ona je sredstvo koje je On upotrijebio da više uopće ne bude nikakva razmaka i da ljudski rod u Njemu dođe izravno do Boga. Na taj način postoji apsolutno samo jedan Posrednik i Njemu ne treba nikakva druga dopuna. Ali jedan je dio Njegove cjelovitosti Njegova Majka. Tako se Marijino posredništvo nalazi u prvom redu u samom posredništvu Kristovu i u Njemu se vrši: posredništvo je Isusovo, s ljudske strane, potpuno i savršeno, jer je marijansko...*

Posredništvo Marijino samo izražava i ostvaruje jedan element posredništva Isusova; element po kojemu je to posredništvo sasvim prilagođeno ljudima, sve jedno darovanje i pristupačnost; ukratko, ono je isključivo posredovanje Majke Boga, to jest posredovanje čovjeka – Boga utoliko što je On, budući da ima Majku, potpuno čovjek...

Pozvana da bude spoj, da usavrši do kraja spoj između Boga i ljudi, Ona će djelovati kao stalni vez.”

Bolje se ne bi moglo reći: sva je slava Marijina u tome: budući da Njezino majčinstvo potvrđuje istinitost Isusove ljudske naravi, omogućuje da mu Ona bude posrednik, koji u sebi ima sve što je potrebno za sjedinjenje Boga i ljudi. Ali, ako je tako u Njemu, onda je to zato što se u Njoj izvršilo sjedinjenje dviju naravi, Božje i ljudske.

Ono što dajemo Mariji, ide ravno, sigurno i u cijelosti k Bogu. I ne samo da se u cijelosti prenosi, nego se još obogaćuje i povećava zaslugama posrednice. Prolazeći kroz Njezine ruke naši darovi dobivaju novu vrijednost i uzdižu se k prijestolju Božjem kao prikaz bez ljage. A isto se tako s neba spuštaju milosti, kao nebeska rosa, u blagom obilju.

U svjetlu ove doktrine bolje se razumije skroviti smisao Evanđelja, kad nam prikazuje Mariju.

Po Njoj će se posvetiti Preteča i Elizabeta napuniti milosti.

Po Njoj će pastiri i kraljevi pronaći Mesiju.

Od Nje će Šimun i Ana primiti u svoj naručaj Onoga, za kojim žudi cijeli svijet.

Na Njezinu će se molbu dogoditi prvo čudo u Kani.

Po Njoj čovječanstvo ratificira podno križa otkupiteljsku žrtvu.

U sjedinjenju s Njom prenosi se Duh Sveti o Duhovima na apostole i započinje apostolat.

Pojedinačne crte, rasute u polusjeni, diskretne. Da! Ali također i prve zrake marijanske zore, čiji će blještavi sjaj neprestano rasti i širiti se nebom Crkve.

Četvrto poglavlje SJEDINJENJE S MARIJOM

Dobro znam da se tajna savršenog vršenja kršćanske službe sastoji u tome da se potpuno sjedinim s Onom, koja je tako potpuno bila sjedinjena s Tobom.

1. Put djetinjstva: “In sinu matris”

Tajna ... da, jer ima jedna tajna. Ima tajna u prirodi, govorio je Ljudevit Marija de Monfort, ali ima i tajna milosti “kako da se u malo vremena izvedu blago i lako nadnaravna djela: da čovjek iz sebe izbaci sebe i napuni se Bogom...” Ova tajna može stati u nekoliko riječi: ona se sastoji u tome *da se potpuno sjedinim s Onom, koja je tako potpuno bila sjedinjena s Tobom.*

To je praktički i životni korolarij, koji slijedi iz svega što je dosad rečeno, jer je Marija ono što jest, i trebamo se s Njom sjединiti u najužoj potpunosti.

Svi se kršćani hvale Blaženom Gospom kao majkom, svi se nazivaju Njezinom djecom, ali čovjek može biti “djetetom” svoje majke u razno doba života. Odrastao čovjek koji ima sreću da živi sa svojom majkom, jest i uvijek ostane njezinim djetetom. Ali on ima svoj vlastiti, autonomni život: brige, rad, kušnje koje ne dijeli s njom. Ona može umrijeti, on će i dalje živjeti. Pa ipak je on njezino dijete, ali je izvan nje. I što dalje napreduje u životu, to više dolazi do izražaja njegova autonomija. I pravo je tako. A je li isto tako biti djetetom Presvete Djevice?

Osjećamo odmah da nije: treba potražiti prisposobu koja će odgovarati. Je li traženi ideal možda dijete od nekoliko mjeseci, u naručju svoje majke? Ovisnost je ovdje mnogo uža. Dijete u kolijevci ne može učiniti ni korak bez svoje majke. Ono prima svoju hranu od nje, kap po kap, gutljaj po gutljaj. Je li to slika naše marijanske ovisnosti? Nije još. Ovo dijete može živjeti ako mu sutra umre majka. Ono se može i micati i disati bez nje. Ne trebamo se bojati poći još dalje natrag u povijesti ovisnosti djeteta o majci – sve do majčina krila.

Dijete nikada više ne pripada svojoj majci toliko, kao dok živi u njezinoj utrobi, jer tamo ono živi u potpunosti i apsolutnoj ovisnosti. Ono živi od svoje majke, ono i diše po njoj.

Kršćanin ostaje na čistoj liniji Evanđelja, kada se s Marijom sjedinjuje na najuži način, pristajući da dovijeka i uvijek bude *in sinu Matris*, kao što i mi želimo uvijek biti *in sinu Ecclesiae*. Svaka usporedba malo hramlje: duhovna stvarnost nadilazi čak i ovu prisposobu.

Ako je u prirodnom životu normalno da se dijete dijeli od svoje majke i postepeno se od nje udaljuje, u nadnaravnom životu, naprotiv, naš će nas rast u Kristu učiniti sve ovisnijima o Mariji. Svi izabrani formirani su u Njoj i ostaju u Njoj sakriveni dokle god traje njihovo formiranje, to jest njihov život na zemlji. Nama je za vrijeme naše slabosti potrebna majka iz jednog naročitog razloga: milost je zametak slave, nježan i osjetljiv zametak, koji treba njege i

zaštite od vjetrova i oluja. Mi se svi nalazimo, sve do svoje smrti, u stanju nošenja. I najveće je svece nosila Marija, i Njezino majčinstvo prema njima raste u onoj mjeri u kojoj raste njihova dobrovoljna ovisnost.

Tome će sam raj biti svršetak i posvetit će Mariju zauvijek za kraljicu neba.

Sve je to izraženo onom tajnom na koju posvetna molitva aludira: pozvan sam da se *potpuno sjedinim s Onom, koja je tako potpuno bila sjedinjena s Tobom.*

2. Sjedinjenje s Marijom, put k Bogu

Održi su takvog sjedinjenja isto tako mnogostruki kao što su i neizrecivi.

Kad sam sjedinjen s Njom, onda se Bogu ne približavam ja nego Ona. Marija je nedužnost koju oblačim da bih se mogao bolje obući Kristom i uzdići prema Previšnjem. Bog sluša molitvu, koju uzdižem u ovom hramu; u Mariji, jer taj hram čuva u sebi Svetoga nad svecima: Gospodina našega Isusa Krista.

Kada svoju molitvu i prikazanje uronimo u Mariju, zbiva se čudesno preobraženje. Naš se dar uzdiže sa jednim novim mirisom, koji se sviđa Gospodinu. U Marijinu glasu, koji je najčišća jeka Isusova glasa, zvuče intonacije koje se mile Srcu Božjem: “Neka zvuči glas tvoj u mojim ušima, jer je tvoj glas sladak.” (Cant., II., V. 14.-)

Bezdan je razlike između obične pobožnosti Marijanske, kako se ona redovito obavlja, i sjedinjenja s Marijom, o kojemu se ovdje govori.

Mnogo ima onih koji pozdravljaju Mariju, prolazno ju zazivaju, posjećuju Njezina svetišta i dnevno Njoj u čast vrše kakvu vježbu. Malo je onih koji se Njoj posvećuju, koji joj prepuštaju svoju dušu, i u stalnom takvom stanju proživljavaju to posvećenje Mariji. Mnogo ima i onih koji, puni divljenja prema Njoj, nastoje naslijediti Njezine kreposti, kao što umjetnik pokušava oponašati – izvana – crte modela. Opet su rijetki oni koji, ne zadovoljavajući se takvim spoljašnjim i fragmentarnim oponašanjem, žive ovu asimilaciju iznutra, ovo stapanje duša, koje u pogledu duhovnoga pronicanja i prožimanja premašuje sve naše prostorne predodžbe. Govorilo se o metafizici svetaca misleći time na duhovni život osnovan na dogmi milosti, koja se trajno i bitno nalazi u duši, za razliku od duhovnoga života koji kao da traži samo polazne momentalne milosti, jer zaboravlja se osloniti na ovu temeljnu realnost. U analognom smislu moglo bi se tvrditi da ima i metafizika Presvete Djevice, koja ju jedina dostiže u njezinim dubinama i nepromjenjivostima. Rječnik se s vremenom može i mijenjati; to nije važno, ali iznad riječi treba se vratiti onoj velikoj marijanskoj tradiciji, koja je rijetkom pronicavošću govorila o ovom metafizičkom aspektu koji je nazivala Marijina “unutrašnjost”.

Poslušajmo ove divne riječi, koje je rekao M. Olier, i dobro ih odvagamo: “*Najmanji udio na Marijinoj unutarosti, i najmanje učestvovanje na njezinoj milosti je blago, kudikamo veće nego sve ono što će serafini i svi ostali anđeli i sveci ikada reći Bogu.*”

Nebo i zemlja nemaju ništa što bi se barem donekle približilo ovom životu, ovoj divnoj unutarosti gdje nalazimo sve adoracije, sve pohvale, sve ljubavi Crkve, ljudi i anđela; i još tisuću puta više nego što će mu svi stvorovi ikada iskazati. Tolika je Njezina izvanredna odlika milosti i svetosti. Zbog toga više radimo za proslavu Boga, dobro Crkve i svoje vlastito usavršavanje po sjedinjenju s Marijom, nego ako vršimo sve druge vježbe koje bi se mogle upotrijebiti.”

U cijeloj marijanskoj literaturi poznato nam je malo tekstova koji bi bili jasniji i plodonosniji od ovoga. Treba se zamisliti u ove riječi i živjeti ih. Ova je Marijina unutarost zaista arka zavjetna, gdje se duša može lijepo smjestiti da stalno živi duhovnim životom koji

je zajedništvo s Duhom Svetim. Nad tom je arkom lebdjela sila Svevišnjega, tu smo mi na “svome pravom mjestu” da zadobijemo sva dobročinstva koja iz nje izviru.

Duši dostaje da živi u Mariji. Što se duša vjernije preda svojoj majci, to će i njezino disanje postati svjesnije. Neka duša intimno sjedinjena s Marijom često ponavlja zaziv Duha: “Dođi, Duše Sveti!”, pa će se njezin porast, njezina kristijanizacija razvijati, jačati, postati trajno zajedništvo.

Sve je to jednostavno, beskrajno jednostavno: to je tajna milosti na dohvat djece.

- **Sjedinjenje s Marijom i volja Božja**

Treba nam poći k Bogu u Mariji, da bi Krist mogao porasti. Čemu to prividno “skretanje”?

Takva je Božja volja. Ne smijemo ljubiti Mariju samo zato jer nas Ona privlači. Sretni smo da smo osjetili slatkoću te privlačnosti, ali mi se na svaki način i u svakoj prilici pozivamo na divnu volju Božju. Temeljni i zaista prvotni razlog naše ljubavi prema Mariji jest volja Božja, jest što Bog tako želi.

Kada ćemo već jednom naučiti ljubiti volju Božju u njoj samoj i radi nje same! Dosta nam je znati da Bog želi da nam se priopći po njoj, pa da sam naša volja, stopljena s Njegovom, odredi naš stav i pokrene našu ljubav. Ljubiti znači htjeti ljubiti. A to zaštićuje našu ljubav i stavlja ju izvan upliva raznih naših psiholoških ili osjećajnih fluktuacija. Pobožnost prema Mariji junačka je vrlina, koja ima svoj korijen u divnoj volji Božjoj i odande crpi svoju postojanost i snagu.

- **Sjedinjenje s Marijom i Božja Svetost**

Približiti se našem jedinom Posredniku putem Marije znači i priznati Njegovu svetost kojoj nema ravne, te znači još se dublje pred Njim poniziti. “Otidi od mene, Gospodine, jer sam čovjek grješnik.” Ovaj spontani krik svetog Petra, kad je ugledao Spasitelja, u isti je mah čin dubokog poštovanja i istine.

Ova je svetost Božja tako uzvišena, da mi neprestano moramo iznova pobuđivati sve veću poniznost i prostirati se pred Njim niže od zemlje. Uticanje marijanskom posredovanju daje nam da još jasnije osjetimo svu svoju bitnu nečistoću i tko je Bog.

Često se jedva usuđujemo poći k Njemu: osjećamo se nelagodno u Njegovoj prisutnosti. To je zbog toga što smo svjesni kako je nezgrapna naša molitva, kako je hrapav naš glas i neskladni su glasovi naše pjesme. Htjeli bismo svoj glas zamijeniti glasom od kojega bi zadrhtalo Srce Božje, koji bi Ga razveselio pročišćenom molitvom, bistrom i jasnom poput izvora vode. Idimo k Mariji. Ona će biti harfa naših kantika, prečisti kalež naših žrtava. Bog na Nju gleda neizrecivom blagonaklonošću, jer je ta harfa ugođena na Krista kao nijedna druga, jer je On izabrao taj kalež, da Mu u njemu bude prikazana Krv Njegova Sina: “Za naše i cijeloga svijeta spasenje.”

- **Sjedinjenje s Marijom i predanje Bogu**

Sjedinjenje s Marijom nije samo čin počitanja prema svetosti Božjoj; nego upravo najlakše sredstvo da se u praksi provede duhovno djetinjstvo i potpuno predanje.

Malo dijete, koje će se uskoro roditi, ne brine se ni za prošlost, ni za budućnost. Ono živi sadašnji trenutak, i samo taj trenutak, ni jedan drugi. Ono diše sekundu po sekundu, ono se čitavo nalazi u sadašnjosti. Njegova ga majka, a da ono to ni ne zna, hrani svojim tijelom i svojom krvlju, kod svakoga udarca srca. Okružuje ga nježnost koja oživljuje, koja uvijek ostaje vjerna i nikada ne izdaje. To je slika pravog duhovnog života. U tom duhu treba

pročitati lijepu raspravu o. de Caussade D.I.o “Predaji Božjoj Providnosti”, pa ćemo razumjeti koliko nam lagodnosti, gipkosti i savršenstva donosi ovaj marijanski put. Bog ne želi da živimo izvan Njegove sadašnje volje, koja za nas obuhvaća svu Njegovu ljubav. Jučer više ne postoji; prepustimo ga Njegovom milosrđu. Sutra još ne postoji; pouzdajmo se slijepo u Njegovu brigu koja ne zatajuje. Ali danas je tu: to je poziv da se predamo ljubavi Božjoj na djelu. Duša sjedinjena s Marijom treba samo da u Njoj sudjeluje s ovom voljom koja posvećuje. Ne trebate znati ništa više. Svaki marijanski dah je novi uzdisaj. To je neprestana zajednica u tisuću oblika prezentne dužnosti. Koliki mir, kakva sigurnost, koliko predanje! Mi uvijek toliko želimo sami zacrtati svoje putove da sve sami učinimo, predvidimo. A ništa se od svega ne slaže s onim djetinjim duhom koji nas vuče da se neprestano drage volje predajemo svakom pojedinom zahtjevu Božje volje. Tako postaju mogući divni učinci milosti. Jer svakoga časa, dok vjerno dijete na taj način diše u Mariji, vrši se čišćenje. Marijanski je put bez ljage. Sve što Njom prođe proživljava neku vrst preporoda i milosne obnove. Svi se naši bijedni motivi djelovanja pročišćavaju i preobražavaju, Kristovi osjećaji neprimjetno postaju naši vlastiti: proslava Boga, i jedino proslava Boga, postaje našim stalnim ciljem i težnjom cijelog našeg bića.

Provodeći ovu marijansku ovisnost produžujemo Kristovu vlastitu ovisnost kroz devet mjeseci Njegova skrovitog života. Učenik nije nad Učiteljem. Ne bojimo se ići za Njim svim putevima koje je on odabrao, i prebivati u boravištu koje je na tako slavan način bilo Njegovo. Onda ćemo moći reći, u našim mislima na Blaženu Gospu: “Gospodine, ljubim sjaj tvoga prebivališta, i mjesto gdje stanuje slava tvoja.”

- **Sjedinjenje s Marijom i zajedništvo Svetih**

Sjedinjeni s Marijom ulazimo u Krista i idemo k Bogu. Ali Boga ne možemo odijeliti od svijeta anđela, od svetaca Crkve slavne, od duša u čistilištu. Nebo je ogromna obitelj, s kojom smo mi, “obitelj Božja i članovi Njegove kuće”, u nevidljivim, ali mnogostrukim i veoma živim vezama. Vjera nam otkriva legije anđela, kao što nam noć pokazuje milijune zvijezda. Čitav se jedan svijet otvara našim zablještenim očima, nastaju veze između anđela i nas. Osjećamo kako nas sa svih strana obavija i hvata tisuću veza i spona, neslućene miline: to su anđeli koji bdiju nad našim korakom, ulaze i silaze povrh naših glava; prema tajanstvenoj viziji Jakobovih ljestava. Ali Marija je kraljica anđela. Sasvim je naravno da će nas Ona dovesti i k njima. Evo, gdje se, ujedinjeni s Njom, smijemo približiti Prijestoljima i Vlastima, Serafinima i Kerubinima, Anđelima i Arhanđelima. Približiti im se i ljubiti ih Njezinim Srcem i zahvaljivati Bogu za njihovu veličajnu slavu. Mi izgovaramo svoj *Hvala Bogu* njihovom gorućom zahvalnošću i *Slava* njihovim neiscrpnim poklonima. Ona nas stavlja na istu razinu s njima. Ona nam dopušta da budemo bliski i povjerljivi sa svetim Mihaelom, knezom Njezina dvora i čuvarom slave Božje, sa svetim Gabrielom, arhanđelom navještenja i glasonošom Božje ljubavi, sa svetim Rafaelom, arhanđelom radosti i veselja, koji čuva korake nas putnika i upriličuje nam sretne sastanke.

Kao Kraljica Svetaca, Marija nas uvodi i k njima. Koliko smo s Njom sjedinjeni, toliko ih možemo sve ljubiti Njezinim srcem, Njezinom nježnošću, Njezinom zahvalnošću. Ta tko ih može ljubiti kao Ona? Naslušajmo li mi kakav je bio elan Njezina Srca prema svetom Josipu, Njezina briga za svakog pojedinog apostola? Naše sjedinjenje s Njom odjednom pojednostavljuje sve ono što mi rastavljamo na dijelove i nazivamo pobožnostima. Umjesto da sva ta štovanja svetoga Pavla ili svete Terezije slažemo jedno kraj drugoga, sve se te privrženosti, u marijanskoj ljubavi koja ih ujedinjuje, slijevaju u jednu šaroliku jedinstvenost. Mi ne štujemo više svete na nesebičan način i ne hranimo više – onako kako su to činili naši preci – svoje divljenje čitanjem njihovih života. A ipak, “Bog je stvorio svijet i trese njime

samo da stvori svece.” Zemlja će izgubiti smisao i razlog svoga opstanka, netom se rodi posljednji svetac. Njihova povijest, neobičnija i čudsnija nego svi pustolovni romani zajedno, jedina je važna i odlična. Ona je samo produženje Utjelovljenja Isusova i prema tome ostaje djelo Duha Svetoga i Marije. Svaki Svetac – od najnepoznatijega do najslavnijega – rodio se od Nje, i milosti koje su ga prosvijetlile, prošle su kroz Njezine ruke. U Njoj ih možemo ljubiti novim srcem i novom dušom. Unutarnja povezanost profinjuje, neograničeno umnožava, u jednostavnosti o kojoj nismo ni sanjali. Mi smo subaštinici neba, i već smo djeca Kuće.

Kao Kraljica čistilišta, Naša nam Blažena Gospa otvara pristup i k cijeloj Crkvi koja trpi.

Naša molitva, sjedinjena s molitvom Bezgrešne, požurit će djelo potpunog očišćenja ovih bezbrojnih duša, mi s Njom dijelimo Njezinu majčinsku nestrpljivost da im bude što prije “Vrata nebeska.” I sve to, a da o tome skoro pravo i ne mislimo, sasvim jednostavno, prirodno, jer svatko može reći: “Njezino srce i moje samo su jedno.”

Sjedinjenje s Marijom škola je poštovanja, gdje učimo dobro razlikovati hijerarhiju vrednota, red i poredak veličine. Ona nas uči da se divimo živim Božjim bogatstvima. Ona nam ulijeva pobožnost prema svecima koji se pojedinog dana slave: oni nam postaju bliži, mi sudjelujemo u radostima slavne Crkve, mi ih častimo i zazivamo. Oni nam se ukazuju isto toliko dobročinitelji, kao i spremni na pomoć i uslugu. Ona nas uči poštivati svoga anđela čuvara kao svoga zaštitnika, anđela svoje zemlje i svetog zaštitnika župe. Po kultu istine, jer Ona zna bolje nego mi da ta štitništva nisu fiktivna, jer cijeni ove mnogobrojne i raznolike posrednike koji nam donose, kao tisuću boja prizme, svjetlo jedne jedine ljubavi Boga.

Ovo stalno ujedinjenje s Marijom određuje, kako se vidi, sav naš vjerski život, u cijelosti kao i u pojedinostima, u svim pravcima.

Spoznajmo da kršćanin sjedinjen s Marijom na poseban način obavlja sve svoje dužnosti, sve do one najmanje: on ima svoj posebni marijanski način kako prisustvuje sv. misi, kako zahvaljuje Bogu, kako moli oficij, i kako se križa. Bernardica, koju je Marija naučila da se križa polagano u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, svjedok je one pažnje, kojoj ništa ne može izbjeći, i koja sve cijeni.

3. Sjedinjenje s Marijom, put do ljudi

Naša pripadnost Mariji obilježava naše odnose prema zemlji isto onako kao i naše odnose prema nebu.

Ako po Njoj treba ići k Bogu, treba po Njoj ići i k ljudima. Pobožnost prema Mariji nema smisla ako nije apostolska. Bit će velika zasluga današnjeg štovanja Marije, što je nerazdruživo spojila Mariju i akciju. Prečesto se pobožnost prema Blaženoj Gospi zatvara u uske granice sastanaka u četiri oka, umjesto da ova individualna pobožnost bude temelj svake apostolske pobožnosti, kao što na drugom području svoju osobnu euharistijsku zajednicu trebamo učiniti izvorom svoje ljubavi prema svima. Kakvo osiromašenje i kakva nesreća! Jer ako se naše štovanje Marije zaista ograničava samo na nekoliko pobožnih vježbi kod zatvorenih vrata, onda ono gubi svoj životni sok i svoje plodno tlo.

- **Sjedinjenje s Marijom i Apostolat**

Pobožnost prema Mariji u smislu snažne aktivnosti znači pravi apostolat, jer Marija jest i uvijek ostaje Ona koja rađa Krista. Rastavljanje navodne pobožnosti prema Mariji od akcije osnovni je uzrok izvjesne duhovne skleroze, od koje i prečesto boluju pobožne duše. Ona objašnjava žalosnu ravnodušnost prema Njoj. Uvijek je opasno kad se istina ne poštuje u cijelosti: od toga trpi ne samo kršćanska, nego i sama apostolska djelatnost. Ona se lako izrodi

u sterilnu užurbanost, koja se onda sakriva pod previše profaniranim i laiciriziranim imenom apostolata.

Uistinu, to se sveto ime dalo cijelom jednom nizu korisnih, štoviše, neophodnih djelatnosti. Centrifugalni pokret udaljio je moderni mentalitet sve više i više od apostolata u pravom smislu riječi; evanđeoskog, prvotnog. Jer, jesmo li mi ili nismo na liniji Djela Apostolskih, i je li apostolat o kojemu mi govorimo u prvom redu prenošenje vjerskog života na bližnjega, kojemu je taj život još nepoznat? Od naturalizma akcije neće nas spasiti neka marijanska pobožnost kojoj je akcija daleka i tuđa, nego će “prava pobožnost” akciju posvetiti i učiniti je apostolskom i plodnom, kako ju je divno shvaćao sveti Ljudevit Marija de Monfort. Siguran, tradicionalan i spasonosan put uvijek povezuje ovu “pravu pobožnost” sa akcijom i međusobno ih oživljava jednu po drugoj.

Religiozni apostolat, evanđeoski i direktni, o kojemu se radi, duhovno je majčinstvo. On može imati razne oblike, bilo kolektivne, bilo individualne. Dušama se približavamo na sve načine na koje se na njih može djelovati, ali u posljednjoj liniji, biti apostol znači učiniti da se Krist rodi ili da poraste u našoj braći, a u naročito posebnoj mjeri to znači nastaviti i samo Marijino djelo. Sjedinjenje s Njom nameće nam se kao zakon. Marijin će štovatelj odslije ići k ljudima svjestan da to k njima ne ide on, nego Ona po njemu. Rečeno je: *Napori su bez Marije kao ulje bez svjetiljke*. Stoga ulazeći u crkvu odmah vidimo kip Djevice među svojima. Ona nas čeka. Ona nam povjerava svoju majčinsku strepnju i pokazuje nam djecu koja su u pogibli. Poziva nas da sudjelujemo u Njegovu poslu: Ona će nas pratiti na njihovim putevima od vrata do vrata.

I Ona može reći, na usta svakog kršćanina i štovatelja na apostolskom posjetu: *Evo, stojim pred vama i kućam*. Kao nekada, u predvečerje Božića, na uličicama Betlehema. Ona je tu, prisutna na djelu, majka više nego ikada. Najčešće nemamo nikakvog osjetnog znaka Njezine prisutnosti, nego ćemo stupati kroz noć vjere znajući da je Ona s nama, ali ćemo koji put moći prstom dotaknuti jednu prisutnost, koja djeluje više i prodire dublje nego naša vlastita, jedan uspjeh, koji očito daleko nadmašuje efekt naših bijednih i nespretnih riječi i “pojačava njihovu voltažu.” Marija budno pazi i služi se svima kao “brižna domaćica”, ali su Joj potrebni naši koraci, naše riječi, naš trud. Ona od nas traži da ljubimo svoju braću u znoju lica svoga. Marijina djeca znaju što to znači, i ne ustručavaju se na neka, često i hladna vrata, pokucati deset, dvadeset, pedeset puta, da se tiho vrata, da prkose vjetrovima i valovima. Oni znaju da je Učitelj obećao da će se otvoriti onima koji kucaju, ali isto tako dobro znaju da Gospodin nije rekao koliko puta treba pokucati.

Kako su tajanstveni putovi milosti! Učinimo jednu gestu, kažemo jednu riječ, i mislimo da smo pogodili u srž stvari, a ništa se ne događa. Možda na svoj pokušaj doživimo čak i nešto neugodno. I to se ponavlja deset, dvadeset puta. A onda, jednoga lijepog dana, iza zavoja eto iznenada milosti koja dovodi do obraćenja. Onda se vidi da se u stvari nijedna od ovih riječi nije izgubila: one su kao zidolomac udarale na bedeme koji su izgledali neosvojivi. Mi smo primjećivali samo udarac natrag, a taj udarac može biti veoma bolan. Sve do dana kada se gotovo sam od sebe otvara prodor. Marija, Majka nad svim majkama, primila je više nego sve majke nebeski dar neiscrpive ljubavi, i zbog toga je marijansko apostolatsko djelo čin duge strpljivosti, ustrajna molitva i navaljivanje, koje strpljivo čeka i nada se, a nikad mu ne dosadi. – Je li itko vidio majku koja bi mirno gledala kako joj dijete ide po zlu? Zato ni Marijino dijete ne prima poraz, a još manje malodušnost i defetizam. Beščutno i skršenih ruku gledati brodolom duša, značilo bi zanijekati Mariju.

- **Sjedinjenje s Marijom i djela milosrđa**

Ali treba ići još dalje. Ne samo da su marijanska pobožnost i apostolski žar jedno, nego sjedinjenje s Marijom daje i našoj duhovnoj ljubavi naročit pečat i obilježje. Može se, štoviše, s opravdanjem govoriti i o marijanskom milosrđu. Razumije se, ne kao da bi se ono u svojoj biti razlikovalo od čiste i jednostavne milosrdnosti same po sebi: ono će uvijek i za sve biti ljubav prema Bogu radi Njega samoga i bližnjega u Njemu i radi Njega. Ali kako se može govoriti o franjevačkom siromaštvu da bi se označila jedna izvjesna nijansa u praktičkoj provedbi odricanja, tako se isto može govoriti o “marijanskom milosrđu”, da se označi jedan poseban način provođenja obične, redovite milosrdnosti.

Kad je u jednoj duši došlo do sjedinjenja s Marijom, onda ta duša ljubi ljude, dublje, vatrenije, individualnije. Marijinu štovatelju to daje posebne nijanse “obzirne finoće”.

Slavna je strana ljubavi prema bližnjemu, rečeno je nekoć, u tome da je domišljata i unaprijed pogađa. To svojstvo imaju i majke: predosjećaju nijeme i neizrečene žalosti. “Marijansko” milosrđe koristit će se tim privilegijem. Ono se neće baviti ljudima u masi, niti u serijama. Ono će im se radije približavati pojedinačno, jednom po jednom, znajući da svaki čovjek ima svoje vlastite probleme i da je svakome čovjeku najmanje sličan drugi čovjek, ako uspijemo prodrijeti u njihovu nutrinu, preko posljednje ograde. Ljudi rado nose maske; oni vole zavesti na krive putove i zamesti tragove. Opiru se tome da budu osvojeni u otvorenom broju, njihovo samoljublje propinje se pred logikom, koja želi njima ovladati. “Svaki put kada dobijem jednu raspravu, gubim jednu dušu.” A jedan propovjednik pripisivao je svoje uspjehe svome pažljivome tekstu. Govorio je: “Dok raspravljam dobro pazim da ne izazovem svoga protivnika, jer dokle god on ostaje miran, milost Božja, koja je u njemu, stoji na mojoj strani i drži sa mnom.”

Ali kolika je za to potrebna finoća prilaženja, koliko zapostavljanja i potiskivanja svoga vlastitog ja! Osjećamo koliko će sjedinjenje s Marijom iz temelja promijeniti ove apostolske dodire, dati im snagu uvjerenosti koja ne ozljeđuje, blagost koja se povlači u pozadinu, potpuno poštovanje drugoga, poštovanje koje je dio poštovanja samoga Boga. Sv. Augustin je o Bogu rekao: “Sa velikim poštovanjem postupa On s nama.” Apostolat sa poštovanjem, ali ne sa pomodarskim pseudo-poštovanjem, koje se u praksi sastoji u tome da se svakoga pušta, da svaki za sebe trči u ponor, a sve pod izgovorom da svatko treba sam rješavati svoje probleme. Kao da kršćanin nije čovjek koji je odgovoran za spas brata svoga i koji nema prava da se za taj spas ne brine. “Kaine, što si učinio sa svojim bratom?” Zar to Bog ne pita i danas svakoga od nas? Naš je liberalni svijet vidio da su veoma udobne formule pustiti da se radi što hoće i svaki za sebe, samo što su te formule antipodi katolicizma. Sigurno je na nama da izaberemo, i to s mudrošću – naravnom i nadnaravnom – pravi čas, prikladno sredstvo i pogodan ton, ali se nemamo prava sklanjati u šutnju. To je osjetljiv problem, koji će u sjedinjenju s Marijom biti uvijek lakše riješiti. Ona nas pridružuje ovom uvijek budnom majčinstvu, svojoj ljubavi koja ne može pozlijediti, jer kroz nju prosijava jedna druga ljubav.

Ona će jednostavnim, možda i pomalo grubim dušama, dati osjetila finoće i takta. Uostalom, nadnaravna plemenitost duše i izabrana uglađenost siguran su znak sjedinjenja s Bogom, nedvosmislen glasnik Njegove prisutnosti.

Sjedinjenje s Marijom kratak je, izravan put; dušama koje pristaju slijediti njezina nadahnuća daje potrebni takt i obzirnost. Jeste li primjetili kako je Blažena Gospa govorila Bernardici prilikom ukazanja od 18. veljače: “Hoćeš li biti tako dobra da dolaziš ovamo kroz petnaest dana?” To je ton kojim kraljica nebesa daje nalog neukom djetetu. Može se reći da Marija nikada ni s kim ne postupa kao viši s nižim, niti kao jednak s jednakim; Ona uvijek govori kao niži s višim, jer u svakoj duši koja joj se približuje vidi Isusa Krista i Ona uvijek ostaje u stavu službenice Gospodnje.

Marijanski će se apostolat nehvaljeno prepoznati po ovom tonu i po ovom poštovanju drugoga. Neka Marijin štovatelj uvijek mogne čuti da se o njemu govori što je bilo rečeno o svetom Petru: *Tvoj te naglasak izdaje!*

- **Sjedinjenje s Marijom i osobno posvećenje**

I eto, gdje najednom i sama duša Marijina štovatelja doživljava polagano preobraženje. Kanonik Guynot, na koga se ovdje pozivamo, opisuje taj preobražaj ovim riječima: "Sve dosad njegova je ljubav prema bližnjemu bila onakva kakva je u naših svjetovnih kršćana. On je govorio dosta slobodno o bližnjemu; kazivao je sve što je znao, bez skrupula, pod izlikom da su činjenice poznate ili da će uskoro biti poznate, ili da nisu od velike važnosti; sa istom slobodom izjavljivao je svoje kuđenje, čuđenje, a katkad i svoju indignaciju; usudio se, bez najmanje grižnje savjesti, razotkriti nastranosti i nespretnosti bližnjega. U slučajevima vlastite neprilike smatrao je da smjesta može snažno reagirati protiv svega što bi ometalo njegove planove ili ih remetilo. Smatrao je da smije u sebi suditi svemu što mu se u njegovoj okolini činilo vrijednim kuđenja i uvjeravao je samoga sebe da je dosta da te sudove zadrži u sebi ili da ih formulira samo u najužem krugu da bude slobodan od svakog prigovora. Pitam, je li ova slika previše crna? ..."

Posve je sigurno da ovakvo gledanje i postupanje ne može dugo potrajati. Jer pravi kršćanin, koji poslušno daje da ga Marija oblikuje, ubrzo će poprimiti srce majke, srce Marijino, prema svim ljudima, a ta majka posjeduje istančanu finoću ljubavi, domišljatu tankoćutnost, nježnost, takt, o čemu nitko, osim Nje same, i ne sluti.

"Majka nastoji prikriti pogreške svoje djece; dakle, i ja ću pokriti slabosti svoga brata, ili ako ih već moram otkriti, prešutjet ću ime krivca, ili, ako ne mogu izbjeći dužnost da ga objavim, izvijestit ću samo o krivcima koje moram iznijeti, i ništa više, ništa preko toga, uvijek što je manje moguće, poput kirurga koji ne reže više mesa nego što mora i koji nikada ne pravi veću ranu nego što je potrebno"

Tajna ovakve "majčinske" ljubavi? – Sjedinjenje s Marijom!

Ovo stapanje duša stvara s vremenom onu profinjenost koju smo netom opisali. Sjedinjen sa Presvetom Djevicom kršćanin instinktivno osjeća nesklad između neprijatne, ironične, uvredljive riječi i blagosti Marijine. Njegovo sjedinjenje s Njom dovest će ga to toga da svoga bližnjega gleda drugim očima, očima Marijinim, da ga ljubi drugim srcem nego što je njegovo vlastito, srcem Marijinim.

Ovaj će se preobražaj izvršiti neosjetno i neprimjetljivo i dat će njegovu životu onaj "miris Kristov", koji toliko veseli Crkvu. Prenoseći na svoga štovatelja i svoje dijete svoj vlastiti ukus i stil, svoje nutarnje osjećaje, svoju uspješnu domišljatost, Marija će u našem srcu uspostaviti svoje kraljevstvo. Savršen štovatelj Marijin misli samo na druge, ali njegova mu je majka zahvalna za njegovo odricanje. Ona će oplemeniti njegovu dušu, pokazujući tako još jednom da svoju dušu dobiva onaj koji ju izgubi za Nju.

Škola apostolata škola je osobnog posvećenja; to je sve jedna te ista stvar. Marija, "najčasnija i najdarežljivija od svih stvorenja", obično ne dopušta da bude nadmašena u velikodušnosti. Kad bi kršćanin, koji se vraća iscrpljen s jednog "neplodnog" apostolskog pohoda, mogao vidjeti duhovni plod toga neuspjeha, kao i svih svojih pokušaja i cijelog svog držanja, u ogledalu svoje vlastite duše, pao bi na koljena da zahvali Bogu što je u njemu učinio velike stvari, a da on sam nije o tome ništa znao.

Peto poglavlje

APOSTOLSKA HRABROST

Zbog toga stavljam sebi pred oči Marijin lik koji u mojim očima predstavlja sve ove istine, ja stojim pred tobom kao Njezin sluga i Njezino dijete, i objavljujem tako svoju potpunu pripadnost Njoj. Ona je majka moje duše. Njezino i moje srce jedno su.

Sluga i dijete. Ove dvije riječi obično ne dovodimo u međusobnu vezu; dijete znači ovisnost, pasivnost, primanje, a sluga znači inicijativu, aktivnost, borbu. Mi nismo ništa. Manje od djeteta. Ali smo i suradnici Božji.

Razmislimo malo o tome što se ovdje od nas traži.

Kao dijete, izjavljujem svoju potpunu ovisnost. Marija je majka moje duše: Njezino i moje srce jedno su.

Ove su riječi pune značenja i mi smo upravo nagovijestili kakvo blago sakrivaju u sebi. One nas pozivaju da se prepustimo Bogu – u Mariji – u potpunom predanju, pozivaju nas da priznamo Njegovo apsolutno prvenstvo: samo Bog je Bog i On vlada svim stvarima od početka do kraja. Njegova je milost suverena. Njegova je riječ kao oštrica mača. On raspolaže vremenom i ljudima kako se Njemu sviđa. On obara Saula na putu u Damask i u hipu ga pretvara u apostola pogana. Njegova je milost slobodna, kao i On sam i Duh duše, kuda hoće. On ne dozvoljava da ga mi sputavamo, nego lomi i krši naše okvire i planove, ako tako želi. “Moje misli”, kaže Bog, “nisu vaše misli, i moji putovi nisu vaši putovi.” Sve je ovo važno znati i tom znanju živjeti, kako iz apostolata ne bismo učinili svoju vlastitu stvar. Bog je onaj koji vodi. Bog je onaj koji zna. Bog želi u nama naći poslušne i gipke duše, po kojima On može djelovati. Sve je to istina, nepokolebljiva istina, i to ne treba nikad zaboraviti u praktičnom redu.

Pa ipak, taj suvereni Bog, Svemogući, koji jednostavnim “fiat” stvara svijet, htio je da mu bude potrebna naša pomoć. Bog nam nudi, i zapovijeda nam, da surađujemo s Njim, On poziva nas, beskorisne sluge, da budemo Njegovi suradnici.

Ali On ne pristaje da Mu služimo samo usnama ili vršcima prstiju. Usnama, zadovoljavajući se samo kakvom hitrom molitvom. Svijet je zao; obično se govori da je previše zao i pokvaren da se preobrazi. Ne može se učiniti ništa osim moliti za nesretnike koji srljaju u propast. “Molitva” je često samo izmicanje, alibi. Još kad bi to bila neka duboka, krepka molitva, ali ta “molitva” često je samo jedan oblik pobožnog uzdaha, pod kojim se krije veoma malo, ako čovjek pogleda malo bliže. Ovdje se ne radi samo o kontemplativnom životu, koji je od neizrecive vrijednosti, ali je zato poseban i sasvim izvanredan poziv. Za kršćanina u svijetu molitva koja vrijedi jest preludij za akciju, a zatim njezina nužna pratnja. Ljudska je akcija za Boga ono što je krsna voda i kruh Euharistije: ona je materija Božjeg djelovanja. Molitva je neophodno potrebna, ali se ona produžuje u djelovanju. Ja moram vapiti k Bogu za ovog bližnjega, koji se nalazi u pogibelji, ali moram tome bližnjemu pružiti i ruku, da se ne utopi. Isti Učitelj, koji je od nas tražio da “bez prestanka molimo”, dao nam je i nalog da idemo i radimo.

“Gospodine”, govorio je sveti Toma Morus, “daj mi milost da radim za ostvarenje onoga za što Te molim.”

Marijini štovatelji žele poštovati i u praksi provoditi ovu dužnost surađivanja, koje je potrebno za djelo Božje, da bi izrazili kako Bogu žele služiti odvažnošću koja je Njega dostojna.

1. Srčanost, marijanska krepost

Mi uopće ne običavamo u Našoj Gospi gledati najčišće utjelovljenje ljudske srčanosti. Njezina majčinska blagost i nježnost kao da nam donekle pokrivaju njezine junačke vrline. A ipak je Ona Kraljica apostola, učitelja i mučenika; to jest pionira, koji su krčili put evanđelja, koji su se borili za njezinu nauku i umrli za nju. Poput svete Terezije iz Lisieuxa, i tisuću puta više od nje, Ona osjeća u svojoj duši sve ove herojske pozive, Ona, koja je stajala uz ove hrabre borce u njihovim borbama. Ona je u posebnom i odličnom smislu ratnička Djevica, jer ova predvodi borbu protiv Sotone.

“Stavit ću neprijateljstvo između Tebe i žene, između tvoga potomstva i njezina potomstva; Ona će satirati glavu tvoju, a ti ćeš vrebati petu Njezinu (Gen., III., 15. -).”

U ovoj ženi, koja se u Genezi suprotstavlja zmiji, Crkva vidi Mariju. Marija joj se ukazuje kao Ona koja vodi Božje bojeve sve do pobjede, čije je ime strašno kao vojska u bojni red poredana.

Promotrimo izbliže ovu snagu i odlučnost duše kojoj nema ravna.

Srčanost Naše Gospe pokazuje se u svem svom sjaju već u prvoj epizodi Njezina života, koja nam je poznata. Marija je zavjetovala vječnu čistoću. U Njezinoj okolini i u Njezino vrijeme to nije bilo uobičajeno. Trebala je nesvakidašnja hrabrost da se odluči na taj korak, jer to je značilo izvrći se prigovaranju čitave svoje okoline i udariti u lice starim, ustaljenim dobrim običajima. u svom srce Marija nije ni časka oklijevala da Bogu doprinese ovu žrtvu.

Ovu prvu pojavu jakosti Njezine duše potvrdit će cijelo Njezino držanje prilikom navještenja. Ono što Joj anđeo predlaže nije nimalo u ljudskim razmjerima. On Joj nudi djevičansko materinstvo, koje će u Njoj proizvesti jedino Duh Božji. On traži Njezin pristanak, a ne govori Joj kako da se sama opravda pred ljudima. Izrekavši svoj “da”, dovela je u veliku zabunu i muku Josipa, kojega je ljubila kako nikada nijedna zaručnica nije ljubila svoga zaručnika, jer svetost ne skućava ljudsko srce, nego još više pobuđuje njegovu moć i sposobnost da ljubi. Ona je stavila na kocku svoj dobar glas; štoviše, prema shvaćanju onoga doba, i svoj život. Koliko god poziv bio slavan i laskav, trebalo je imati posebnu dušu da se prihvati ovakav rizik vjere sa svim njegovim posljedicama. A Ona, čim je shvatila, ne oklijeva ni jedne sekunde, nego odgovara: “Neka mi bude po riječi tvojoj.” To je odlazak u nepoznato, pristanak bez računa i bez pridržaja. Bog će se već pobrinuti za sve drugo.

Još više: pristajući da postane Majkom Isusovom, Marija je znala da time ulazi ravno u misterij Otkupljenja. Poznavala je svete knjige i čitala je stranice Izaije o Čovjeku boli. Znala je – još prije Šimunova proročanstva i sigurno svaki dan sve jasnije – da će biti pridružena mucu svoga Sina kao nijedan drugi stvor. Njezin “fiat” nije samo gesta prepuštanja Bogu, nego i gesta promišljenog i namjernog junaštva pod velom Njezine poniznosti.

Kad Joj Šimun govori o maču boli, koji će probosti Njezinu dušu, Ona prima to proroštvo bez kolebanja i slabosti, pohranjuje ga kao blago među “stvari o kojima je razmišljala u Svom srcu.” Jedina Joj je briga da ostane vjerna svojoj zadaći. Ne pita ni kako ni zašto. Bol je Mariju našla uvijek uspravnu: Njezina je duša uvijek spremna, od prvog trenu. Nikada se nije predomišljala: Njoj je bilo stalo samo do proslave Boga i Njegove blage volje. Evanđelist piše o tome da je Marija stajala pod križem na Kalvariji kao o sasvim prirodnoj stvari. Stajala je tamo usred pobunjene gomile, dok su se apostoli bili razbježali, jer je Svoju žalost morala sjediniti sa Spasiteljevim patnjama. Njezina je vjera probijala sve koprene, sve psovke, sve uvrede. Duša Njena potresena, ali potpuno svjesna sjedinjavala se sa misterijem spasa, koji se odigravao pred Njezinim očima. Ona nije odbijala svoju ulogu, a to je bila uloga čovječanstva koje pristaje i prihvaća. Crkva je osudila one koji su se usudili govoriti o Marijinim grčevima i ne odobrava umjetnike koji ju prikazuju kako se onesvješćuje, jer Marija je u prvom redu jaka žena, osjetljivija za rane i povrede više od svih drugih žena, ali hrabrija od svih mučenika kojima je Ona Kraljica.

Toranj bjelokosni! Mu ju nazivamo tim imenom, jer je jakost duše osobina koja je sa Bezgrješnom nerazdvojivo združena na svim stranicama Njezine povijesti. Nikada nitko nije bio puniji muževne odlučnosti i srčanosti od ove žene. Nikada poslije Krista nije zemlja vidjela toliku finoću duše spojenu s tolikom hrabrošću koja tako vlada sobom.

Nisu prvi štovatelji Marijini bez razloga pozvani da se nadahnu svojom Kraljicom kao primjerom snage i odvažnosti.

Duh Marijin je duh kršćanstva, rečeno je. Mi ga osobito nastojimo postići: Njezinu ljubav prema Bogu, hrabru, odanu i požrtvovnu ljubav; Njezina djeca primaju svaki zadatak i nikada ničemu ne izmiču pod izlikom da je nemoguće, jer smatraju da joj je sve moguće i sve dozvoljeno. I to nije nikako čin prazne bravure.

2. Hrabrost pred nemogućim

Sjedinjenje s Marijom daje Njezinim štovateljima sasvim posebnu odvažnost, kad se nađu okom u oko s nečim što je nemoguće. Posebice nam je draga teza koja utvrđuje mogućnost nemogućega, ili točnije – a ujedno i slikovitije i još odvažnije – teza “da se nemoguće može rastaviti u izvjestan broj pothvata koji su mogući.” Paradoks? Može biti, ali paradoks koji je doživljen i proživljen. Što se time želi reći? Želi se reći da se ne treba povlačiti i skrivati iza riječi “nemoguće”, da bi se time izbjeglo apostolskom radu, nego da je najsigurnije sredstvo da se sretno privede kraju jedan pothvat, koji je ocijenjen kao nemoguć, to, da se učini prvi korak – koji je moguć – u smjeru jednog rješenja. Ne mogu smjesta stići na vrh neke gore, ali se uvijek “mogu” popeti na jednu uzvisinu, zatim na drugu, pa sve tako do vrha. Svaka savladana, ostvarena mogućnost otvara nam pristup ka novim mogućnostima. To je trijumf devize *razdijeli pa vladaj*. Truizmi, reći će netko. Možda i jesu, ali ako su to istine, koje se razumiju, ako ih kažemo. A tek ako ih pokušamo provesti! Za svaku od uspješnih duhovnih akcija prije nego je bila započeta, bilo je najprije sa svih strana dekretirano da je zadani zadatak nemoguć. Očistiti koje više nego stoljetno sklonište svih mogućih poroka; davati duhovne vježbe prostitutkama; objavljivati obnovu protestantizma; preobraziti skitnice u apostole; za sve je to bilo rečeno da je čista ludost. I toliko drugih misijskih pothvata! S ovim navodnim nemogućnostima isto je kao i s alpskim vrhuncima: izdaleka se čini da je nemoguće popeti se na njih – sve do dana kad se koji hrabriji alpinist popne; najprije na jednu stijenu, zatim na drugu, pa na treću, i napokon ... na posljednju. Kod prvog koraka nepotrebno je znati kako će biti moguć drugi, a još manje posljednji. Dosta je vjerovati da nam je Bog povjerio inicijativu za prvi, i da će se On, ako bude potrebno, pobrinuti za posljednju etapu.

Mi smo prirodno skloni na brzinu proglasiti zadatak neizvršivim, a neki slučaj beznadnim. Ali što mi zapravo znamo? Bog rado križa naše račune i razbija naše bojazni.

Pobjedonosna moć i djelovanje Kristovo zahvaća i najbuntovnije duše, a bljesak munje na putu u Damask ponavlja se u svim vremenima. Ne bismo nikada izbrojili sve začudne pojave Božjeg milosrđa. Bog kao da čeka u zasjedi, a Njegova beskrajno domišljata i ustrajna ljubav ruši se na one najkorijelije poput orla na plijen. Kako ću znati da sam “dosta” učinio za ovu dušu? Po kojem kriteriju treba mjeriti Božju strpljivost? Pogledajte malo izbliza, pa ćete vidjeti kako se dobar broj raznih “nemogućnosti” uistinu pokazuje kao sasvim lijepo i lako moguće stvari. Uostalom, zašto da se iz Evandjelja brišu riječi da je “Bogu sve moguće”? Nama je dosta da pokušamo, uvjereni da će nam korak po korak Bog pomoći da prođemo kroz portal nemogućnosti i uđemo u Zemlju obećanu našoj vjeri.

Ova je vrst hrabrosti rijetka, ali je neophodno potrebna. U ovoj stvari ne sudi Gospodin onako kako sudimo mi. Mi smo puni divljenja prema svetom Petru, kad po vodi ide ususret Učitelju. A Isus ga dočekuje riječima: “Zašto si posumnjao, čovječe male vjere?” Mi rijetko optužujemo sami sebe zbog slabosti svoje vjere, a ipak bi ispitivanje savjesti u tom pravcu

donijelo korisnih iznenađenja. Koliki bi to bio napredak za naše kršćane – kad bi se mogli koji put poniziti zbog slabe vjere i sa svoje strane ponoviti one riječi: “Gospodine, ja vjerujem, ali pomoz mi mojoj nevjeri!”

Želimo li odmah aplicirati ovaj princip? Ispitajmo svoj stav u pitanju vraćanja duša natrag Bogu i Crkvi. Vjerujemo li zaista da je taj povratak moguć, ili je to za nas samo jedan slogan, koji mi prihvaćamo bez puno uvjerenja. Ima jedna vrst pesimizma u stvarima apostolata, koji je sav prožet nevjerovanjem i nepovjerenjem prema Bogu. Ima raznih udobnih mudrosti, koje su veoma raširene, ali su na žalost sušta protivnost Isusovim zapovijedima. Ima sustalosti koje su gore nego apostazije, budući da udomaćuju defetizam, umjesto da ga snažno odbace. Jao onome koji svoga brata liši hrabrosti, da smjesta povjeruje Evanđelju i potpuno uđe u nj.

Marija želi svoje najmilije imunizirati protiv ovog nesvjesnoga kukavičluka. Ona im pokazuje bezbrojne duše i veli im: “Kad bismo se ozbiljno prihvatili posla – kad bi svaki katolik imao dušu apostola – bilo bi moguće” da se nakon prvog lojalnog napora, pet postotaka od ovih izgubljenih dovede to toga da ponovo “otkriju” kršćanstvo.

A zašto ovaj prvi prodor ne bi otvorio vrata slijedećem i tako sve redom dalje? Uzmaknuti od jednog pothvata pod izlikom da je taj pothvat prevelik i preširok – ne znači li to nepoznavanje one “diobe” nemogućega, o kojoj smo govorili?

Ipak se, priznajemo, koji put zaista ne vidi na koji bi se način mogla uputiti ona prva navala. Što da se onda radi? Bilo što, odgovaram u Marijinu duhu, samo ne ostati neaktivni. Ako baš zbilja ne vidite ništa drugo, pa dobro, učinite barem jednu gestu, pa makar i najmanju, u pravcu u kojem biste htjeli raditi, samo nemojte stajati skrštenih ruku. Mi to rado nazivamo “simboličkom akcijom”. Takve je vrsti dar mladića iz Evanđelja, koji donosi Učitelju pet ječmenih hljebova i dvije ribice. Kako da se s tako malo hrane nahrani veliko mnoštvo? Simbolička akcija, gesta koja nije u nikakvom razmjeru prema svrsi koju treba postići, ali gesta koju Bog očekuje da bi dao maha Svojoj Svemoći. Divan čin vjere: mi Bogu dajemo ono malo što imamo, a naša Ga vjera ovim nerazmjerom poziva da obilno nagradi našu nemoć. Dodajmo još, da ovaj čin vjere prati još jedna veoma ljudska psihološka vrlina.

Simbolička akcija naglašava na praktičan način potrebu da se nešto radi. Ako ne budemo radili, djelovali, nećemo sigurno ništa riješiti. Već u prirodnom redu stvari možemo svladati zapreke, ako samo uistinu izvršimo napor koji se traži. “Gdje ima volje, ima i puta.” Uostalom, ljudski duh koji ne voli tričarije, postat će zaista domišljatiji i vjerojatno će na kraju krajeva pronaći izlaz. Nadalje, ako dopustim da mi se nametne misao o nemogućnosti, kao alpinistu stijena pred kojom se nalazi, neće ništa biti učinjeno: ja ću biti već unaprijed pobijeden, a svaki poraz potkapa moral i udaljuje pobjedu. Naprotiv, ako usprkos svemu radim i djelujem, onda čuvam svoj duh spreman za borbu i gotov za prihvatiti i najmanji izgled za uspjeh.

Kad je za vrijeme građanskog rata admiral Dupont objašnjavao admiralu Farragutu zašto nije mogao sa svojom flotom ući u luku Charleston, odgovori mu Farragut, pošto ga je saslušao do kraja:

“Duponte, ima još jedan razlog.”

“Koji to?”

“Vi niste *vjerovali* da biste to mogli učiniti!”

Ova je pripovijest uvijek aktualna.

“Kapitulacija”, običavao je govoriti Peguy, “je uglavnom operacija kojom želimo objašnjavati, umjesto da djelujemo, a kukavice su ljudi koji su preko ruba puni svih mogućih objašnjenja.”

Napor, pa makar i bezuspješan, pomaže nam da vjerujemo stvarnom vjerom. Kako on igra ulogu u nadnaravnom redu, u sjedinjenju s Marijom, “koja je prva povjerovala u nemoguće”, to nas dovodi, češće nego što mislimo, do uspjeha, pa i onog kojemu se nismo nadali.

Uostalom, s ovakvim postupkom granice nemogućega malo po malo uzmiču i suzdržavaju se, dok potpuno ne nestanu, kao noći.

Međutim, uvijek ćemo se naći pred teškim zadacima, a takve ćemo uvijek najradije odabirati. Mi ćemo, i svjesno i nesvjesno, ići u neugodne misije i na nezahvalne zadatke, na koje se nitko drugi ne bude htio odvažiti. Nema tako bijedne okoline, kamo se ne bi uputili da potražimo izgubljene ovce. Kao odgovor na sve bojazni, umišljene ili opravdane, reći ćemo da netko treba preuzeti i takav posao, i da ništa nije tako vrijedno kao ideal hrabrosti, koji pomalo podsjeća na srčanost i hrabrost u Koloseumu.

“Koloseum”, piše negdje, “može za naše moderne hladne računđizije biti samo jedna prazna riječ, ali u Koloseumu se nekoć računalo ovako: izvjestan broj ljubaznih osoba – ni jačih ni slabijih današnjih Marijinih štovatelja – postavio si je pitanje: *Koju bih cijenu dao za jednu dušu?*”

3. Hrabrost i latentni heroizam

Hvala Bogu, heroizam nije nepristupačan ideal. Ne nedostaju i pred našim očima primjeri kršćana, koji pristaju ljubiti Boga do kraja. Marija želi povećati njihov broj i pružiti svoje žive dokaze takvih primjera.

I sam svijet pruža nam prizore heroizma češće nego što se čini. Od eksplozije plina urušava se rudnik, grupa alpinista strada od lavine, avion se ruši nad pustinjom, brod tone pošto je naletio na pećinu: odmah se alarmira nebo i zemlja i brojni spasioci sa svih strana ne napuštaju svoje drugove u pogibelji. Ekipa odlazi, a goni ju vizija izmučenih tjelesa i očajničkih krikova u noći. Ide se naprijed, jer je u grudima ljudsko srce koje ne može skrštenih ruku gledati ovakve drame. I to je veoma lijepo. To su prizori koji vraćaju vjeru u čovjeka. A pomišljamo li i na duše u pogibeljima? Za njih Marija želi razmnožiti čete spasioca. Što koristi čovjeku da zadobije cijeli svijet ako izgubi dušu svoju? Poznate su nam te riječi; mjerimo ih, ili bolje: one su mjera svega ostaloga. One žele biti škola nadnaravnog heroizma.

Ima trenutaka kad se latentni heroizam iznenada budi. Na primjer, na znak uzbune, kad izbije rat, čovjek više ne mjeri stvari uobičajenim konvencionalnim mjerilom. Nenadano vidi i spoznaje da je u pitanju cijeli život, i gleda stvari u njihovim pravim razmjerima i odnosima. I često se pred opasnošću onaj spokojni građanin, ili onaj birokrat, koji je u svom komforu postao već sklerotičan, otkriva pred našim očima kao hrabar, odvažan čovjek. Sve se fikcije ruše, riječi zvuče šuplje, dojučerašnje brige i ozbiljni problemi tad se čine djetinjarijama ili su upravo mrski. Na dobro i, nažalost, koji put na zlo. Ali u svakom slučaju opasnost nam otkriva nove ljude.

A u nevidljivom svijetu duša vlada hladni rat. Svaki dan gledamo duševne brodolome i rušenja. Što još čekamo da bismo pritekli u pomoć? Priliku? Pa, prilika ima u izobilju. Poziv? Ali ima i nijeme žalosti; njezina je šutnja rječitija od najprodornijeg krika. Zar onesviješteni ranjenik, koji leži uz cestu treba se probuditi iz svoje nesvjestice i da zove u pomoć da bi se prolaznik tek tada zaustavio kod njega i zavio mu rane?

Znate li kako se žali jedan mladi čovjek koji se nedavno obratio? Tuži se u obliku lista koji je objavio, pod naslovom: “Offener Brief eines Jungen Sozialisten.” Evo u glavnim crtama njegova sadržaja: “*Sastao sam se s Kristom kad mi je bilo 28 godina. Godine koje su mi protekle prije toga sastanka smatram izgubljenim vremenom. Ali jesam li isključivo samo ja sâm kriv za taj gubitak? Slušajte: meni nikada nitko nije rekao da se zauzimam za kršćanstvo.*

Imao sam prijatelja i znanaca, praktičnih kršćana koji su bili potpuno svjesni toga što vjera unosi u ljudski život ...

Ali mi nijedan od njih nije govorio o svojoj vjeri.

A ipak, znalo se da nisam ni avanturist, ni razvratnik, ni rugač, kojeg bi se trebalo bojati i od kojeg bi se očekivalo sarkazme. Bio sam sasvim jednostavno jedan od onih tisuća, milijuna mladih, koji nisu ni dobri ni loši, koji o kršćanstvu imaju jednu veoma neodređenu, pogrešnu predodžbu ...

Znate li zašto sam tako dugo morao čekati da otkrijem istinu?

Jer je velika većina vjernika previše indiferentna, previše vezana za svoju udobnost, previše lijena. Ti se ljudi ne brinu za dušu svoga bližnjega ...”

Neka nam Bog oprostí što smo sagriješili svojim propustima, svojim skrovitim kukavičlukom, svojim zločinima neljubavi!

Kada svijet žeda i gladuje Boga – onoga nepoznatog Boga, kojega traži pipajući – onda nije vrijeme za rutinsko vršenje religije niti za kršćanski život samo o sebi samom: svaki katolik treba u sav glas vikati s krova svoju poruku. Kako da se ovdje ne sjetimo riječi biskupa Mgra Ancela: “Često se govori: *njima se ne može govoriti o Kristu... nisu spremni*. Možda je to i istina ... ali mnogo češće smo mi sami oni koji nismo spremni.”

U našem današnjem svijetu treba, više nego ikada, snažno i odvažno kršćanstvo, koje pažljivo prati ogromnu duhovnu bijedu, koja nas okružuje sa svih strana. Zato želimo da nas naša odanost Mariji podsjeti na muževnu vrlinu: hrabrost! Gledajući njezin bijeli lik, sklapamo ugovor o savezništvu s Marijom, Kraljicom Božjih bitaka.

“Ja stojim pred Tobom kao Njezin štovatelj i Njezino dijete.”

Te su riječi poziv na ljubav koja ne uzmiče i koja zna ostati vjerna do smrti.

Šesto poglavlje

PONIZNOST I APOSTOLSKA SNAGA

A iz dubine svog jedinstvenoga Srca Ona ponavlja nekadašnje svoje riječi: “Evo službenice Gospodnje.”

I opet si jednom po Njoj učinio velike stvari. Daj da me Tvoja moć pokrije svojom sjenom i uđe u moju dušu unoseći vatru i ljubav, da moja duša bude jedno s ljubavlju Marijinom i s Njezinom voljom da spasi svijet.

1. Poniznost naše Gospe

“Evo službenice Gospodnje.”

U ovim riječima nalazi se cijela duša Marijina: tako Njezina poniznost ostaje netaknuta, dok Ona polazi ususret Božjem pozivu i nečuvenom prijedlogu.

Nijednoga časa uznesenja.

Na sebe ne baca ni jedan jedini pogled samodopadnosti.

Ona pruža Svoju dušu Bogu i Njegovoj volji nad Njom i kroz Nju.

Ona je sva čista providnost.

Marija je duša od kristala, koji vjerno vraća Bogu sve zrake Njegova lica.

Ona zna da je pred Njim samo ništavilo.

Ona je samo stvor: ovisi sasvim o Bogu, koji Ju neprestano diže iz bezdana ništavila i Ona uživa što to neprestano priznaje, padajući sve dublje u poniznosti. Ne dolazi li Njezino bogatstvo od sve jačeg učestvovanja u darežljivosti Stvoriteljevoj? Zaista, nije li Ona više stvor nego itko drugi na svijetu? Evo priznanja koje izlazi iz Njezine duše; evo krika iz Srca, koji ju predaje Duhu Svetom.

Respexit humilitatem ancillae suae, pjevat će Ona nekoliko dana kasnije u svome Magnificatu. Bog je pogledao na poniznost svoje službenice, udostojao se izabrati stvor koji je, na zemlji, bio najsvjesniji svoga ništavila pred Njim.

Marija je najdublji ponor, koji se otvorio Božjem pogledu s neba. I zato se izlio na Nju poput bujice. Ona je pristala na svoje ništavilo. Praznu od same sebe poplavit će Ju punina Božja, poput čaše koja se prelijeva. *Ave gratia plena.*

Ona se ne bi mogla uzoholiti: Ona osjeća i proživljava svoju potpunu ovisnost, svoje neprestano primanje, svoju zahvalnost bez pogovora, zahvalnost Ljubavi, koja Ju obuhvaća i sasvim ispunja.

Ima takvih dubina milosti, koje onemogućuju svaki čin oholosti.

U životu blažene Anđele iz Foligna pripovijeda se da joj je Duh Sveti rekao jednog dana:

- Ja ću u tebi učiniti velike stvari, koje će vidjeti narodi; u tebi ću biti poznat, slavljem, okružen sjajem.

Svetica, zbunjena ovim riječima, poviče:

- Da si Ti zaista Duh Sveti, ne bi meni upravljao ovakve riječi, koje meni veoma slabo pristaju i opasne su za mene, jer sam tako krhka i lako bih se mogla uzoholiti.

- Pa hajde – bilo joj je odgovoreno – pokušaj se malo uzoholiti, ako možeš ...

Onda sam se, nastavlja sveta Anđela, na sve moguće načine trudila uzoholiti, kako bih provjerila je li mi glas rekao istinu ... Ali na pamet su mi pali svi moji grijesi; vidjela sam u sebi sam zloću i pogreške; i osjetila sam u duši poniznost kakvu dotada još nikad nisam imala.

Ovaj letimični pogled na dušu Anđele iz Foligna daje nam naslutiti što se moralo događati u Marijinoj duši. Ono što je u svetici prolazna milost, to je čista bit i osnova duše Blažene Gospe; Njezin dah života, Njezin način priznanja da je Bog sve, a da je Ona pred Njim ništa. Bezgriješnu ne dovodi do Njezine jedinstvene poniznosti sjećanje na ikakav grijeh, nego proživljavani osjećaj Njezina ništavila.

2. Poniznost djece Marijine

Marijini štovatelji, koji se oko Nje okupljaju, duguju sami sebi da se ujedine s ovom izrazito marijanskom krepošću.

Ako je sjedinjenje s Marijom neophodan uvjet; tako reći korijen svake kršćanske djelatnosti, onda je tlo pogodno za gajenje toga sjedinjenja jedino poniznost. Ako je tlo mršavo, onda ćemo i mi samo životariti i na kraju uginuti.

Trebamo, dakle, odlučno prigrliti Marijinu poniznost i sasvim se u nju uživjeti, ako se i mi želimo sasvim predati Duhu i damo Mu da po nama djeluje. To je potrebno zato da Bog u nama nađe poslušnu i podatnu dušu, ugođenu na Njegove veličajne planove. Jedino poniznost krči put Božjem prodiranju u nas i Njegovu tajanstvenom djelovanju, jer On ne želi da naše prevrtljivo samoljublje smeta i skreće s puta Njegove akcije. On želi ići Svojim putem bez zapreka, i da razvije svoju snagu i moć, a da instrument koji je odabrao ni jednog časa ne dovede u pitanje Njegovo djelo. Bog ne želi nikakve dvosmislenosti i nejasnoće: On, i jedino on sam, daje se putem nas. Čim osjeti da se oruđe koje je odabrao uznosi u bilo kakvoj potajnoj samodopadnosti ili se vraća k sebi, makar si to ne priznaje, prestaje vodljivost i struja se prekida. Bog brižno pazi na svoju jedinstvenu slavu, ne zbog Sebe samoga, nego jer ljubi nas i dobro zna, da nam je samo On potreban: *Deus quaerit gloriam suam non propter se, sed propter nos*, mogao je reći sveti Toma. Ništa se u nama ne smije ispriječiti ovoj ljubavi, niti smetati njezinu beskrajnu darežljivost. I ne samo da Mu nećemo suprotstaviti ispraznu oholost svoje uobraženosti, nego ćemo ponizno primiti sve što nas na Njegovim putovima bude iznenađivalo i zbunjivalo. Čekali smo ga na raskršću, a On nas sustiže na putu. On govori, a mi ne prepoznamo Njegov glas. On odlazi, a Njegova je prisutnost odjednom živa, kao kod učenika koji su išli u Emaus. On se miješa među nas, a opet ide Svojim vlastitim putem. Ostavlja nas samo da bi nas mogao bolje naći. Šuti, da bi nam upornije govorio. Ako nam

šalje iskušenja, onda je to zato jer nas želi milovati. Ako nam se smiješi, onda nas želi pripremiti na sutrašnji križ.

Bog kojega ne možemo predvidjeti, Bog koji iznenađuje! Kako nam On stalno doziva u pamet i upozorava nas, da želi imat slobodne ruke i po svojoj volji baratati instrumentima i oruđem koji nisu ništa kad nisu u Njegovim rukama!

Boga možemo naći jedino na kraljevskom putu poniznosti, a možemo Ga dati drugima jedino ako samo nestanemo pred Njim. Čovjek se zatvara sam u sebe, netom se sukobi sa ponosom drugoga; naprotiv, otvara se kao cvijet na suncu čim osjeti da se nalazi u prisutnosti jedne duše koja se odrekla sama sebe. Jer u toj praznini on nazire puninu milosti, puninu Boga. Ta je konstatacija od kapitalne važnosti za Marijinu djecu, koja su pozvana da svaki stupaju u dodir s braćom koja ne poznaju Boga.

Ako se on sam makne s puta kako bi pustio da se nazre Bog, prostrujat će iz njega vrlina. Ono što ni najjezgrovitije diskusije, ni najobrazloženiji prijekori ne bi mogli postići, često će uspjeti često će uspjeti otkinuti s usta ili iz srca bratska i prijateljska riječ. Zbog toga Marijin sustav i ide za tim da ovoj fundamentalnoj vrlini dâ sav prostor koji joj pripada.

Ima u našem životu osobito dva trenutka, kad će se krepost poniznosti naći u posebnom iskušenju: trenutak ulaska u Marijinu službu i trenutak kad zauzimamo stalno mjesto u njoj.

Još na samom pragu traži se od onoga koji pristupa u Marijinu službu da jednostavno, kao dijete, prihvati u cijelosti sve što Ona zahtijeva. Sasvim je normalno da ova ili ona točka zbunjuje ili izaziva diskusiju. Majka to dobro zna i raduje se tome, ne zbog zabune same po sebi, nego zbog vodljivosti duše, na koju poziva i za koju je pripravlja. Opasno je dolaziti k Mariji sa reformatorskim duhom i htjeti malo pomalo diskutirati o svakom slovu Njezinih želja. Umiremo od preobilja ljudi koji su puni svojih osobnih reformatorskih ideja, i s pravom se može govoriti o "poplavi inicijativa". Marija traži od svojih poniznost bez primisli, i pristanak bez uvjeta. Jedna je od tajni njezine snage i u tome.

Kad smo se jednom odlučili, kad smo cijelom svojom slobodnom voljom pristupili Mariji, onda se trebamo znati uz Nju i održati, a ta je služba katkada tvrda. Od svojih slugu traži veoma čvrstu volju. Ostavljajući na stranu zasluge poslušnosti, ova je odluka neprestani izvor poniznosti. Prihvatiti zadatak koji ti Majka povjeri, točno ga izvršiti, položiti sebi račun o svom radu, sve to nikako ne pogoduje niti laska našem samoljublju. Sve je to veoma dragocjena škola zaboravi samoga sebe.

No to nije sve. Osobna je poniznost, nema sumnje, potrebna, ali treba prakticirati i jednu drugu dužnost samozataje, koja je i previše nepoznata; a mogla bi se nazvati skupnom poniznosti. Njegova Svetost Pio XII naročito je pozvao na ovu vrst samozataje: "Svugdje", rekao je, "gdje naiđete za stvar Krista i Crkve dobru volju, djelatnost, inteligenciju, mudrost, pa i u novim oblicima apostolata, samo ako su zdravi, radujte im se i nemojte ih sprječavati; naprotiv, podržavajte s njima srdačno prijateljstvo, pomognite im kadgod vaša pomoć bude moguća, zamoljena. Potrebe kojima Crkva mora dan danas udovoljavati tako su brojne i hitne, da je dobro došla svaka ruka koja nudi svoju nesebičnu suradnju."

Čovjek može biti osobno ponizan, a ne biti to ni najmanje za grupu u kojoj se nalazi. Nije to, nažalost, rijedak slučaj: ta je pogreška početak mnogih totalitarizama, koji ne poznaju sami sebe, i raznih vrsti duhovnih imperijalizama.

Marija želi da njezina djeca budu ponizna i skromna, na službu svima. Ona im ne želi povjeriti djela uz druga djela: ona bi htjela djela u službi ostalih Božjih djela. Ona bi htjela služiti drugima pothvatima, kako je služila svojoj rođakinji Elizabeti, brinući se da pomogne gdje i kako treba. Bez buke, bez reklame, ne očekujući hvale: kao nešto što se razumije samo po sebi. Ova ljubav za povučenost vodit će nas najradije k bijednima i siromašnima, k izgubljenima i očajnima, na zadatke bez slave i u mučna poslanstva. Ova je ljubav sastavni dio našeg štovanja Marije i pobožnosti prema Njoj.

To je ono, sve ono što izražavaju riječi molitve:

Iz dubine ovog jedinstvenoga Srca Ona ponavlja davno izrečene riječi: “Evo Službenice Gospodnje.”

3. Snaga, vrlina poniznih

Bez prolaza na mjesto poniznih dolazi vedra snaga. Kad je jednoć spoznata i priznata slabost oruđa, znamo poput svetog Pavla da je ta slaboća naša jakost i da Bog počinje stvarati ni od čega.

Početna poniznost, koja prihvaća ono “bez Mene ništa ne možete”, svršava u konačnom pouzdanju, koje se upire na ovu drugu sigurnost: “Sa Mnom možete sve.”

Evo zašto, nakon izjave s Marijom, “Evo službenice Gospodnje”, dodajemo.

“I opet jednom, izveo si po njoj velike stvari.”

Neka nas moć Duha Svetoga pokrije svojom sjenom i uđe u nas, da nam donese vatru i ljubav, pa će se odmah pojaviti velike stvari, dostojne Božje ljubavi prema svijetu.

Samo je u poniznih prava snaga, jer ne očekujući ništa od sebe samih, znaju da sve mogu očekivati od Boga. Ove velike stvari, koje očekujemo da će Duh Sveti izvesti djelujući još jednom u Mariji danas, je ni manje ni više nego povratak Bogu poganskih ili dekristijaniziranih masa.

Nadamo se ovom povratku gomila u krilo Crkve, za kojim je čeznuo Leon XIII. i za kojim su išli njegovi nasljednici, smatrajući ga najpoželjnijim ciljem apostolata.

“Žao mi je svih ovih ljudi”, rekao je Isus. I kad nisu imali čime da se nahrane, zamoliše apostoli Učitelja da ljude pošalje u okolna sela da nađu hrane. Ali Isus nije tako mislio. “Dajte im vi da jedu”, zapovjedio je.

Apostoli u čudu računaju, iznose poteškoće ...

A zatim, tražeći posvuda, nalaze onoga mladića koji nudi pet ječmenih hljebova i dvije ribice. Dar bez ikakvog razmjera, smiješna ponuda, ali ponuda koju je Isus ipak prihvatio i blagoslovio, da bi zatim po njoj nahranio mnoštvo ljudi.

I Marijine sljedbenike prožima briga za mnoštvo. Znamo da ljude ne možemo poslati praznoruke da se idu nasititi kod lažnih proroka i da duše neće naći nikakve hrane na drugim mjestima, a to su, za misao i za srce, naši suvremeni pseudomistici.

Ona je čula zapovjednu Isusovu riječ: “Dajte im jesti vi sami.”

I eto nas s ponudom – bez prigovora bez kalkuliranja mogućnosti ili vjerojatnosti uspjeha – kao onoga mladića sa košaricom ribica i kruha, to jest sa svim našim molitvama, tjednim djelima, svladavanjem i bezuslovnim pouzdanjem. Dosta je da Isus na ovim bijednim ljudskim stvarima načini znak svoga veličanstvenog blagoslova.

I već se gomilaju košarice.

Tajna apostolata među dušama jest naše veoma jednostavno uvjerenje. Vjerujemo da se mnoštvo raspada u individue. Da milijuni ljudi čin točno jedan milijun osobnih duša, ireduktibilnih, jedan milijun svjetova.

I da tim dušama treba pristupiti jednoj po jednoj, kako su i apostoli davali čudesni kruh svakoj pruženoj ruci. Jednoj po jednoj, bez ikakve grozničave žurbe, jer svaka pojedina besmrtna duša vrijedi više nego sav tvarni svemir zajedno, i da treba i takta i poštovanja da se u svaku pojedinu uđe kao u svetište. Jednoj po jednoj, jer se ne poduhovljuje masovno, jer je svaka duša posebni osobni problem i svaka pojedina stajala je čitave krvi Otkupiteljeve. Kažemo *čitave krvi*, a ne jedne kapi, usprkos riječi Pascalove, koja već i sama dira: “Ja sam ovu kap krvi prolio za tebe.” Nije dosta reći: “Bog je svakoga ljubio kao da je sam na svijetu i prolio za njega cijelu otkupnu cijenu. Ljubio me je i predao se za mene.” (Gal. 2. 20.)

Marijin sluga dakle zna da se toj duši mora približiti sa beskrajnim poštovanjem: ovo je mjesto sveto. I koliko više bude to radio – u Mariji i s Njom – toliko će više tu dušu smatrati i s njom postupati kao sa živim posvećenim ciborijem, kao sa prisutnošću Božjom. Ali njega stalno progoni misao na mnoštvo, on je njom kao opsjednut, on misli na mnoštvo dok govori ovom paru ušiju, dok gleda u dva oka što su pred njim.

On zna da taj zadatak nadilazi njegove sile, ali njegova poniznost stvara u njemu pouzdanje bez granica. I on se usuđuje moliti: “Neka samo duša moja bude jedno s ljubavlju Marije i s Njezinom voljom da spasi svijet.”

On će ići k dušama, kao i Marija; imajući u vidu čitav svijet, ali gledajući i priklanjajući se svakom pojedincu, kao da je on sam na svijetu. Točno onako, kako majka ne hrani obitelj kao masu, nego svako dijete posebno, jedno po jedno. I koja svako od njih ljubi pojedinačno, ali u isti mah univerzalnom ljubavi, koja posebno i naročito ljubi slabašno i bolesno dijete, ali je u isto vrijeme svima sve i čitava pripada svima. To je čudo individualne i kolektivne ljubavi, darivanje samoga sebe, uvijek drugačije i uvijek isto. Zar nije ovdje na zemlji majčinska ljubav, u svojoj individualnoj dubini, kao i u ekspanziji, koja umnožava davanje samoga sebe a da sebe ne osiromaši, najčišća slika ljubavi Božje?

4. Snaga i obraćenje ljudi

Današnji svijet više nego ikada zaslužuje ovaj krik smilovanja.

Marija želi ovo čovječanstvo ponovo pretvoriti u odane individue, kako bi sa svakim od njih uspostavila osobni kontakt, neophodno potrebit i osloboditeljski. Zato Marijin štovatelj nastoji da ljudsko mnoštvo gleda Marijinim pogledom, koja svoju djecu poznaje pojedinačno i svakoga od njih zove imenom i prezimenom. Ogroman posao, iznad svake mjere, ali kako dostojan slugu Blažene Gospe!

O, mi sigurno ne možemo doprijeti do svih duša, niti im osobno donijeti poruku Kristovu. Naši dani imaju samo dvadeset i četiri sata, a naše je polje djelovanja veoma ograničeno. Koji put se čuje: “Dajte nam svetaca i svijet će biti spašen.” Ali istina nije sasvim tako jednostavna: sveci će spasiti duše koje je Gospodin povezao s njima, čije je spasenje njihova misija. Nema svatko spašavanje ljudskog roda za svoju osobnu dužnost, ali je svatko odgovoran za duše koje mu Bog povjeri. A taj je broj različit. Može biti da mi je na taj način povjerena jedna duša, a možda Bog želi da ih spasim deset tisuća. Možda je On spas milijuna duša povezao za samo jednu svetu Tereziju od Lisieuxa, zatvorenu u njezinu samostanu. Broj malo znači, a načini suradnje na otkupu duša različiti su, već prema pozivu. Ali svatko mora pridonijeti svoj vlastiti dio, koje se ne može nadomjestiti, i ako želimo da se spasi čitav svijet, svaki krštenik mora ostati vjeran brizi za duše, koje mu je Bog povjerio.

Crkva ne zna za kršćane “koji nisu ni za šta odgovorni.” Po meni Bog želi spasiti tu i tu dušu: ja tome ne smijem izmicati. On želi njezin spas pomoću mene, a Bog se uvijek silno želi saopćiti. Kada ćemo već jednom shvatiti riječ Gospodinovu svetoj Anđeli iz Foligna: “Nisam te od šale ljubio.” Nije zakašnjavanje spasenja od Boga, i polaganost nije zakon Providnosti. Naprotiv, ljudski grijeh upoprečuje se preko puta djelu Božjem: polaganost je kći naših slabosti. Zar ne vidimo kako se Bog kroz cijeli Stari zavjet tuži na zapreke koje ljudska zloba bez prestanka podiže, poput barikada na putu Njegova milosrđa? Da nije bilo istočnoga grijeha, naši bi praroditelji odmah neposredno dalje predali nadnaravni život čitavome svom potomstvu. Po Božjoj zamisli ljudi su se imali radati sveti. Grijeh je pomutio ovaj Božji san, ali nije uspio izbrisati Božju ljubav. Danas, kao i na početku svijeta, Bog želi da se ljudi spase, On to želi ozbiljno, sa svom nestrpljivošću Ljubavi. Ali On u isto vrijeme želi da čovjeka, u pravilu, spasi njegov brat, i stoga bih, kad bih bio jedini kršćanin na svijetu, imao milost spasenja za čitav rod ljudski, jer bih u sebi nosio svu spasilačku ljubav Božju.

Vjera u ovu stvarnu, ustrajnu, žarku i neumornu Božju ljubav razlogom je apostolske ustrajnosti i upornosti Marijinih sljedbenika.

Odatle polazi i Marijin poziv svim dobrim voljama da pomognu u radu. Marija želi opće dizanje katoličkog svijeta u zaista veoma velikim razmjerima. Ona respektira same zahtjeve svakog pravog kršćanstva. Dužnost apostolata, ponavljamo se Papama, nije fakultativna: ona je obligatorna. Nitko nije kršten i potvrđen samo za sebe samoga, i sudbina je braće naše vezana za našu vlastitu sudbinu. Ako se, dakle, od svakog traži da tome poslu posveti “ex professo” nekoliko sati, time se samo želi objasniti i precizirati obaveza, koja je već prije postojala. Ovo, reći će ona, jest onaj minimum za veoma zaposlene ljude. Zaista, i ovdje, kao i svagdje drugdje, ljudi koji raspolažu svojim vremenom, ne nalaze ga nikada za druge, a Marija, osim nekih rijetkih i blaženih iznimaka, ima u redovima svojih milih samo ljude koji nemaju slobodnog vremena.

Ovaj osjećaj, da mi imamo ispuniti jednu elementarnu i univerzalnu dužnost, navodi mašu Majku da za svoju djecu prima sve iskrene kršćane koji su dobre volje. Recimo još jednom, pa i uz opasnost da se ponavljamo: tako je lako proglasiti se nenadležnim u ovoj stvari i tvrditi da je apostolat monopol svetaca, a ne udio i običnog vjernika. Ova sumnjiva i prigodna poniznost služi kao dobar izgovor da čovjek odbije služiti. Ona je prividna. Istina, sveci su izabrano Božje oruđe, izvanredne “vodljivosti”, kroz koje otkupiteljska struja prolazi bez otpora. Ali to ne uklanja iz svijeta činjenicu da je grešnik brat svoga susjeda grešnika i da je djelomično odgovoran i za njegov spas. Rado se govori da je prvi apostol među obraćenicima i običnim vjernicima u povijesti kršćanstva poznat ... dobri razbojnik, koji se trudio da obrati svoga bližnjega, pa je dobio, i još kako brzo, poznatu nagradu: “Još danas bit ćeš sa mnom u raju.”

Ne leži li, uostalom, ova svijest o apostolatu kao o “katoličkoj” dužnosti u najčišćoj tradiciji Crkve? Jer, na kraju krajeva, kako je kršćanstvo preplavilo Europu? Nisu li trgovac, rob i rimski vojnik nosili dobru vijest svome bratu i kao čovjek neposredno čovjeku govorili o nepoznatom Bogu i Njegovoj radosti?

Majka Crkva širom otvara svoja vrata svim dobrovoljcima Božjim, koji su voljni služiti u sjedinjenju s Marijom. Zato mi otvaramo svoje naručje koliko naša Kraljica širi svoj i proširujemo svoju molitvu na mjeru svoga pouzdanja:

“Neka moja duša bude jedno s ljubavlju Marije i sa Njezinom voljom da spasi svijet.”

Sedmo poglavlje

DUHOVNA ČISTOĆA I NAPREDAK

Da postanem čist u Onoj, koju si Ti stvorio Bezgrešnom! I da po Tebi uzmogne Krist, moj Gospodin, također rasti u meni. Da ga s Njom, Njegovom Majkom, mogu nositi svijetu i dušama, koje Ga trebaju! I da poslije pobjede sve duše i ja uzmognemo vječno vladati s Marijom u slavi Presvetoga Trojstva.

Otvorili smo dušu Duhu Svetom, da postanemo oruđe Njegova apostolskog djelovanja. Predajmo se Bogu za Njegovu slavu i za spas ljudi. A sada evo, da jedan čas malo pogledamo tko smo i da molimo za sebe.

1. Apostolska čistoća

Marija pred Bogom jest i ostaje stvor i ništa. Ali mi, mi smo povrh toga još i grijeh. Nesrazmjer između djela koje treba poduzeti i oruđa kakvo smo mi, upravo je flagrantan. Što je uzvišeniji rad koji nam se povjerava, to bi naša duša morala biti čišća. Svećenik koji uzlazi k žrtveniku, približava se svetinji nad svetinjama tek pošto je zamolio Boga da uzme od njega

“njegove nepravde”, i da očisti usne njegove “žarkom žeravicom Isalje.” Svaki apostol koji stupa u dodir sa dušama osjeća svoju nedostojnost: svaka je od njih kao posvećeni kalež, koji se ne smije doticati nečistim rukama. Što je življa njegova vjera, to će bolje razumjeti koliko je potrebno da sam bude čist prije nego se daje na posao. I opet treba da i mi molimo od Boga poput svećenika: “Očisti srce moje i usne moje, da uzmognem dostojno navješćivati Tvoje evanđelje.”

2. Čistoća blažene Gospe

Još jednom: sjedinjenje s Marijom bit će rješenje našeg nemira i naših bojazni.

Da postanem čist u Onoj, koju si Ti stvorio bezgrješnom.

Kakav je to divan misterij milosti, ta zajednica grješnika sa Onom, koja je imala pravo da se nazove Bezgrješnim Začecom!

U Mariji ne samo da apsolutno nema nikakve pogreške da vlada potpuno podređenje tijela Duhu, a duha Bogu; kristalna čistoća, nego između Nje i grijeha postoji otvoreno neprijateljstvo, aktivna inkompatibilnost. Ona po svojoj funkciji smrskava glavu Sotoni svojom nogom i bez prestanka uništava njegovo mračno djelo.

Ona je svjetlo koje razgони noć, jasnoća koja raspršuje sjene i razbija najprepredenije smišljene lukavštine.

Ona je čistoća koja bez prestanka čisti najmanjim daškom svojih usta, najlaganijim dodiranjem Svoje ruke.

Ona je sva čista i sva bijela. Čim se sjedinim s Njom, osjećam se pozvanim da sudjelujem i u Njezinim svetim odlukama i raspoloženjima; u predivnoj nježnosti Njezine duše, u Njezinoj odvratnosti prema grijehu i Njezinoj udaljenosti od svakog, i najmanjeg zla.

Kad govorimo o nečistoći, onda općenito u prvom redu mislimo na nečistoću tijela, onu bunu tijela protiv duha, koja je zapisana u narav poslije istočnog grijeha. Marija je sasvim naravno utočište napastovanih duša. Njezina prisutnost odalečuje pogibao, sjećanje na Nju sasvim smiruje maštu, Njezina je slatkoća i blagost svježiji povjetarac koji rashlađuje napast i razgони njezine mijazme. Ne zazivamo je uzalud: “Moli za nas, bijedne grješnike”; jer Ona se odmah nadvija nad nas raskriljenih ruku.

Ali Ona je i utočište duša koje su pale: pobožnost prema Mariji bila je za više od jedne duše daska i luka spasa, ozdravljenje, koji put u hipu i radikalno, definitivno prekid sa prošlosti, koja je bila i previše teška. Za sve je Ona najbolji lijek, na dohvata ruke, put ozdravljenja.

To je prvi razlog da kažemo:

Da postanem čist u Onoj koju si Ti stvorio bezgrješnom.

Ali ima još i jedna čistoća duše, koju će nam Marija neosjetno dati. Apostol traži od nas “da ne ugasimo u sebi Duha”; štoviše, ide tako daleko da nas zaklinje “neka Ga ne žalostimo.”

U dodiru s Marijom profinjuje se naša moralna svijest. S nekom novom oštrom jasnoćom dolazi nam do svijesti strahota grijeha. Neće nam više biti dosta da ne volimo zlo, nego ćemo ga naučiti mrziti. Na Kalvariji je smrt Njezina Sina tako duboko pogodila Mariju, da se za Nju moglo govoriti o nekoj vrsti Njezine smrti. A bogoubojstvo se rađa iz samoga grijeha, kojemu je ono imanentno. Eto mača koji je žalošću probo dušu Njezinu.

A kako onda ne bi Ona učinila da i mi budemo istih osjećaja s Njom u pogledu na grijeh? Kako ne bi Njezina ljubav profinila u nama osjetljivost naše savjesti, pojačala želju da izbjegnemo svako prljanje zlom? Naš je današnji svijet izgubio osjet grijeha, jer je izgubio osjećaj Boga. Za taj svijet najveće je zlo epidemija, glad ili rat; on jedva shvaća nevidljive katastrofe i zločine koji u samo nebo vane za osvetom. A ipak je ovo opipljivo zlo, koje lomi tijelo, samo sjena onoga drugoga. Jedan jedini laki grijeh, uči nas sveti Toma, teži je nego sva zla ovog svijeta.

Što da se onda kaže o smrtnom grijehu i njegovim nepreglednim pustošenjima u čitavim kaskadama njegovih posljedica, koje ne možemo proračunati? Jedan nered povlači za sobom čitavu seriju drugih, kao što se od jednog kamena, koji padne u vodu, koncentričnim krugovima namreška cijela njena površina. Kad bismo mi gledali grijeh očima vjere i u njezinoj jasnoći, kako bi odmah naš smisao za apostolat postigao novu pronicavost i širinu! Jedan jedini spriječeni ili izbjegnuti grijeh na svijetu znači dragocjeniju pobjedu nego što je osvajanje čitavog jednog kontinenta. Jedna duša istrgnuta iz njegovih okova i lanaca oteta zlu je oslobođenje, koje na nebu slavi devet korova anđeoskih. Grješnik na koljenima, koji prima odrješenje od svojih grijeha, neistraživi je misterij božjega milosrđa, jedinstvena radost, od koje trepti Otac razmetnoga sina i majčinsko srce Marijino.

Da postanem čist u Onoj koju si Ti stvorio bezgrješnom! Da razaberem i izbjegnem sve što bi bilo kao odbijanje ili cjenkanje prema Duhu Svetomu, sve što bi za mene ili za druge bilo prljanje. Duša je slična zatvorenoj sobi; na prvi pogled ne primjećuje se što je u njoj prašno ili prljavo. Ali otvorite prozor i dajte da u sobu uđe sunce i njegovo svjetlo, po ćete vidjeti prašinu kojoj se niste nadali.

Dajte da Marija uđe u jednu dušu i da ju otvori Duhu Svetom, pa će se odmah osjetiti potreba i naglašeni zahtjev izrazitije i savjesnije čistoće. Blizina Bezgrješne otkrit će nam one “bezbrojne pogreške, uvrede i nemarnosti” za koje se optužujemo pred oltarom, a da nismo sasvim svjesni nije li to što govorimo samo jedna stilska fraza ili pretjerana konvencionalnost. Vidjet ćemo ih, kako vrve u našim sudovima, u našim razgovorima i u našim činima.

Zajednica sa Bezgrješnom priviknut će nas na čestu ispovijed, koju je sv. Otac Papa Pio XII. tako živo preporučio u svojim Enciklikama *Mystici corporis* i *Mediator Dei*. Blažena Gospa od Predragocjene Krvi potaknut će nas da čeznemo za kupkom očišćenja koja nas uranja u Krv Spasiteljevu.

A kad nam Marija bude dala svoje svjetlo, da vidimo svoje grijehe i zamrzimo ih, uzet će nas lagano za ruku i povesti još dublje unutra, na ogromno područje naših misli, koje nisu zle, ali su beskorisne. Naučit će nas da svaki stvor, pa bio još toliko svet, može značiti pogibao za dušu: pogibao da se kod njega zaustavimo, da se on sve neopazice uvuče kao prepreka između Boga i nas. Ona će nam pomoći da se otmemo čari ljepote ovoga svijeta; Ona će nas spasiti od suptilne napasti, da u njima uživamo uz pogibao, da ne budemo više, kao Ona, čista stvar Božja. Naučit će nas da svemu stvorenom što prolazi kažemo ono što je Isus u vrtu uskrsnuća rekao Magdalen: *noli me tangere*. Njezina čistoća, koja ne poznaje kompromis, sve će dublje ulaziti u svaki naborić naše duše da ga ozdravi. Ona će za nas biti ona pastirica, koja ljubomorno čuva svoje skrovite misli, kako o njoj pjeva Alice Meynell:

“Ona brižno drži na oku i najmanje svoje misli koje nestašno trče okolo i poskakuju;

Ona je veoma ispravna;

Ona mora čuvati svoju dušu.”

Čuvati dušu svoju za Boga zadatak je koji traži budnu pažnju i čilu stražu. Marija je Djevica uvijek vjerna i mudra, koja nije nikad ražalostila duha Svetoga; Ona će nam postepeno dati onu spremnost da se odazovemo, koja uvijek bdije i koja je tako mila Srcu Božjemu. Neosjetno ćemo ući u Njezine osjećaje, u Njezine odluke i namjere, u Njezina djelovanja. Budući da je Ona sva puna Duha Svetoga i prožeta Njime, trebam Ga u Njoj i ja udisati i u tu svrhu se odreći svoje vlastite volje i svega sebe, i uzeti – ili bolje – poslušno primiti volju i htijenje Duha, te tako postati “oruđe Njegovih moćnih planova”. Sjedinjenje s Marijom dovodi do sjedinjenja s Duhom Svetim, postepenim zahvatima, čiji je učinak siguran. Nije potrebno ni da mi to primjećujemo: ovaj se misterij odigrava u vjeri. “Duh Sveti”, rekao je arhanđeo Gabrijel, “osjenit će te svojom sjenom.” A u sjeni se i izvode ove velike stvari.

Mi ju molimo da Duha dobijemo po Njoj, jer znamo da Ona nema veće želje nego da pojača Njegov zahvat i da Mu krči putove. Ne treba se bojati nikakve varke; mi raspoložemo sigurnim znakom kojim možemo mjeriti i jamčiti da je ovo djelo Marijino: što smo više sjedinjeni s Njim, to se u nama jače izražava misterij očišćenja; što se više produbljuje praznina od samih nas, to nas više ispunjava Bog kao naš jedini Bog.

Kako iskustvo potvrđuje ovu istinu! Da se okrenemo k Mariji, moramo se nužno otkrenuti od svoga "ja". Marija uzima taj pokret u svoje ruke, uzvisuje ga, stvara iz njega nadnaravni instrument za uništenje moga vlastitoga "ja", i na taj način osigurava nevjerojatnu plodnost djela u kršćanskom životu... Posve utonuli u ljubav i divljenje prema svojoj Kraljici, nećemo ni pomisliti na to da se okrenemo od Nje da bi gledali same sebe... Potpuno podložni Mariji, osjećat ćemo najviše nepovjerenje prema sugestijama svojih vlastitih sklonosti i u svim ćemo stvarima pozorno i pažljivo osluškiivati šapat milosti...

Marija, kakva škola čišćenja! Kakvo trajno umrtvljenje nas samih! Kakav dvoboj između Njezine čistoće i naših mizerija! Kakav toranj Davidov, da brani i zaštićuje našu slabost!

"Ah", znao bi uskliknuti sveti Ljudevit-Marija, "koliko smo libanonskih cedara vidjeli kako se ruše, i zvijezda kako padaju s neba, i za malo vremena slijeću sa svoje visine i gube svoj sjaj? Odakle te čudne promjene? To nije pomanjkanje milosti, jer nje na nedostaje nikome, nego je to pomanjkanje poniznosti. Oni su se smatrali jačima i sami sebi dostatnijima no što su uistinu bili, smatrali su se sposobnima očuvati svoje blago; pouzdavali su se i opirali o same sebe; držali su da je njihova kuća dosta čvrsta i njihovi kovčezi dosta jaki da u sebi sačuvaju blago milosti, pa je upravo zbog toga neprimjetljivog oslonca koji su imali u sebi (iako se njima činilo da se oslanjaju jedino na milost Božju) najpravedniji Gospodin dopustio da budu okradeni prepuštajući ih njima samima." (Traktat, br. 88-)

Naprotiv, kakva sigurnost, kakav mir za onoga koji se sklanja u Mariji kao u kakvoj tvrđavi! On se sada usuđuje približiti prijestolju Božjem, kao obučen Njezinom čistoćom. Njegova ga bijeda više ne plaši, jer ga je Marija uzela pod okrilje svoga Kraljevskog plašta.

"Ona ga spušta u ponore svojih milosti;

Ona ga redi svojim zaslugama;

Ona ga podupire svojom moći;

Ona ga rasvjetljuje svojim svjetlom;

Ona ga obavlja svojom ljubavi;

Ona prenosi na njega svoju vjeru, svoju čistoću;

Ona jamči za njega..." (Traktat, br. 144.-)

Marija je naša nadopuna pred Bogom:

Stvor kao i mi, Ona je jedini ponos našeg propalog roda: "Naše uprljane naravi jedina nam slava." (Wordsworth.-)

3. Naš porast u Kristu

Posveta nastavlja: Da po tebi Krist, moj Gospodin, isto tako poraste u meni...

Da Ga s Njom, Njegovom Majkom, nosim svijetu i dušama koje Ga trebaju.

Neprestani rad na čišćenju i zatajivanju samoga sebe nije ništa negativno: nego ide sav za tim da nam omogući da postepeno rastemo u Isusu Kristu. Nastao iz božanske milosti, on nema druge svrhe, nego da ju poveća. Poticanjem Duha Svetoga mi se pretvaramo "od svjetlosti do svjetlosti", u sliku jedinoga našega uzora: Našega Gospodina. Jer djelo Duha Svetoga, kako znamo, svršava po Mariji u Njemu.

Kako će za nas biti sretno iznenađenje, kad jednoga dana otkrijemo u sebi onaj polagani rad milosti, koji je bio izvršen u tajnosti! Gubeći svoju dušu u korist svoje braće, ipak ćemo je

naći, točno prema evanđeoskom obećanju. Ovaj porast Krista do potpune veličine Njegova lika bit će neizmjerena nagrada za naša apostolska odricanja.

Iskustvo pokazuje da je najsigurnije sredstvo i način da sačuvamo i hranimo svoju vjeru taj da ju objavljujemo drugima. Nećemo spasiti kršćanstvo ako ga ogradimo kineskim zidom, sve kad bi to danas bilo moguće.

Mi se čudimo što naši kršćani koji put tako slabo odolijevaju malim burama, i da je ponekad dosta samo jednostavna promjena sredine da iskorijeni svaku vjersku praksu. Ove današnje renegate još smo jučer nazivali “dobrim kršćanima”. A jesmo li ih uopće s pravom mogli smatrati udovima Kristovim? Može li se jedan katolik ograničiti na to da “čuva vjeru” kao neko blago zakopano u zemlju? Jesmo li vjeru primili da ju “čuvamo za sebe”, ili zato da ju širimo? Što znači Evanđelje koje se više ne saopćuje drugima kao dobra vijest, poruka koja se ne isporučuje, vatra koja ne gori, nijem jezik? A upravo to znači držanje jednog “dobrog katolika”, koji svoje svjetlo drži pod loncem. Kakvu samo predstavlja karikaturu vjere koju sam ispovijeda! Na početku Crkve nije se pronalazilo Gospodina, a da čovjek ne bi odmah potrčao k svome bratu, kao nekoć Andrija k Petru, da mu kaže: “Našli smo Mesiju.” Nije li to još i danas normalna reakcija nevjernika koji iznenada otkrije vjeru? On ne razumije – i ima pravo ne razumjeti – kako se ovakvo blago može sakriti i zakopati. Njegov će spontani poziv biti da u sav glas viče o svome otkriću. To je zdrava reakcija; samo smo mi sami već “otupjeli”, mi koji smo već “uveđeni”, “staloženi” u neoprostivoj naviklosti. “Katolici su zaista nepodnošljivi u svojoj mističkoj sigurnosti”, povikao je jednom Peguy. “Ako misle da su sveci bili smirena gospoda, onda se jako varaju.”

A ovo je istina: mi smo se odveć pomirili s time da gledamo kako mnogi otpadaju od Boga pa smo izradili i čitavu jednu komotnu filozofiju neintervencije. Ima autora koji su pripravnici ublažiti ili zaobići ona mjesta Evanđelja koja govore kako treba s krovova glasno objavljivati istinu, i koji u tome gledaju pomanjkanje takta, još više, nedopustivi upad na područje slobodne savjesti. Ide se čak tako daleko da se tvrdi da je jedino propovijedanje koje dolikuje našem vremenu, što tako ljubomorno brani svoju neovisnost i autonomiju, primjer, najdiskretniji primjer. A svaki pozelitizam smatra se odmah sumnjivim, kao neko uplitanje i zloupotreba.

Tvrdi nam se da misija Crkve nije obraćati svijet, nego svakome čovjeku omogućiti kršćanski život i učiniti ga poželjnim, i to pod prividnim izgovorom da se nalog “obraćati” ljude ne nalazi među Kristovim zadacima danim misionarima. Treba izjaviti veoma glasno: ovakve teorije izazov su istini. Naš je Gospodin obrazlagao svoje propovijedanje upravo potrebom ovog radikalnog preokreta, one obnove duše, kako je to tražio Preteča i kako je to izraženo jednom jedinom riječi kajanja: “kajte se, *obratite se*”. Tako su radili Bogom nadahnuti proroci, tako su imali raditi Apostoli, po izričitom nalogu Učitelja: “Idite, učite sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.” Tko bi se usudio tvrditi da krštenje ne uključuje u sebi unutarnju obnovu, po kajanju i odricanju od Sotone, kao i potpunom pristajanju duše uz Boga? Kad se sveti Petar obraća mnoštvu koje se bilo strčalo nakon ozdravljenja kljastoga, poziva ih da učine ono što zna da je zapovijed Gospodinova: “Obratite se.” Kad sveti Pavao govori Listrijcima koji misle da je bog, on odbija ovo štovanje riječima: “Mi smo obični smrtnici kao i vi, ali mi vam donosimo poruku da se obratite Bogu živomu”. Zar da su ovi osnivači Crkve toliko krivo shvatili direktive svoga Učitelja; zar da je trebalo čekati dvadeset vjekova da se otkrije kako se treba ograničiti samo na diskretno svjedočenje? Već je krajnje vrijeme da se opet pronade vrijednost riječi. Izgubili smo, kaže Salust, pravi smisao riječi: od neprestanog površnog govora o “svjedočenju”, o “prisutnosti”, uspjeli smo zaboraviti da je u Novom zavjetu svjedočanstvo prije svega objavljivanje Evanđelja riječima. Isus nas šalje k našim suvremenicima kao apostole k poganima, “da im otvorimo oči i

obratimo ih iz tmine na svjetlost... i da tako dobiju oprostjenje grijeha i baštinu sa posvećenima” (Dj. XXVI. 18. -).

Uzalud će se kao izgovor navoditi dužnosti prema društvu i njegovi zahtjevi, koji zauzimaju život i sve djelatnosti čovjeka u svijetu. Kao da prava dužnost kršćanina i kao člana društva nije dužnost koja izvire iz njegova krštenja i koja ga čini odgovornim za spas bližnjega! A bližnji nije samo obitelj, koja ga okružuje! Našu epohu karakterizira strah od odgovornosti. Isto, samo drugim riječima, to znači da je ona duboko dekristijanizirana. Kršteni laik treba shvatiti da je apostolat jedna normalna, elementarna dužnost, stvar koja se sama po sebi razumije, o kojoj se ne raspravlja, nego samo o načinu na koji se provodi. Vjeruje se koji put da je život Našeg Gospodina samo za primjer svećenika, a ne i svakoga kršćanina. Žalosna i kako štetna i pogibeljna zabluda! Budući da je Krist bio apostol u najpunijem smislu riječi, i svaki kršćanin, ud Kristov, također treba biti to. Predočavajući katolicima hitnost i neophodnost apostolata Pape nisu uvodili u Crkvu nikakvu pravu novost ili neku “novu, nepoznatu strukturu.” Ovo nije neka novotarija, koja se sad najednom predlaže kršćanina dvadesetog stoljeća, nego je to stroga i neizbježna dužnost oduvijek, a u naše je dane samo postala preča i važnija nego ikada, i potreba se za njom javlja svom oštrinom.

No preporod se srećom zbiva pred našim očima i kršćanima sve više prodire u svijest ova bitna dužnost. Gospin apostolat nije jedini oblik koji utjelovljuje tu dužnost. Ali Marija želi da svim svojim silama pomogne ovom osvješćivanju i buđenju.

Zato molimo Duha:

Neka po Tebi Krist, moj Gospodin, raste i u meni...

Da bih Ga s Njom, Njegovom majkom, i ja mogao nositi svijetu i dušama koje ga trebaju.

Nositi Ga svijetu koji je u nevolji, dušama koje su u pogibelji, jer nema većega zla na zemlji, nego ne primati Spasitelja.

4. Naše očekivanje Krista

Da se ohrabrimo, blještava se vizija uzdiše pred naše oči: vizija konačnog trijumfa.

I da bismo poslije pobjede, ove duše i ja, mogli vječno kraljevati s Marijom u slavi Presvetog Trojstva.

Vrijeme hita, prolazi lik ovoga svijeta. Kristova nas ljubav goni da radimo brzo, jer se približava dan, dan velik i slavan, kada će Kralj slave doći da sudi žive i mrtve. Ovo očekivanje dolaska Sina čovječjega potiče Crkvu, da bez predaha nastavlja svoje djelo evangelizacije.

Sve dok on opet ne dođe: tako glasi zapovijed koju je primila. Kršćani vremena svetog Pavla intenzivno su proživljavali ovaj “Advent”, tako su skorim smatrali povratak Gospodina. Varali su se u datumu, ali kako ih je ova živa nada uzbuđivala! A mi, mi ne ispitujemo više horizont u potrazi za znakovima; mi moramo opet otkriti ovaj osjećaj žarke nestrpljivosti. Tko ne pozna prekrasnu Newmanovu zapovijed: očekivanje Krista? Treba iznova čitati ove stranice da bismo naživo osjetili kakav tonaliteta ovakvo očekivanje može dati našim dušama i kolike izvore herojske ljubavi ono krije u sebi. Jednoga ćemo dana vidjeti Krista, On će doći. Mi ćemo biti slični Njemu.

A u toj ćemo slavi otkriti i slavnu i blagoslovljenu Djevicu. One je već sada u Nebu, proslavljene duše i tijela. Kakve li vizije za nas, koji se borimo za Nju! Naša je Kraljica tamo, u trojstvenom sjaju, prepuna Duha Svetoga, koji je svršio Svoje djelo u Njoj. Njezino je uznesenje za nas zalog naše nade i uskrsnuća. U Njoj promatramo, u stanju konačnog ispunjenja i jedinstva, sve prosuto bogatstvo, koje će Crkvi biti darovano kroz vjekove. Ona je, prema riječima o. L. Bouyera “kao eshatološka ikona Crkve”. A i Ona nas čeka.

“Evo vidim otvorena nebesa”, govorio je sveti Stjepan svojim krvnicima, “i Sina Čovječjega, gdje stoji s desne Bogu” (Dj. VII. 56. -).

Dignimo i mi pogled na nebo, koje se otvara i u slavi Sina promatramo slavu Njegove Majke. To će ubrzati naš hod, prodrmat će našu nehajnost, učvrstit će naš korak i podržavat će našu hrabrost.

Vrijeme odmiče za Crkvu, ali još više odmiče za nas, za svakog pojedinca. Imamo živjeti samo nekoliko godina i doskora će trebati polagati račun, kako je obavljen zadatak. Nećemo smjeti reći da smo svoje talente čuvali dobro spremljene i da ih sada vraćamo netaknute. Bog ne prima takvo gospodarenje Njegovim dobrima. Morat ćemo pokazati plodove svoga kršćanskog života i duše, kojima smo pokazali put k Njemu. Ne smijemo gubiti vremena, izbrojeni su nam sati i minute. “Tako dakle”, pisao je sveti Pavao Galaćanima, “činimo dobro svima, dok imamo vremena”. (VI. 10. -)

Naša Majka bi htjela svima uliti ovu žeđu za spašavanjem duša, da svakoga sasvim zaokupi samo ta misao. Ona zna da ima veoma mnogo ovaca koje treba vratiti u ovčinjak, i da su naši suvremenici povjereni upravo nama i nikom drugome. Ona znade cijenu vremena i ne voli, da ga itko uludo troši. Ona uporno traži točnost, preciznost, kontrolu. To joj daje lice užurbanosti; a zar ljubav nije uvijek nestrpljiva? Ona i jest užurbana, kao poslovan čovjek, koji ide uvijek ravno na ono što je bitno i ne okoliša. Ali je ona u isto vrijeme slobodna od bilo kakve grozničavosti u svome djelovanju. Ona se služi svim mogućim tehnikama, koje joj stoje na raspolaganju, ali ih ne razvija u kult: ona vjeruje i pouzdaje se jedino u Boga kroz sva ta sredstva i metode.

Još koji korak... i eto nas na cilju; “Još malo”, govorio je Isus, “pa ćete me vidjeti”. Onda ćemo imati pravo na odmor, prije ne. Odsada će naša molitva u borbi biti molitva svetog Ignacija:

Gospodine Isuse, nauči me da budem velikodušan,
da dajem, a da ne brojim,
da se borim, a ne gledam na rane,
da radim i ne tražim odmora,
da se trošim i dajem sebe, a da ne očekujem drugu nagradu osim svijesti da vršim Tvoju
svetu volju.

Odsada ćemo moliti svoju Kraljicu da nas podupire i podržava svojom ljepotom i slavom. Pjevat ćemo Joj zajedno sa svojom istočnom braćom himnu svoga pouzdanja i svoga divljenja:

Zdravo. Čudo naviješteno od anđela;
Zdravo, Tamjane ugodni molitava;
Zdravo, Očišćenje čitavoga svijeta;
Zdravo, Sliko živa svetih izvora;
Zdravo, Mirise Kristovih miomirisa;
Zdravo, Svetice svetija od svetaca;
Zdravo, Pokaznice Krista;
Zdravo, Propasti demona. (Akatistička himna, passim.)

Još koji korak... pa ćemo Bogu moći reći: “Pokaži nam lice svoje i bit ćemo spašeni” (Ps. LXXXIX.) Jer na tu smo intimnost licem u lice i pozvani i jedino ova nutarnja slava Božja može potpuno nasititi našu dušu. Tu, u Presvetom Trojstvu ispunit će se naše određenje, to jest, san Božji o našem životu. Krist je došao k nama, da mi imamo “oba pristup k Ocu u jednom Duhu”. (Ef. II. 18). Drugog trajnog blaga, druge punine života nema. Nema veće želje, koju bismo mogli poželjeti, prema apostolu svetom Pavlu, nego: “Milost Gospodina Isusa (Krista), i ljubav Boga, i zajednica Duha Svetoga sa svima vama!...” (II. Kor. XIII. 13.).

Promislimo malo, što je već ovdje na zemlji bilo zajedništvo sa Presvetim Trojstvom kako je to zajedništvo proživljavala Marija?

Kako Ju je Njezino sjedinjenje sa Duhom i Isusom imalo dovesti do najvišeg vrhunca: do sjedinjenja s Ocem!

Nije li Ona u vremenu rodila Onoga, kojega Otac rađa kroz čitavu vječnost?

Nije li Ona isto kao i On imala ovog Jedinorođenoga Sina, o kojemu je i Ona mogla reći: “Ti si se danas od mene rodio”? Tko je, dakle, imao tolikog udjela kao Ona na plodnosti Oca i Njegovoj volji, da Sina Božjega preda za spas svijeta?

Život je Kristov samo neprestano prikazanje Ocu. Kako i život Marijin ne bi bio povučen u tu istu struju? Sveti Ignacije Antiohijski čuo je u svojoj nutrini kao šapat žive vode, koji mu je neprestano govorio: “Idi k Ocu”. Marijin je život samo duga i neprekinuta vjernost tome pozivu, koji je sve jače i neodoljivije navaljivao i konačno završio u ekstazi uznesenja.

Ovim Trojstvenim životom možemo i mi živjeti već ovdje na zemlji, jer nebo nije život poslije smrti, nego život poslije krštenja. U krsnim vodama mi smo prešli iz smrti u život, iz smrti po grijehu u vječni život. Mi već sada učestvujemo u Trojstvenom životu i možemo se, sa familijarnošću djece, istinski pridružiti ovom poletu između božanskih Osoba, koji ih sjedinjuje u vječnom zagrljaju. Ali mi sve te radosti, sve to blago nosimo još u krhkim posudama, mi ovdje na zemlji živimo tek u prvom bjelasanju zore vječnosti. Zato trebamo dignuti glavu prema nebu i budno paziti gdje će sinuti praskozorje. To pomaže da lakše stupamo u noći, da požurimo korak i nadvladamo umornost. Na putu smo kući Očevoj, mi ovim zemaljskim prostorima samo prolazimo i noćimo pod šatorima. A Otac naš očekuje nas, da nas obaspe svojim Radostima i svojom Ljubavi. Kad nakon posljednje etape padnemo u Njegov naručaj, postat će nam jasno da nikakva žrtva nije mogla biti prevelika za ovakav sastanak, koji se pretvara u vječni *Veliča*.

Osmo poglavlje

MOLITVA I DJELO

O, Duše Sveti, ohrabren da ćeš me ovakvoga prihvatiti, da ćeš se mnome služiti, da ćeš moju slabost pretvoriti danas u jakost, svrstavam se u redove Marijinih štovatelja, usuđujem se obećati Tebi vjernu službu.

potpuno ću se podvrgnuti zahtjevima Tvoje Ljubavi, koja me veže s mojom braćom, i vodi nas naprijed s Marijom.

Usuđujem se obećati vjernu službu...

Što traži Marija od onoga, koji joj se posvećuje?

“Marija ima za svrhu, od prvoga koraka, osobno posvećenje svoje djece *po molitvi i po njihovoj aktivnoj suradnji*, pod vodstvom Crkve u Božjem djelu, a to je satiranje glave zmiji i proširenje Kraljevstva Isusa Krista”.

Njezin je naum sadržan u dvije riječi: moliti i djelovati. Moli i radi; lozinka redovnika. To je zapovijed, koja rezimira sve njezine zahtjeve. Tome treba odgovarati obećanje vjernosti.

1. Molitva

Moli. Najosnovnija, iskonska dužnost, koja ne trpi nikakve diskusije: kršćanin treba moliti isto onako kako diše.

Budući da je Bog - Bog, i jer ga trebamo uvijek i neprestano priznavati.

Jer je Isus rekao, da treba moliti bez malaksanja.

Jer smo bez molitve osuđeni na nemoć.

Suvišno je da se dulje zadržavamo na ovoj dužnosti, koja nam je svima zajednička. pitat će tkogod: kakav nam program molitve postavlja Marija?

Tu treba razlikovati etape. Onome, koji Joj se posvećuje dobrom voljom početnika, neće postavljati neki kruti program, jer hoće da svoje Srce otvori svima koji žele lojalno služiti. Ona nas prima poštujući sve konkretne i raznolike prilike života, bili mi beskućnici ili ministri, čistači ulica ili akademski građani. Kao zalog i dokaz dobre volje traži od svakoga redovitu molitvu spojenju s dobrim djelima. Tako će boraviti u atmosferi, u kojoj se tijesno isprepliću molitva i dobra djela. Malo, praktično vršenje marijanskog apostolskog sjedinjenja otvorit će mu dušu za onaj neprimjetni marijanski dah, koji će biti identičan sa udisanjem Duha Svetoga. Osjetit će u sebi sve snažniju glad i žeđ. Bez učenih riječi i bez napuštanja mehanizma molitve proživljavano će sjedinjenje s Marijom postepeno u njemu proizvesti stanje sjedinjenja s Bogom, što je posljednji cilj i bit molitve. Ovaj će porast biti kod svakoga različit, već prema stupanju milosti. Iskustvo dokazuje da je služenje Mariji sigurna škola prave molitve.

Ali, ako Marija i ne nameće ispočetka čvrst propis molitve, Ona ipak ima pred očima neprestano ideal, kojemu želi privesti sve svoje mile, bez obzira na to u kojem se stadiju nalaze na početku. Ona ide za tim da joj članovi prihvate kao pravilo svoga života: svakodnevnu sv. misu i sv. pričest, dnevno recitiranje oficija ili jednog dijela brevijara i moljenje krunice.

Sv. Misa, pričest, oficij, krunica: to je program koji predlaže svome sluzi, to je udio molitve koji Gospa želi svima.

- **Euharistija, hrana osobnog života**

Nije nam zadaća da još jednom nabrojimo što sve u kršćanskom životu znače dnevna sv. Misa i pričest. Kad bi naši vjernici poznavali Euharistiju, ovaj dar Božji koji nam je dan na slobodno raspolaganje, kakve bi sve oživljavajuće snage iz njega crpili? Misa sa pričestju, koja ju do kraja upotpunjuje, žrtva je savršene adoracije: *Klanjamo Ti se; zahvaljivanja: zahvaljujemo Ti radi velike Tvoje slave; opraštanja: koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se; molbe: koji oduzimaš grijehe svijeta, udostoj se primiti našu molbu.*

Ujedinjujući se s njom svakog jutra dajemo Bogu ono što Mu najbolje možemo dati: Tijelo i Krv savršene Žrtve. Ovdje na zemlji nema uzvišenijeg čina, ovaj je dar jedincat, ova hvala koja se sa zemlje diže k nebu, dostojna je Boga.

Nema univerzalnijeg dobročinstva, ni plodnijega, jer ono na sve narode i u sva vremena izljuje beskrajne zasluge otkupiteljske smrti. Žrtva sv. Mise, žrtva je križa, koji umnožava učinke njezine milosti: "Euharistija je savršeni sakrament muke Gospodinove, jer sadrži samoga Krista koji je trpio". A mi se tu odjednom nalazimo sjedinjeni i pridruženi Marijinoj supatnji, rekli su Crkveni Oci. Kad se, po žrtvi oltara uspinjemo na Kalvariju, tamo uvijek nalazimo našu Gospu i misterij Njezina najživljeg suosjećanja Muke njezina Sina.

Isto će tako sjedinjenje s Marijom na uzvišenom sastanku svete Mise duboko obilježiti kršćanina na početku njegova dana.. Tko bi mogao bolje nego Ona uvesti svoju djecu u euharistijski misterij? Naša Blažena Gospa od Predragocjene Krvi treba nam pomoći shvatiti svu vrijednosti Krvi prolivene za nas, koja je provrela od Njezina srca. Ona nam treba dati da osjetimo što je Njezin Sin osjećao u času potpune žrtve.

Nitko se nije tako pridružio žrtvi kao Ona. Stajala je uspravno na Kalvariji, da u naše ime ratificira otkupiteljsku smrt svoga Sina. Ona Mu je pružala svoju supatnju i sažaljenje, to jest, najviše stapanje duša, što ga zemlja može prikazati Bogu, bezgranično pristajanje uz volju Božju i uz djelo spasenja. Zaboravljajući na samu sebe ušla je Marija u ovaj misterij smrti i života sa vjerom, kojoj nema ravne. Kroz rane i strahote agonije Ona je gledala i klanjala se

misteriju spasenja, koji se pred Njom vršio. Sve do u svoje suze, neusporedivo svjedočanstvo Njezine ljubavi prema Bogu i ljudima, Ona je bez pridržaja pristajala uz Otkupljenje svijeta. Ona se više nego ikada predala nježnosti Boga.

Nitko nas neće moći bolje od Nje uroniti u tu adoraciju, u to okajavanje, u to otkupljivanje.

Marijin štovatelj će se združiti s Njezinom žrtvom, a isto će se tako pridružiti i Njezinoj pričesti. Kolika će to sigurnosti biti za njega, što će Isusu moći prikazati srce i doček Njegove Majke, puštajući Je da umjesto nas, Ona dočekuje i prima Svoga Sina!

“Nakon svete pričesti”, piše sveti Ljudevit Marija de Monfort, “uvest ćete Isusa Krista u srce Marijino. Dat ćete ga Njegovoj Majci, koja će Ga s ljubavlju primiti, smjestit će Ga sa svim počastima, duboko će Mu se klanjati, savršeno Ga ljubiti. Ona će Ga čvrsto Zagrliti, iskazivati Mu u duhu i u istini mnogo divljenja i službe, koju mi u našoj dubokoj tami i ne slutimo”. (Traktat, br. 270.-)

O, blagoslovljenog li zastupanja! Kako nam ono olakšava naš položaj! Dosta mi je znati da su oni skupa kod mene, da će Marija govoriti za mene, da će me Ona poučiti, kako trebam šutjeti pred Bogom. Kako su sada daleko od nas sva naša bijedna zahvaljivanja, uvijek tako nedostatna, smiješna, koja se kreću samo oko nas samih! Ja imam nešto daleko bolje da dadem Gospodinu, no što su moji jadni ledeni i nestalni osjećaji. Ne trebam se više bojati, da Mu se približim praznih ruku i ponudim Mu manje od Betlehemske štalice. Onome, tko bi se tužio da je siromašan, Isus bi odgovorio: Ja od tebe ne tražim ništa drugo, nego samo srce Svoje Majke.

Kad Mu budemo prikazivali srce Marijino, sve rasplamsano za Njegovu slavu, i našu će dušu zahvatiti sve jači žar misionarske revnosti, i naša će osobna pričesti poprimiti svjetske dimenzije. ona će ne nastaviti hrabrim i vjernim apostolskim djelovanjem, jedinim činom zahvalnosti, koji ne vara.

I kakva još snaga za kršćanina, koji se hrani ovim svetim tijelom! On se neće trebati bojati poteškoća i umora putovanja. Ona će na sve svoje kršćanske dužnosti ići poput proroka, snagom ovoga jela i pića. Marija će ga bez straha pustiti da ide, kao majka koja zna da su joj djeca snažna i da putem neće iznemoci. Neka nijedan nikada, pa ni jedan jedini dan, ne propusti hotimice ovu pričest, koja oživljava!

- **Euharistija, svrha i sredstvo apostolata**

Marija ne želi da samo nas hrani Tijelom i Krvlju svoga Sina; Ona želi da mi pođemo cestama i stazama i da mnogo naroda zovemo na ovu gozbu Janjeta. U jednom smislu, čitav katolički apostolat završava na kraju na oltaru i na pričesnom stolu. Ovo neumorno traganje za izgubljenom ovcom i nema druge svrhe, nego da ljude opet približi sakramentima obnove i života. “Ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ne pijete krvi Njegove, nemate života u sebi”, rekao je Isus (Iv. VI. 53.-). Marijin bi Sin htio vidjeti da sva njegova braća odmah sada već žive ovim vječnim životom. Ima li ljepše i materinskije misije, nego što je ova? Kakva će nagrada i zadovoljština za vjernog slugu biti, kad mu gospodar rekne: Bio sam gladan i nahranio si Me; Bio sam žedan i dao si Mi piti. Sretan onaj, koji svome nepoznatom bratu bude dao ovaj kruh i pružio ovu mu čašu!

Kako će mu Marija biti zahvalna, što je nahranio Njezinu gladnu djecu i dao im ovaj Kruh života!

Dodajmo još jednu misao, koja je veoma vrijedna: pozovimo sve da Euharistiju učine oruđem obraćenja i privlačnosti za ljude koji traže Boga. Pokažimo im Boga koji je tako blizu, na dohvat njihovih usta i njihovih ruku, možda će shvatiti koliko ljubav Božja premašuje i najsmionije njihove snove. Neka Euharistija bude za njih, ne više kao što je bila za učenike, razlog sablazni, nego poziv na vjerovanje. Ovaj se savjet može učiniti

paradoksnim. Ali to je samo prividno, jer ako je Bog Ljubav, zar onda ne prodiremo najdublje u Njegovo Srce upravo po vjeri koju je On objavio? Ima li domišljatije ljubavi i divnije intimnosti od Euharistije?

E. Faguet pripovijeda nam u svom životopisu Mgr. Dupanloupa, kako je neka mlada konvertitkinja bila dovedena do toga da ostavi protestantizam i prigrli katoličku vjeru radi Euharistije. Ono što joj se – uz redovnički celibat – činilo zaprekom za njezino pristajanje, odjednom joj se ukaže baš najblistavijim razlogom vjerovanja. Ona završava opis svog obraćenja ovim riječima: “Katolička Crkva ima Euharistiju, totalno darovanje Boga čovjeku; Crkva gaji djevičanstvo, totalno darovanje čovjeka Bogu. Ja mislim da je najveća istina tamo gdje je i najveća ljubav”. (p. 76.)

Ove riječi mnogo kažu. Ovaj će primjer pomoći da razumijemo zašto se usuđujemo ovako izražavati: ako budemo pred očima naše odijeljene braće uvijek držali ovu najuzvišeniju slavu Crkve, prisilit ćemo ih nužno da ju smatraju mogućom i najbolji će si od njih reći: “Ako je to istina, koliko sam ja onda već štetu dosada pretrpio!” Ova će tjeskobna pomisao izazvati prvi ozbiljan pokret prema njihovu pravom domu.

Marijin sluga će dakle rado postati dobrovoljnim glasnikom ove najuzvišenije ljubavi jednoga Boga, koji nas je ljubio “sve do kraja”. Njegov apostolat ne bi bio uistinu marijanski kad ne bi bio euharistijski.

- **Sveti oficij**

Vjerujemo u nadnaravnu vrijednost molitve Crkve. Radi toga pozivamo sve Mariji odane da za dnevnu molitvu uzmu ili znatniji dio brevijara (na primjer Jutrenju i Hvale, ili Dnevne časove) ili pak koji od Crkve odobreni oficij.

Ne postavljamo nikakav precizan program mentalne molitve, jer se tu otvara najviše polje individualnosti, koja je u svakoj duši drugačija. Držimo se tradicionalnog običaja Crkve. Zadovoljavamo se da sve pozovemo, neka punim pregrštima crpe iz ovog svetog oficija, koji je nekad bio zajedničko dobro redovnika i vjernika, uvjereni, da je molitva same Crkve najbolje sredstvo da njezinoj djeci dade crkvenu dušu. Da bi osjećali sa Crkvom, pozivamo ih da mole sa Crkvom. Njezinim usnama i njezinim riječima. Znamo da glas Zaručnice posebice očarava srce Zaručnika i da jedina ona zna riječi koje treba kazati i naglasak koji odgovara. Uostalom, nije li sam Duh Sveti nadahnuo psalme, koji su bitni dio oficija i zar nije On, koji Svojim dahom oživljava i pokreće ovu molitvu?

Mi ćemo ih recitirati u zajednici sa Crkvom i s Marijom: to je sve jedno. Uostalom, Marija zna psalme. Ovdje dolje Ona ih je bila odabrala za hranu svoje duše. Priključimo se molitvi svoje Majke. Ona će se s ljubavlju sagnuti nad naše mucanje. Ona će uzeti naše molbe, u istom njihovom sadržaju i značenju, koje je Ona sama posvetila. Ona će ih uzdignuti kao Žrtvu hvale, kojoj Bog ne odolijeva.

Jer kroz Marijin glas govori Krist, On moli, On pjeva. Sjedinjenje Majke i Sina takvo je da je moliti u Mariji najsigurnije sredstvo da se moli u Isusu Kristu; sjediniti se s Njezinim Srcem, pozivati se na Nju, znači ući još dublje u Srce Njezina Sina, znači privući na se onaj blagoslov, što ga je Otac izrekao nad Isusom: “Ovo je moj ljubljani Sin, koji je po Mojoj volji”.

- **Krunica**

Ovoj velikoj, svečanoj i liturgijskoj molitvi dodajemo jednu drugu, skromnijeg i popularnijeg oblika: krunicu ili dapače ružarij. Mi ćemo ovdje govoriti o jednom i drugom,

bez razlike, pa se razumije samo po sebi, da se ne radi samo o čisto usmenoj molitvi, nego o molitvi koju prožimlje i pokreće meditiranje otajstava.

Zaustavimo se koji čas da istražimo bit njezine duše, i da pokažemo duhovno blago, što ga u sebi krije ovako shvaćene krunica, taj “psaltir Djevice”, kako ju je nazvalo više rimskih Papa.

Najprije znajmo da se od nas ne traži da volimo krunicu radi nje same, jer nam se ta molitva sviđa, jer nam je ugodno da prebiremo zrno po zrno ovaj lanac Zdravomarija. Svakome je slobodno da sudi na prvi pogled – da su sva ponavljanja monotona, ili da se tuži na neizbježive rastresenosti, koje ona sobom donose.

Ako Crkva traži od svoje djece da budu privržena krunici, onda je to zato, jer je očito jasno da se ta molitva sviđa Kraljici Neba. Nama je dosta znati da ju Ona voli čuti: u tom je sve.

Leon XIII. objavio je petnaest enciklika o Ružariju, da svatko zna kako mu odlično mjesto daje Crkva među svojim molitvama.

Pio IX. govorio je: “Dajte mi vojsku, koja moli Krunicu, pa ću osvojiti svijet.”

Mi se nudimo da budemo ta vojska; ovo oružje njezin je bojni mač.

Isti je Papa napisao jednoga dana i ove retke, koji odaju njegovu svetu dušu: “Od svih molitava Krunica je najljepša i najbogatija milostima, ona se najviše sviđa Presvetoj Djevici Mariji. Ljubite dakle Krunicu i molite je pobožno svaki dan; to je oporuka koju vam ostavljam, da vam bude uspomena na mene”.

U ovim se riječima osjeća težina doživljenog iskustva.

Svjedočanstva Crkve i svetaca mogla bi se iznositi u nedogled. U ovom komentaru posvete mi bismo se ograničili na to da Krunicu pokažemo u jednom posebnom svjetlu, s jednog posebnog stanovništva, to jest da ju osvijetlimo kao instrument pobožnosti prema Duhu Svetomu, kao cilju i svrsi posvetne molitve.

Krunica, misterij zajednice s Duhom Svetim.

Jest, takvom se ona uistinu prikazuje svakom onom, koji proдре u njezinu posljednju realnost, koji otkrije jedinstvenost ovih slapova pohvala, koji uhvati nit što povezuje sva ova zrnca.

U tu svrhu dosta je shvatiti, da je ova molitva više molitva Marijina, nego naša; u tom leži ključ njezine snage i njezine moći nad Srcem Božjim. Dok naši prsti prebire jedan Ave za drugim, Naša Gospa ih pretvara u neizrecivu pjesmu, koju jedino Raj može obuhvatiti. Događa se glazbena promjena slična kao kod naših glazbenih instrumenata. Evo gramofonske ploče. Stavljam na nju malu čeličnu iglu i odmah počinje monotono kruženje po brazdama ploče. Jedan gluhi gledatelj ne bi ništa razumio od ove prazne i dosadne igre. Ali onaj koji ima uši da čuje, sluša divan glas koji, ni sam baš ne zna sasvim točno na koji način, izlazi iz igle koja se neumorno okreće. I začas divna glazba ispunja prostor.

Evo, to je samo daleka slika promjene koja nastaje, ako krunicu molim u sjedinjenju s Marijom. Čim sam se činom unutaršnjeg pristajanja ujediniio s Marijom, kao čelični šiljak na ploči, i čim stanem govoriti Ave, Marija uzima ovo moljenje u svoje ruke i sad Ona pjeva pred Bogom, umjesto mene i za mene, pjeva aleluja svoje radosti, fiat svoga trpljenja i amen svoje slave. Evo gdje nebo sluša, jer Marija opet jednom izljuje pred Bogom sve osjećaje svoga srca. Ovo pjevanje neprestano je zajedništvo sa Svetim Duhom, koji u Isusu i u Njoj izvršava sva divna čudesa, što ih spominje Ružarij. Jer počevši od radosnog misterija navještenja, pa sve do slavnog misterija krunidbe Naše Gospe, mi prisustvujemo spominjanju najizrazitijih momenata Njezine poslušnosti prema djelovanju Duha Svetoga.

Krunica počinje porukom anđela Mariji. Ta poruka poziva Mariju, da se preda ovom djelovanju.

To je početak jedne veličanstvene historije. U svakom odsjeku života Presvete Djevice divimo se zanosu, koji Ju uzdiže k svakoj Božjoj volji, kako Joj tu volju, bilo u radosti, bilo u

žalosti i muci, ili u slavi otkriva Duh Sveti. Mi sudjelujemo u tom elanu. Gledamo kako raste pokret Njezine duše. Ona se sve više ujedinjuje sa misterijem ljubavi, što ga očituju djela Božja u Njoj, u noći i u svjetlu, u smrti kao i u uskrснуću. Ona zna, da je Bog Ljubav: ta Joj je izvjesnost dosta. Prepuštanje volji Božjoj nikada nije bilo potpunije. Čavli i krv, trnova kruna i križ, Kalvarija, sve je to Njoj zajedništvo na Duhu Svetom. Ona surađuje sa Božanskim duhom na žrtvovanju svoga Sina. Ona će mu ostati vjerna daleko iza groba. I upravo ta vjernost bit će u posljednjoj uri, na ulazu u vječnost okrunjena slavim uznesenjem.

Dok mi nižemo jedan Ave za drugim i gledamo, kako se pred našim očima odvijaju redom tajne ružarija, dotle Marija, koja nas čuje, zadobiva za nas milost, da smijemo stupiti u ovu zajednicu Duha Svetoga. Ona kao da nas za ruku vodi k Njemu.

Budući da ružarij na taj način postaje Pjesma nad Pjesmama Duha Svetoga i Marije, možda nam je to najbolje sredstvo da bez prestanka obnavljamo i produbljujemo svoju pobožnost prema Duhu Svetomu. Njegovo skriveno bogatstvo nadahnulo je Georgesu Goyanu ove pohvale, koje će se činiti neobične samo onima, čija površnost ne može prodrijeti u srž jednog skromnog, poniznog moljenja krunice:

“Ova molitva, koja nam se čini da je samo usmena, najduhovnija je od svih;

Ova molitva, koja se čini ropkinjom, najslobodnija je od svih;

Ova molitva, koja se čini priprostem i neizrađenom, najkontemplativnija je od svih”.

Zagonetka se rješava za onoga, tko zna sa koliko draži ova molitva djeluje na Marijino srce. Zar nije svaki *Zdravo* “poljubac čiste ljubavi, koje se daje Mariji, žarko crvena ruža, kojom Ju darivamo, čaša ambrozije i božanskog nektara, koja Joj se pruža” (Sveti Ljudevit – Marija de Monfort).

U ovom svijetlu shvaćamo bez i malo truda, zašto se govori o krunici da je ona za naš duhovni život ono što je disanje za naše tijelo.

2. Dobra djela

Usuđujem se obećati vjernu službu.

Vjeran molitvi. Vjeran također i primljenom poslu. Znamo, da Bog računa s nama da dovrši otkupljenje ljudi.

- **Apostolsko djelo potrebno djelu Božjem**

Ova je apostolska služba isto tako prijeko potrebna Bogu, kao i materija sakramenata. Bez vode nema krštenja. Bez kruha i vina nema Tijela, ni Krvi Isusove. Bog je izričito htio da svoju milost krsta, kao i čudo posvećenja veže uz prisutnost ovih neophodno potrebitih elemenata. Isto je tako i sa spasenjem svijeta. Bog je tu zadaću povjerio ljudima. Bez njihove vidljive i opipljive pomoći spas, normalno, neće biti prenošen dalje. Potrebna je gesta s naše strane. To je značenje i potreba marijanskog apostolata. Vjerno služiti, za nas znači: izići uvečer, kad bi se radije odmarao u miru obitelji, pokucati na nekim vratima, a ne znati kakav će biti doček, prkositi lošem vremenu i porugama ili hladnoći ljudi, koji imaju prečeg posla, nego da se brinu za svoj vječni spas, primati sa smiješkom neprijateljsko odbijanje i zadobiti pristup do nekoga tek nakon blage i ponizne strpljivosti, dijeliti brige svoje braće i postati njihov prijatelj...

Služiti vjerno znači: predati se apostolatu u tisuću obličja, u svim predviđenim i nepredviđenim prilikama, imajući samo jednu jedinu brigu: prokčiti put Bogu. Po uzoru onih sluga na svadbi u Kani, koji su od Isusa primili neobičan nalog da prazne posude napune vodom, dok je na stolu nedostajalo vina. Ali bilo je dosta, da bude dat nalog da se ulije voda u svaku amforu, sve do ruba; i ne shvaćajući ništa sluge su poslušale, Tako i mi u radu kojega

se prihvatimo: prikazujemo Učitelju vodu svoje dobre volje, da bi On mogao ljudima natočiti vino svoje otkupiteljske milosti. Što nema razmjera između Njegove geste i naše, to nije važno. Važno je da mi tu gestu učinimo, jer je Bog ljudske sudbine navezao jednu na drugu, kao što gorski vodič veže užu oko svakog penjača radi zajedničkog uspona cijele grupe.

Ne smijemo se Bogu oglušiti pod izgovorom da On može sve. Niti pod izgovorom, da šutljiv primjer također može dostajati. Ljudi se koji put pozivaju na skroviti život Svete Obitelji u Nazaretu, da bi se sami uzdržali od riječi i djela. Međutim, takovi zaboravljaju na mnoge stvari: misterij ove povučenosti odgovarao je sasvim posebnim Božjim namjerama. Nadalje: život Isusa, Marije i Josipa, koji su se posvetili čistoj kontemplaciji. Oni žive običnim životom svih stanovnika Nazareta. Poznato je, koliko svijet na Istoku ima sklonosti i smisla za gostoprimstvo i dobre susjedske odnose. Rado se druži i razgovara sa bližnjim, i to dugo. Isus je živio poput “pobožnih” Židova, koje nam opisuju Psalmi i Knjige mudrosti. Taj je život, koliko god bio skroman, donosio ipak sa sobom čitav niz djela milosrđa, što ih nabraja Deuteronomij. Isto je tako taj život nosio sa sobom i molitve, postove, javne čine, hodočašća. Sve je to, naravno, navodilo Svetu Obitelj, da dolazi u doticaj sa drugima. Pa kako bi se moglo vjerovati da prva “kršćanska” obitelj, živi uzor najčišćih kreposti, nije vodila brigu o dušama, niti vršila djela duhovnog milosrđa? Bez sumnje, čas mesijanskog apostolata nije još bio kucnuo, ali – događaj s Isusom u hramu to pokazuje – Njegovu je dušu već izjedala briga i ljubav, a kako da usta ne govore iz prepuna srca?

Kad bi se u životu Našega Gospodina baš pod svaku cijenu htio pronaći ideal čisto kontemplativnog života, mi bismo – uz pogibao da stvari previše pojednostavljujemo – rekli, da je trideset godina skrovitog života uzor običnog života, tri godine javnog života uzor apostolskog života u najjistinskijem smislu riječi, kada se osniva “mesijansko kraljevstvo”, a četrdeset dana u pustinji – prijelaz iz prvog života u drugi – slika života u osami i čistoj kontemplaciji.

Recimo dakle slobodno još jednom: kršćanin u svijetu nema prava da se povuče u šutnju. Riječ slijedi vjeru kao izravna posljedica. Pepleti sunt omnes Spiritu Sancto et coeperunt loqui; pjeva Crkva u jednoj duhovnoj antifoni. Apostoli su se napunili Duha Svetoga i počeli su govoriti. Povezanost se nameće sama od sebe. “Povjerovao sam i zato sam govorio” reći će Sveti Pavao Korinćanima (II. Kor. IV. 13.) kao nešto što se razumije samo po sebi.

Uostalom, kako hoćete da se vjera rodi, reći će jednom drugom prilikom, ako ne bude začeta po riječi: fides ex auditu. I je li se Crkva možda raširila na kakav drugi način? “A riječ je Gospodnja rasla i množila se” (Dj. Ap. XII, 24.), govore nam Djela Apostolska i rađala je nove učenike. Pa da mi sada zaniječemo svoj vlastiti postanak?

U Evanđelju se govori o istini, koju treba razglasiti sa krovova, i o svjetlu što ga ne treba sakrivati pod lonac. Ima u tome nalog, koji ne trpi pogovora: “Idite i naučavajte sve narode”. To je neosporiva zapovijed, koju Isus daje apostolima, učenicima, svima onima koji se priznaju Njegovima. I da ne bude nikakve sumnje, duh Sveti silazi o Duhovima u obliku plamenih jezika na sve ove ljude, dok su bili sakupljeni u Dvorani Posljednje Večere.

Nijem jezik, zatvorena usta današnjega kršćanina simbol su, ne autentičnoga katolicizma, nego jedne religije koja je izgubila na cijeni. Politika neintervencije ne može za sebe tvrditi da je Učiteljeva. Prije bi onaj, koji preglasno izvikuje evanđeosku vijest, mogao preveliku revnost ispričati svetim riječima: jao meni, ako ne naviještam vijest. Ili: navaljuj u zgodan i nezgodan čas, da odvратиš ljude od bajki, i otvoriš im oči za spasonosnu istinu.

Je li potrebno da kažemo? Mi ni najmanje ne podcjenjujemo kontemplativni život, na koji Bog poziva izabrane duše. Njihova šutnja nije praznina, nego punina, to nije dezertstvo, nego akcija jednog drugog reda, “s onu stranu zvuka”. Visoke regije molitve, u koje se te duše povlače, slične velikim uređajima koji hvataju struju visoke napetosti i njom opskrbljuju čitav jedan kraj. Njihova su skrovišta arsenali milosti. Ali treba naći i radnike koji će htjeti da se

služe tim blagom i da se bore za Božju stvar. A mi se obraćamo baš takovim kršćanima, koji žive u svijetu i kojima je dužnost da barataju mačem Božje riječi i da vidljivo proširuju Božje kraljevstvo. Kršćanima svoga vremena, koji su se bojali toga poziva, upravio je sveti Ivan Hrizostom ove riječi, koje su uvijek aktualne: “Među drugim dužnostima vi imate i tu, da se žrtvujete za spas svoje braće, i da ih dovedete k nama, usprkos njihova otpora, njihovih krikova i njihovih tužbi. Njihovo je protivljenje i njihova nebriga dokaz, da imate posla sa djecom. Na vama je dakle, da izmijenite stav njihove duše, koja je tako bijedna i nesavršena. Vaša je dužnost da ih pridobijete da konačno postanu ljudi.”

I kraj svih navaljivanja i zaklinjanja koja idu za tim, da poljuljaju naše oklijevanje, mi se još uvijek ne predajemo: mi još uvijek sa velikom vještinom nastojimo zadobiti preoštire zapovijedi, koje režu u živo meso.

- **Apostolsko djelovanje, općenita dužnost svih**

Biti apostol! “Ali to je zadatak”, govori se, “koji je za nas previsok. Samo će sveti spasiti svijet...., a mi nismo sveti. Ne gonite nas dakle na nemoguće zadatke”. Baš čudnovato izmotavanje! O kako strah i kukavičluk pokriva sramežljivim velom tobožnje, odviše lagane skromnosti. Istina je, za obraćenje svijeta treba svetaca. Neka ih nebo u izobilju dade ovom našem bijednom, zalutalom svijetu! Treba nam Augustina i Bonifacija, Franja i Dominika, potrebni su nam Vincenti Ferreri i Ksaveri, čudotvorci i proroci. A treba nam i svetaca u srcu pustinje, daleko od svijeta, koji hoće da budu samo Božji, kako bi mogli biti više naši. Ali to nam ne daje pravo, recimo još jednom, zaključivati, da se samo sveti trebaju brinuti za duše, i da su samo oni odgovorni za spas svoje braće. Uostalom, nemojmo se varati: svetost nije neki daleki, nepristupačni vrhunac, kao neka stijena u Alpama, na koju je uzalud i pokušati penjanje. A uistinu, svaki je krštenik iz krsne vode izišao “posvećen”. U jednom vrlo realnom smislu – koji je za svetog Pavla prvu Crkvu svakidašnji – mi ne trebamo tek postati svetima, nego takvi ostati. Mi moramo razvijati primljenu milosti i svetost od prvog početka. Sasvim ozbiljno, mi ne postajemo svetima, jer nasljedujemo Gospodina, nego radi toga, što smo sveti – po svome krštenju – mi Ga moramo nasljedovati. Pa i samo naše nasljedovanje Krista nije kopiranje izvana: nego to sam Krist djeluje u nama – tako nas prožima Njegova svetost – kada svim svojim silama težimo k Njemu. Mi nemamo prava da budemo u zabludi i neznanju o svom izvoru i početku: agnosce, christiane, dignitatem tuam. Zaključimo iz toga, da plemstvo donosi obaveze, a da nama rod svetaca nije tuđ. To će nam pomoći da shvatimo da je dužnost apostolata ukorijenjena u našoj duši kao pečat sakramenta, po kojemu smo se rodili u život.

Kad bi samo sveti imali ovu dužnost, onda bi Pape koji pozivaju – i te kako uporno – sve na tako potrebiti apostolat, tražili nešto nemoguće. A Bog poziva u svoju službu sve ljude dobre volje. Svaki od nas – bez obzira na stupanj osobne kreposti – može i mora biti instrument u Njegovim rukama. Bog se služi sa svakim od nas i Njegova milost uzdiže sve nas. S Njime i u Njemu mi dopiremo daleko preko granica svojih vlastitih mogućnosti. Ima milosti, koje Bog veže uz nekoga čovjeka, pa bio on i nezalica ili nedostojnik. Svi teolozi govore o milostima, koje se zovu potpuno besplatno darovane, da se označi da ne posvećuju nužno onoga, koji ih prima, nego da ih Bog namjenjuje zajednici, putem onoga, kojemu su povjerene. Karizme su prve Crkve takav očit primjer: jedan je primio dar da govori jezicima, koji su i njemu bili nepoznati, a drugi opet dar da ih tumači na korist svih. Bog ne odmjerava svoju darežljivost prema našoj sposobnosti koliko možemo primiti, kao što se ni vrelo ne smanjuje prema našim posudama ili našoj žeđi. Ali On hoće da svatko dopusti da Ga On napuni i da se prelijeva. Uostalom, sva sakramentalna teologija implicira ovu suverenu neovisnost milosti Boga koji svoje djelo izvršava i onda, ako je svećenik koji dijeli sakrament,

sam teški grješnik. Zahvalimo Bogu, što se ne da sapeti našim slabostima i što trijumfira i usprkos svim našim zločinstvima.

Kršćanin će uostalom, u svom sjedinjenju s Marijom naći sredstvo da, i kraj svoje osobne nedostojnosti, bude prepun milosti. U svakom času dosta mu je da se samo sjedini s Njom, pada i On bude odmah pun milosti... Iz te neiscrpive punine moći će onda neprestano davati, a da sam ne osiromaši. Usprkos svoje vlastite neimaštine, on odmah ima dosta, da obogati sve one, koje Bog dovede na njegov put.

Apostolat nije dakle nikakav monopol najboljih On se svima nameće kao blažena i sretna dužnost, koju je Boga učinio obvezatnom i mogućom, uzvišenim, ali ipak nama na dohvat. Ali davao, makar istjeran iz ovog jarka, još nalazi razloge za paraliziranje djela. Za naše suvremenike kojima je više do slobode, nego do istine, ima on zavodljiv slogan koji ne prestaje ponavljati i širiti u tisuću raznih oblika: nije li apostolat, šapuće on, nije li apostolat atentat na legitimnu neovisnost drugoga, povreda njegove savjesti. Tako se događa, da se kršćani dive misionaru, koji ide da obraća Eskime, a prigovaraju onome, koji želi spasiti dušu svoga najbližeg susjeda. Apostolat da je nametanje? Ali onda je riječ Učiteljeva: "Idite, naučavajte sve narode..." besmislica! Ali onda se, ako je dobra vjera jednog neznanice jednaka teološkoj vjeri, ruši sam temelj svih misija! Nema sumnje, Bog ima čitavo blago milosrđa za onoga, koji ne zna, pa obožava fetiše. Ali On ima u rezervi za njih i blago preobilnog nadnaravnog života neusporediva bogatstva i On hoće da svi ljudi žive tim životom, a mi d im ga nosimo. Sigurno, ne treba lomiti savjesti, niti ih osvajati silom. Ali ima "riječi života", koje čovjek nema prava zadržavati za sebe, sve da bližnji i ne sluti o njihovu blaženstvu. U pitanjima duhovnog milosrđa ima grijeha propustom, koji su teži od svih drugih, za koje će nas Bog suditi. A povrh svega, dominirajući nad svim ostalim dužnostima, potrebno je da se po nama oživotvori slava Božja, da molbe iz Očenaša budu uslišane i provedene u djelo: "Neka dođe Kraljevstvo Tvoje, neka bude volja Tvoja, kako na nebu, tako i na zemlji". Govoreći o dužnosti misionarstva Crkva ne gleda najprije ljude, nego lice Božje. Da bi potaknuo na osvajanja svijeta mlade redovnike, piše im sveti Ignacije ove retke, koji upravo plamte od teocentrizma: "Gdje se danas časti veličanstvo našega Boga? Gdje se poštuje Njegova moć? Gdje je poznata Njegova beskonačna dobrotu, Njegova beskrajna strpljivost?" Iako ovaj govor nije sasvim suvremen, ipak je on jedini, koji se može spojiti s Evanđeljem. On nas uči, da nije dosta Boga dati ljudima, nego da i ljudi trebaju biti dani Bogu i da se otvore Njegovu misteriju.

Ali čovjek još ne priznaje, da je pobijeden, i prigovori iznova iskrsavaju: biti apostolom, to je zadaća za učene i školovane ljude. Ja nemam znanja, koje se traži za tu ulogu. Novo izmicanje i izmotavanje, isto tako prividno i isprazno kao i ono prijašnje. Dužnost apostolata Bog nije uvjetovao nikakvim sveučilišnim pergamenama. Njegov izbor dvanaestorice Galilejskih ribara sigurno ne pokazuje, da je za osnivanje kraljevstva Božjega potreban visok intelektualni stupanj. Ima, štoviše, u Evanđelju jedno mjesto, gdje vidimo Isusa kako kliče od radosti što se Njegovu Ocu svidjelo, da malima i poniznima otkrije tajne, koje su ostale sakrivene mudrima i učenima ove zemlje. Uostalom, povijest nam Crkve pokazuje već od samih početaka da se najviše obraćenja događa među jednostavnim pukom: robovima, radnicima, vojnicima, putnicima. I učenjaci su došli na red, ali oni nisu bili prvi, isto kao ni kraljevi kod jaslica. Da uvjerimo bližnjega, dosta je iskrena i stvarna vjera. Razgovor s njime na ravnoj nozi i u njegovu jeziku bit će uvijek normalni put k Njegovu srcu. Istina, kasnije kad se bude radilo o tome, da mu se dade viša vjerska pouka, ili da se razjasne specijalni prigovori, trebat će pomoći učenih. Ali, u pravilu, to nije prvi korak: vjera se ne otkriva snagom silogizama. Treba li podsjetiti na riječ svetoga Pavla Korinćanima: "Među vama nema mnogo ni učenih po tijelu, ni mnogo mogućnika, ni mnogo plemenitaša. Ali ono što svijet drži za ludo, Bog je odabrao pa posrami mudrace; i ono što svijet smatra za ništa, Bog

je odabrao da posrami jake; i Bog je izabrao ono što je svijetu bez ugleda i snage, ono što nije ništa, da ponizi ono što jest, da se nijedno tijelo ne slavi pred Bogom. (I. 26.-29.-)

Ideja da se apostoli regrutiraju među priprostim ljudima među jednostavnim osobama, barem toliko koliko i među ostalim klasama, draga je i mila ideja Mariji, jer potvrđuje jedan vitalni princip katolicizma, a taj je: da su svi članovi Crkve, pa i oni najjednostavniji, pozvani na apostolat. Ova je istina s vremenom došla u zasjenak, da se novaci traže među ljudima koji su napredovali u duhovnom životu ili u intelektualnoj kulturi. To znači zaboravljati, da Bog “ne bira po osobi”, nego na neophodno potrebno djelo poziva sve ljude bez razlike.

I to danas više, nego ikada. Kome nije poznat apel Nj. Sv. Pija XII. (7. IX. 1947.): “Vrijeme razmišljanja i projekata prošlo je: kucnuo je sat djela. Jeste li spremni? Protivničke ideje na terenu religije i morala sve se jasnije ocrtavaju: došao je čas kušnje. Započela je teška utrka, o kojoj govori sveti Pavao: vrijeme je intenzivnih napora”.

- **Intenzivno apostolsko djelo**

Vrijeme je intenzivnog napora

Bl. Djevica Marija pridaje naročitu vrijednost intenzitetu vjerne službe. Važno je, da toga budemo uvijek živo svjesni, ali da zato nikako ne podcjenjujemo ulogu milosti.

Beskorisni sluga i suradnik Božji, to je cijela istina. Oba njena aspekta ostaju u svako doba jednako na snazi. Sjedinjenje s Marijom, a to je duga proživljena ovisnost i stalno udisanje milosti Duha Svetoga, očuvat će nas od hridi kvijetizma i naturalističkog aktivizma. Ali će nas naučiti i cijenu napora.

Nj. Sv. Pio XII. naglašava u svojoj enciklici o Mističnom Tijelu – isto tako i u enciklici o Liturgiji – opasnosti kvijetističke napasti, pa nas podsjeća na riječ svetog Ambrozija: “Božja dobročinstva nisu za one, koji spavaju, nego za one koji djeluju”, i poziva nas, da razmišljamo o nauci svetog Pavla, koji s jedne strane izjavljuje: “A što živim, to ne živim više ja, nego to Krist živi u meni”, ali se ne boji da u isto vrijeme reče i ovo: Milost Božja nije u meni bila uzalud, nego sam ja radio više nego svi oni: ne ja, nego milost Božja sa mnom”.

Ne susreću se tako rijetko kršćani koji kao da nekako previše štede svoje sile u izvršavanju svojih apostolskih zadataka, i koji za ispriku govore: “ja tu ne mogu ništa, ja se sasvim pouzdajem u Boga”, kao da je ovakav nedostatak domišljatosti, rada i metode izražaj neke veoma visoke kreposti predanja i pouzdanja. Treba odmah jasno i bez okolišanja izjaviti: lijenošću se ne iskazuje čast Bogu, neaktivnost nije sredstvo da se privuče milost. Da se o tome uvjerimo, dosta je pročitati u Evandjelju, parabolu o zakopanim talentima. Napast počinje suptilno argumentirati sa onim “bez Mene ne možete ništa”, da svrši skrštenih ruku. To znači zaboravljati da Boga treba ljubiti i služiti Mu “svim svojim srcem, svom svojom dušom i svim svojim silama”, a ne samo krajem svojih usnica ili samo vrškom prstiju. To znači ne poznavati vrijednost, koju sam Bog pridaje našim nastojanjima, ni zakon providnosti koji je On ustanovio, a koji njihovu ulogu obilježuje kao normalno prijeko potrebnu. Isus jest u svetohraništu, sa svojom svemoćnom ljubavi. Ali ako ne bude nijednog svećenika, da otvori vrata tog svetohraništa i pruži Hostiju onome, koji se želi pričestiti, neće mu biti dana sakramentalna milost. Bog je htio da mu čovjek bude potreban. Pa kad je takva Božja osnova, onda mi kao oruđe kakvo već jesmo, trebamo u svom djelovanju ići do kraja svojih mogućnosti. Štovanje Marije u apostolskom djelovanju značit će onda isto što i dobro svršen posao, energija, spretnost, finoća. Ne dolikuje očekivati da će naša nebeska Kraljica nadoknaditi ono što smo mi samo iz lijenosti propustili učiniti. Naša velikodušnost treba uvijek biti ravna našem pouzdanju; jedno nas nikada ne oslobađa od drugoga.

Uostalom, ne treba se nikada bojati da ćemo učiniti nešto previše. Kad bi naši napori u nekom slučaju bili i deset puta veći nego što je za taj slučaj potrebno, Marija će znati kako

prikupiti taj pretičak i s njime raspolagati prema svojoj volji, u pravo vrijeme, za druge duše, kad se našu u nevolji. Ništa se ne gubi od onoga što prepustimo rukama brižne kućanice iz Nazareta.

Ne treba se bojati intenziteta apostolskog djela, nego naprotiv, nemara, polovičnosti, nedovršenosti, jer Bog zaslužuje uvijek više. Marija se, kao nitko drugi, brine da posao bude izvršen kako treba, pa ne možemo zamisliti da bi se Ona sama ovdje na zemlji bila ikada zadovoljila time, da Bogu prikaže nešto polovično... Ona očekuje od nas aktivno, inventivno sudjelovanje, koje ozbiljno shvaća stvari. Mi Joj dugujemo maksimum svojih napora: onaj, koji nije dao sve, nije još ništa dao, a kad se daje, treba uvijek dati ono što imamo najboljega. Kad Ona vidi, da smo u svom trudu išli do kraja svojih sila, onda sasvim posebno možemo i od Nje očekivati sve, pa i čudo, ako je potrebno. Ali ne treba ograničiti svoju odvažnost, jednako kao ni svoje darovanje.

- **Poslušna apostolska djelatnost**

Vjerna i, prema tome, poslušna služba.

Koliko se truda u službi dobra beskorisno potratilo, a sve radi pomanjkanja kohezije i jer se rad vodio pojedinačno i raspršeno! Za Božju borbu Mariji je milije nekoliko apsolutno odanih ljudi, nego čitava vojska plaćenika sa uvjetnom vjernošću.

Poslušnost je snaga.

Ali ona je i milost.

Jer ona jamči slobodu Božjih intervencija. Da to razjasnimo. Nismo nikako dužni smatrati, da naši pretpostavljeni uvijek i u svakoj prilici stvaraju najpametnije i najpromišljenije odluke, iako je ponešto preuzetno misliti, da se varaju češće nego mi. Ali svrha poslušnosti nije u tome, da izvršimo djelo koje je samo po sebi najbolje, nego, kako to divno kaže Zundel, "da nas tako drži u rukama Božjim, da se Bog može u nama izraziti iznad svega, što mi možemo shvatiti i učiniti".

Autoritet koji zapovijeda bit će onda kao sakrament naše čiste nakane i otvoren put Bogu, da uđe u igru, koja se vodi. Slušati, to znači nadmašiti samoga sebe, znači Bogu prikazati novu mogućnost raspolaganja i ljubav, još čišću od svake primjese, dakle još potpuniju. Poslušnost je jamstvo i sigurnost protiv nas samih.

Neodređenoj želji za apostolatom suprotstavljamo stvaran i unaprijed predviđen element, ostavljajući uza sve to svakom slobodnu inicijativu da otkrije i predloži i druge elemente.

Čini se da je u ovom sadržan lijek za slabosti bijedne ljudske naravi, koja, ovako potpomognuta i podržavana, postiže sasvim neočekivane rezultate.

Konačno, slušati i pokoravati se velika je radost, jer na taj način svrstavamo se u samo poslanstvo Spasiteljevo. Prihvatajući dodijeljenu zadaću proživljavamo u prilikama dnevnoga života onu zapovijed, koje je primio: "Idite i naučavajte sve narode". Protežući na svom području i na svoj način zadatak apostola, on zaslužuje onu prisutnost i božansku pomoć, što ju je obećao Isus: "Evo, Ja sam s vama". On ne stupa više sam, po svojoj volji, i po svojoj vlastitoj pameti. Primio je određen i precizan zadatak. Ide tamo, kamo ga Bog šalje, a pod vodstvom Marijinim. Sretan je da, kao i oni sluga u Kani, sluša zapovijedi svoje Majke. Evo zašto Gospa od nas traži taj višak: predanje samoga sebe u Njezine ruke.

Potpuno ću se podvrgnuti zahtjevima i načelima vjerne službe, koja me vežu s ostalom mojom braćom i sestrama u Kristu i vode nas naprijed u zajednici i pod vodstvom Marijinim.

Deveto poglavlje

MARIJINO POSREDOVANJE

Da izvršim Tvoju volju.

Da u djelo provedem čudesa Tvojih milosti...

U toj je želji sadržana sva naša smiona vjera. Mi se stavljamo na raspolaganje Duhu Svetom, da bi On i danas mogao proizvesti ona čudesa milosti, što ih je proizveo u Našoj Gospi.

Da razumijemo što već sutra može biti ovaj savez Duha Svetog i Marije, promatrajmo jedan časak, što je on bio jučer na stranicama Evanđelja, koje nam najbolje opisuju tu divotnu ljepotu.

Jedna nam stranica pripovijeda Marijin posjet Njezinoj rođakinji Elizabeti: to je praskozorje marijanskog posredništva.

Druga je stranica prizor Duhova, koji nam pokazuje Mariju u jutro toga posredovanja.

Obje nam dopuštaju da malo nazremo divnu plodnost ovog savezništva Duha Svetog i Marije i pomažu nam da predosjetimo neusporediva dobročinstva, što će ih propovijedati budući vijekovi.

1. Praskozorje posredovanja: pohod

Najprije pohod.

Nakon arkandelove poruke, evo gdje Marija ostavlja svoj dom i žuri se preko bregova k svojoj rođakinji Elizabeti. Približava se, i odmah, na prvi zvuk Njezina glasa, Duh Sveti prosvjetljuje svojim svjetlom Elizabetu, a od te radosti zaigra njezino dijete. Promotrimo izblize sa poćitanjem, ovo prvo marijansko posredovanje, koje je historijski poznato, ovo prvo bjelasanje na nebu, koje će se u toku stoljeća zažariti sjajnim bljescima svjetlosti. Evo prvog čuda milosti, koja vidljivo prolazi Marijinim rukama. Jer nema nikakve sumnje: Duh Sveti djeluje i posvećuje čim se Marija približi.

I to zato, jer Marija donosi Ivanu Krstitelju, sakrivenu u krilu njegove majke, posvećujuću prisutnost Isusa. Po Njoj prima Ivan ono očišćenje, koje mu već sada daje investituru. Po Njoj je on posvećeni svjedok Kristov, još prije nego se rodio.

Frapantno je gledati, kako se kod ovoga prvog sastanka Krista i Njegova Preteće sve odigrava po Mariji. Isus se želi dati Ivanu po Svojoj Majci. Na dan pohoda proćulo se nadnaravno Marijino materinstvo: glava proklete zmije dobila je prvi udarac petom žene blagoslovljene među svim ženama. Ivan je prva pobjeda Naše Gospe i zalog spasa svih nas. Čim je došla Naša Gospa, zatekao je Sotonu najteži njegov poraz u Ivanovoj duši, koja je odmah bila posvećena. Od pokreta Ivanova zadrhtala je i Elizabeta sama, te joj se oteo krik divljenja prema svetoj Majci Božjoj. Može se reci da se po Ivanu Krstitelju po prvi put proglasila slava Marijina. Svjedok je Kristov Ivan u isti mah i svjedok Njegove Majke. Nikada se ćovjek ne umara proućavajući ovaj misterij pohoda. I ono malo, što nam evanđelista o njemu govori, otvara nam neogranićene dubine. Kakvo zajedništvo duša, kakvo ispreplitanje duhovnog djelovanja, kakav predgovor velikoj misiji, koja poćinje!

Ako je ovaj jedan jedini kontakt, ako su prve rijeći, što ih je Ona izustila, proizveli toliko učinaka: preporod Ivana Krstitelja, izljev svjetla i milosti na Elizabetu, što da mislimo o danima, mjesecima i godinama, koje su slijedile?

Tromjesećni boravak u Zaharijinoj kući mora da je na Isusova Preteću izvršio i te kako dubok utisak. Svaki je dan bio misterij duhovnog napretka. Već je u majćinu krilu, kaže nam sveti Ambrozije, Ivanova mjera bila punina Krista za zrelu dob. Da još poveća tu nadnaravnu velićinu, ostat će Marija u "pohodu".

Ne trebamo dalje tražiti: Izvještaj o pohodu jedini je, što ga je Bog povjerio peru svetoga pisca; ostale ćemo "pohode" Marijine otkriti u Raju. Po ovoj epizodi možemo prosuditi, što je prisutnost Marijina morala negdje značiti za svetoga Josipa. Zajednica ovih dviju preodabranih duša očaravala je nebeski dvor: kakva čistoća! Kolika dubina u darivanju samoga sebe! Kakva nepokolebiva vjernost jedinoj ljubavi Boga i Isusa Krista! Slobodno je misliti: ako je duša Josipova bila izravno sjedinjena sa Svetim Duhom, koji je svetoga patrijarha učinio pravednim, onda se Sveti Duh sigurno udostojao da posredovanjem Marije prospe na njega izvanredne milosti. Sigurno nije nitko bolje od Josipa upoznao moć, ljupkost, širinu i tankoćutnost marijanskog upliva.

Što se tiče Preteče, smatramo sasvim normalnim, da on bude jedan od naših zaštitnika. Njegovo se naime posvećenje tiče nas samih bliže i više, nego što mi to možda i mislimo. Zar sveti Ivan Krstitelj nije nužno prethodnik Isusova dolaska? Tako je odredila divna Providnost, čiji "su darovi bez kajanja". Ni taj se red, kao ni onaj posredovanja Marijina "više ne mijenja". Po njemu Naša Gospa "dolazi u pohode" svima nama, da u nas dođe Krist.

Otac Danielou veoma ispravno izražava trajnost uloge Preteče: "Ako je Isus", kaže on, "uvijek 'onaj koji dolazi'...", onda je i Ivan ovaj, koji uvijek ide pred njim, jer se ekonomija historijskog utjelovljenja Kristova nastavlja u Njegovu mističnom tijelu. Isto kao što svaka milost dolazi po Mariji, jer Ona bi bila mogla roditi Isusa, a da ne bude ujedno i Ona, koja rađa i Njegovo mistično tijelo, isto tako i svako obraćenje pripravlja Ivan Krstitelj". Oci uostalom uče: "Ja mislim", piše Origen, "da se misterij (sakrament) Ivanov još i danas izvršava u svijetu. Tko god treba vjerovati u Krista Isusa, u njegovu dušu mora doći najprije duh i krepost Ivanova, da se Gospodinu pripravi savršen put, da se isprave putevi, izgled hrapavosti srca, iznova uredi staze. Sve do danas duh i krepost Ivanova idu pred Dolaskom Gospodnjim" (Hom. Luc. IV., RAU – ER, p. 29, 1. 20 – p. 30, 1. 8). A Budući da je ovo dolaženje Kristovo trajno – On je uvijek Onaj koji dolazi, i na svijet i u Crkvu – postoji i trajni 'Advent' Krista, a taj je 'Advent' ispunjen Ivanom Krstiteljem. Ivan Krstitelj je dobio tu milost da bude onaj, koji pripravlja ono, što ima doći. Njegovo je posebno i naročito svojstvo, da je uvijek na mjestu, kada treba izvršiti onu posljednju pripremu, koja svaki put ide velikim duhovnim, misionarskim procvatima".

U Crkvi je ova perspektiva kontinuiteta tradicionalna. Bourdalou se nije ustručavao da u svojoj propovijedi za blagdan svetog Ivana kaže: "Između Isusa i svetog Ivana Krstitelja postoje tako uske veze, da ne možemo dobro poznavati jednoga, a da ne poznamo i drugoga. Pa ako se vječni život sastoji u tome, da upoznamo Isusa Krista, onda se jedan dio našeg spasenja sastoji i u tome da upoznamo svetog Ivana".

Budući da je on došao da svi imaju vjeru po njemu, svaka milost vjere pretpostavlja njegovu konkretnu akciju. Ali isto tako slijedi i činjenica da je marijansko posredovanje, koje u njemu proizvodi ove divote milosti, već i za sve nas jedna posebna izabrana milost. Ljubeći ga onako kako je to Ona činila, Marija je počela ljubiti i nas: u njemu je Ona prokrčila svoj svojoj djeci pravi put spasa i otkupljenja.

Tako se po Mariji ispunilo proroštvo anđelovo Zakariji, kad mu je navijestio rođenje Ivanovo: "Već u utrobi materinoj napunit će se Duha Svetoga" (Luk. I., 15.-).

To još nije sve. Na glas Marijin primila je Elizabeta, rekli smo, milost prosvjetljenja. Ona sada vidi Mariju drugim očima i kliče: "Odakle meni to, da Majka moga Gospodina dolazi k meni?" I dodaje ovaj spontani krik svoga srca: "Blažena Ti, što si povjerovala!", te tako započinje niz pohvala, koje će kroz stoljeća, prema proročkom navještenju Magnificata, proglašavati Mariju sretnom i blaženom.

Uistinu, čudesan dijalog što ga vode ove dvije žene, za koje svijet ni ne zna, dijalog čije će riječi nadživjeti stoljeća! Ova sasvim mlada djevojka, koja je netom rekla da je samo sluškinja Gospodinova, evo gdje najednom, bez ikakva prijelaza izgovara proročanstvo koje se protivi

svakoj vjerojatnosti: “Gle, odsada će me blaženom zvati svi naraštaji”. To je ili ludilo koje zbunjuje, ili čudo Božje; čovjek ne nalazi izlaza iz te dileme. I došle su generacije, da u imponantnom crescendo preuzmu jedna od druge i dalje prenesu Elizabetin krik i tako oživotvore proročanstvo.

Sretna si, Marijo, jer si povjerovala, uskliknula je Elizabeta. A mi bismo sa svoje strane rado rekli samoj Elizabeti: Sretna si ti, odlikovana dušo, jer si povjerovala u Duha Svetoga, koji u Mariji proizvodi velike stvari. Sretna si, jer nisu ni meso ni krv, nego je Duh Sveti potaknuo u tebi ovaj prvi poziv marijanske pobožnosti. Duh Sveti, sam inaugurira kult Marije, On je začetnik litanija i himana bez broja, koji će proključati i uzdignuti se prema Njoj. A – ne zaboravimo – opet je On sam na Marijine usne stavio proroštvo Magnificata, koje od Nje čini Kraljicu proroka. Kad u Vjerovanju govorimo: *Credo in Spiritum Sanctum qui locutus est per prophetas*, onda spominjemo proročansko djelovanje Duha Svetoga u Mariji i jednu novu unutarnju vezu, koja ih usko sjedinjuje.

2. Jutro posredovanja: Duhovi

Ovaj savez Duha Svetoga i Marije, zapečaćen kod Utjelovljenja, koji smo kao izvor milosti već malo nazreli u opisu pohoda, otkriva se potpuno sa svim svojim pojedinostima u misteriju Duhova, kojim će završiti Evanđelje.

Marija je prisutna u Dvorani Posljednje Večere, među apostolima, čekajući da se ispuni obećanje Njezina Sina. “Bili su jednodušni u ustrajnoj molitvi zajedno s Marijom, Majkom Isusovom”. Ovo spominjanje prisutnosti Naše Gospe daleko nadilazi značaj jednostavnog historijskog detalja. Sveti autor, koji je inače tako suzdržljiv kad se radi o Našoj Gospi, nije bez razloga posebice jasno istaknuo da je Marija bila prisutna. Trebalo je da Marija bude u Dvorani Posljednje Večere u onim odlučnim časovima, kad se Crkva imala roditi i objaviti se svijetu. Ona je morala biti prisutna, da prihvati onaj željno očekivani izljev Svetoga Duha na apostole.

Leon XIII. ističe u jednoj svojoj enciklici ovo posebno i jedinstveno mjesto Naše Gospe: “Djevica u Dvorani”, piše on, “moleći s apostolima i za njih”, sa neizrecivim vapajima, “pripravlja i požuruje za Crkvu obilne i raznolike darove Duha Tješitelja, najviši dar Krista i blago, koje neće nikada uzmanjkati” (Jucunda semper, 8. rujna 1894.-).

Jedinstvena prisutnost, ne samo za apostole koji će biti preobraženi, nego i za čitav svijet, koji zahvaljujući njima prima početke spasa. Već je na Božić Marija donijela na svijet Onoga, koji je došao da donese vatru na svijet i koji želi da se on i zapali: Njezina uloga ne bi bila potpuna bez Njezine prisutnosti u Dvorani, gdje je Duh Njezina Sina zapalio apostole vatrom, koja se neće više ugasiti do kraja vremena.

“Duhovi su bili”, rečeno je, “duhovni Betlehem Marijin, Njezino novo Bogojavljenje; stojeći kao majka uz kolijevku mističnoga Krista, Ona ga još jednom pokazuje drugim pastirima i drugim kraljevima, da Ga upoznaju” (SHEEN.-).

Sve je povezano u Marijinu životu: što se nama čini, da slijedi jedno za drugim kao epizode naoko bez veze, sve je to povezano u jedan Božji plan, koji se nikada ne opozivlje i koji nam dopušta da odgonetnemo baš onoliko, koliko je potrebno da se divimo jedinstvu Njegova djela. Za onoga tko znade gledati, posredovanje na Duhove ima svoj korijen u samom misteriju Utjelovljenja.

Po ovom dubokom jedinstvu Marija se nalazi u samom srcu apostolata; Ona je Njegova Kraljica. Ako Ona i ne prolazi svijetom da bi objavila Svoga Sina, ipak je Njezina revnost “sveobuhvatna kao pojas pijeska, što okružuje neizmjernost mora” (III. Kralj. IV., 29.). Ona vrši apostolat na eminentan način. “Marija”, rekao je veoma točno M. Olier, “ne vrši funkciju apostola izvanjskim načinom, iako je i Ona, zajedno s Apostolima, primila Duha Isusa Krista,

univerzalnog Apostola, i to primila Ga u punini. Ona se ne brine samo za Židove, ili opet posebice za pogane: nego imajući u sebi puninu revnosti Svoga Sina i Njegove moći nad Crkvom, Ona po eminentnom sudjelovanju Isusa Krista posjeduje i revnost za slavu Božju, i moć da tajno, putevima Duha Svetoga i Božje ljubavi šalje sluge Božje po cijelom svijetu”.

Gledajući stvari ovako, bolje shvaćamo, koliko su Marija i apostolat jedno. Iz toga slijedi, da su i pobožnost prema Mariji i apostolsko djelovanje jedna te ista stvar. Tko se istinski sjedinjuje s Marijom, taj izlazeći iz Dvorane Posljednje Večere polazi na osvajanje svijeta. Shvaća, da je primajući Duha Svetoga primio i Njegov poticaj za apostolski posao. Primi Duha Svetoga, govori konsekrator onome, kojega posvećuje za biskupa. To je posvetna formula koja konstituira apostola u punom smislu riječi. Analogno vrijedi isto i za običnoga, jednostavnoga kršćanina: sakrament, koji mu daje Duha Svetoga – potvrda, nastavlja izlivanje započeto krštenjem – posvećuje ga i za apostola na njegovu mjestu u svijetu, u sredini njegova djelovanja.

Značilo bi izdati Duha Svetoga i zaniijekati Mariju, kad bi čovjek odbio da prenosi dalje ovaj božanski oganj. Jao onome, koji svjetlo sakriva pod loncem i koji pušta da pepeo zaprete vatru! Svatko snosi svoj dio odgovornosti za svjetlo ili mrak koji vladaju svijetom, za žar, koji ga grije ili za zimu, koja ga ledeni. Iako nismo vidjeli vatrene jezike nad svojim glavama, ipak znademo da je Duh Sveti, dao našem glasu moć da uvjeri našu braću o dobročinstvu Otkupljenja. Vatrene jezik i šum vjetra na Duhove nisu simboli nerada i lagodnog mirovanja. Mi častimo Mariju u Njezinoj vjernosti Duhu Svetom, kada tome Božanskom Duhu otvaramo svoje duše, da ga odnesemo svojoj braći ljudima.

3. Bijeli dan sadašnjeg posredovanja

U ovome se sastoji stremljenje sv. Crkve: darovati djelovanju Duha Svetoga velikodušne duše, da se i danas i dalje nastave Duhovi. Da Duh Sveti obnovi iznakaženo lice zemlje i uspostavi svoje kraljevstvo nad svim stvarima.

Vidimo, neizmjereno stremljenje. Ali stremljenje osnovano na samoj vjeri. Zar nije Isus rekao svojim učenicima: “Ja ću biti s vama sve do kraja svijeta... vi ćete činiti veće stvari od mene”? Te riječi dominiraju čitavom aktualnošću povijesti. I sada je Bog još spreman da izvrši “svoja čudesa milosti” i da uzbudi svijet. O vjeri rekao nam je riječi, koje vežu i Njega samoga; obvezao nas je, da se nadamo i nemogućem. Pa ta je vjera sposobna da “prenosi gore!” “Bogu ništa nije nemoguće”. Dakle, što još čekamo?

Više nego jedan kršćanin današnjih dana kao da vjeruje, da je era čudesa koja obraćaju gomile, svršila sa prvom Crkvom. Ali što je onda bilo moguće, zar da ne bude i danas? Pitanje je uzbudljivo. Jer vjera nas uči, da su Isus i Crkva jedno, da glava i tijelo žive istim životom.

A život Isusov vrvi čudesima: to je bio Njegov način, da pozornost svojih suvremenika, ogrezlih u brigama za zemaljske stvari i zarobljenih kratkovidnim mesijanizmom, svrati na Evandjelje. To je bio Njegov izazov nevjeri i Njegov uvod u razumijevanje Božjih stvari.

Čim je On otišao sa zemlje, vidimo da se čudesa nastavljaju. Sjena svetoga Petra uspravlja šepavoga, koji je ležao pred vratima hrama; apostoli potvrđuju svoje svjedočanstvo čudesnim djelima, koja uzbuđuju sinedrij. Vidi se, On je s njima, kako je bio i obećao. Njegova je prisutnost očita. Moć je Božja u rukama ovih ljudi koji se na Njega pozivaju, i Simon će htjeti da je od njih kupi zlatom.

“Normalno” je, da Bog čini čudesa među ljudima. Sigurno ih nije On svojevolumino učinio rjeđima. A rjeđa su danas čudesa sigurno. Zašto?

Je li ruka Božja postala kraća?

Je li se umorila Njegova ljubav?

Ili Ga ne može više ganuti naša bijeda?

Ne, ovakova sumnjičenja bila bi svetogrдна: Bog je Bog. On se ne mijenja. Njegova Ljubav ostaje jednaka Njemu samomu.

Dakle onda još jednom, kako da protumačimo, zašto čudesa nisu češća?

- **Vjera, izvor milosti**

Da nisu zato što Bog ne nalazi među nama dosta ljudi, koji se usuđuju u Njega vjerovati sve do čuda? Jer po našim cestama ne nailazi više na centurione, koji bi Mu izmamili poklik divljenja: *Takve vjere nisam našao ni u Izraelu?* Niti žena Kanonejki, koje bi Mu iznudile, isplakale čudo? Dok je Učitelj uvijek pripravan, da nam odgovori kao nekada: “Idi, i neka ti bude po tvojoj vjeri”.

Nažalost, mi rado tražimo spas svijeta u kakvoj bijednoj, kratkoj ljudskoj mudrosti. Natječu se, tko će postaviti neke nove i neistražene apostolske teorije. Gdje su oni koji doslovce shvaćaju ovu posvećenu riječ svetoga Ivana: *Na kraju krajeva, naša je pobjeda nad svijetom onolika, kolika je i naša vjera.* (I. IV., C., 4.-)?

Ne osporavamo ni najmanje korist raznih načina – tehnika – prilaženja, i sama vjera obvezuje kršćanina da se služi svojim razumom, jer nas i Evanđelje uči, da je milosrđe i dobročinstvo domišljata i pronalazačka krepost. Ali bez vjere – i to vjere, koja je potpuno pristajanje uz Boga i totalno predanje Njemu – bez takve vjere nećemo k sebi privući moć Božju, nego ćemo se bespomoćno lomiti u borbi protiv snaga zla. Ne iznosi Crkva bez razloga svojih svećenicima svaku večer u Povečernji, opomenu svetog Petra: *Budite na oprezu, đavao obilazi naokolo; da mu se oduprete, budite jaki u svojoj vjeri.*

Možemo li mi za sebe posvjedočiti, da je naša vjera jaka, očeličena, uistinu vična boju? Ili moramo priznati, da je izgubila na snazi, na svojoj djevičanskoj svježini? Nažalost, ne diše se bez posljedica zrak ambijenta, koji je iskvaren svim mogućim mijazmima relativizma. Ne živi se bez opasnosti u atmosferi materijalizma i naturalizma, koji prodiru kroz sve pore, a da to i ne znamo. Ljubav prema istini i štovanje Boga pokolebano je među ljudima. Životne istine, za koje nismo spremni umrijeti, jesu li za nas još uvijek istine?

Grijeha ima u svako doba, samo što su naši preci, kad bi sagriješili, to i priznavali i grijeh nazivali grijehom. A mi, da izbjegnemo neugodnosti, ne pozivamo se više niti na olakšavajuće okolnosti, nego nastojimo opravdati svoj grijeh. A Crkvi ništa nije tako strašno kao ta izopačenost osjećanja. Kako samo svečano moli Boga, u času posvećivanja biskupa “da od svjetla ne čini tminu, od tmine svjetlo; da ne zove dobro zlom, ni zlo dobrim”. Ova je molitva upravo od goruće aktualnosti za naše suvremenike, koje toliko napastuje grijeh protiv svjetlosti, Mi moramo iznova naučiti, da samo istina oslobađa, a prešućena i nepriznata laž sije smrt.

Naša je vjera klecnula, a ta slabost rasklimava i samu okosnicu našega kršćanstva, jer je vjera njezin glavni oslonac.

- **Cjelovita vjera Marijina**

Nama je potrebna snažna vjera, ako se ne želimo iznevjeriti svom kršćanskom imenu. I zato Crkva poziva svoje, da u sjedinjenju s Marijom traže stvaran udio u onoj punini vjere, kojoj se divila Elizabeta.

Je li ikada bilo vjere, koja bi se mogla usporediti s Njezinom?

Slušajte, kako nam ju opisuje sveti Alfons:

“Vjera Marijina”, kaže on, “nadmašila je vjeru svih ljudi i svih anđela zajedno.

Ona je vidjela svoga Sina u Betlehemske štali i vjerovala je, da je On Stvoritelj svijeta.

Vidjela Ga je gdje bježi pred Herodovim bijesom i priznavala Ga je za Kralja Kraljeva.

Vidjela Ga je, gdje se rodio,
i vjerovala je da je besmrtn.

Vidjela Ga je siromašna i kako Mu nedostaje i najpotrebnije, a vjerovala je, da je Gospodar svemira.

Vidjela Ga je, kako leži na slami u jaslama, a klanjala Mu se i priznavala Ga svemogućim

Vidjela Ga je, gdje ništa ne govori, i vjerovala je, da je On mudrost beskrajna.

Slušala Ga je, kako plače,
i vjerovala je, da je On radost Neba.

Napokon, vidjela Ga je, gdje nasićen uvredama umire na križu; i dok se vjera svih drugih duboko uskolebala, Marija je čvrsto vjerovala da je On Bog”.

S pravom je moglo biti rečeno, da je cijela vjera Crkve koja se rađala, bila koncentrirana u Njezinoj duši, i da danas u vojujućoj Crkvi na cijelom svijetu nema više vjere nego što je bilo u srcu Marijinu.

Isusu nije trebala vjera. Blaženo gledanje, što ga je uživao već ovdje na zemlji, nužno Mu je moralo učiniti vjerovanje suvišnim.

Marija nam se pojavljuje kao najsavršeniji uzor vjere jednog ljudskog bića. Ona je zaslužila da sva kršćanska vjera poteče od Nje, barem u tom smislu, da naša vjera ovisi o svjedočanstvu, što ga je Ona položila o misteriju Utjelovljenja. Kako je napisao kardinal Wiseman u svojoj studiji *Djela Novog Zavjeta*: “Brišite udio Blažene Djevice u svjedočanstvu Evanđelja, izostavite Njezino svjedočanstvo za kršćanstvo, pa ste ne samo slomili jednu kariku, nego ste otkinuli čitav lanac s njegova veza; nastat će ne samo pukotina ili provalija u zgradi, nego će nestati i samih njezinih temelja. Vjerovanje svih vjekova i cijeloga svijeta u divotna čudesa, koja su izvršena u Utjelovljenju, počiva na jednom jedinom svjedočanstvu, na jednom jedinom glasu: na riječi Svete Djevice Marije”.

Svaka vjera, da bi se svidjela Bogu, treba se stopiti s Njezinom, da se oblikuje po njoj.

I neka samo nitko ne vjeruje, da je vjera Svete Djevice manje teška i manje zaslužna od naše zato što su, na mahove, čudesa razdirala tamu kao munju. Nema sumnje! Ona je primila osobnu poruku arkandela, isto tako čula je pjevanje anđela na Božić. Elizabeta, Zaharija, Šimun otkrili su Joj tajanstvenim riječima Njezinu veličinu, a Betlehemska je zvijezda blistala i za Nju, kao i za mudrace. Ali se vjera Marijina nije nikada zaustavila na izvanrednim znacima puteva Božjih. Bolje nego itko drugi, Ona je znala, da vjera posjeduje Boga na daleko sigurniji način. *Blago onima, koji vjeruju, a nisu vidjeli*, reći će jednoga dana Njezin božanski Sin. Marija dobro pozna radost te vjere u tami i kroz zavjese. Njezina vjera ne traži više od onih jasnoća koje Joj sama Providnost daje; i ako ih koji put Bog umnoži na Njezine oči, Ona se zadovoljava da Ga za njih blagoslivlja, a da se ni najmanje ne tuži, kad se svjetlo zavije velom i kad zvijezda čudnovato nestane. Ona jedino umije pristajati, i to u svakoj prilici, uz puninu ljubavi, volju Božju. Nikada u ljudskom stvoru nije bilo djevičanskije vjere, vjere sa većim zatajenjem samoga sebe.

Jednog znamenitog dana, Ona nije razumjela riječ Svoga Sina, priznala je to svetom Luki. Jer nikada ljudska vjera nije imala svladati tolike zapreke: na blistava obećanja arkandela i na nebeske pjesme božićne noći – koliki kontrasti i kakvi kontrasti! Za Onoga, koji će se zvati Sinom Božjim i čijem kraljevstvu neće biti kraja – slama u štali, bijeg u Egipat, prezreno siromaštvo u Nazaretu; na svakom koraku Spasitelja svijeta nerazumijevanje, sumnjičenje, ismijavanje; a sve se svršava katastrofom u najvećem poniženju! Ali Marija je vjerovala Riječi Božjoj; Ona vjeruje u Boga. Ni prosječnost Njezine egzistencije, jednako kao ni neprijateljstvo, ni mržnja kojom su uzvraćali najvećoj ljubavi, nisu mogli pokolebati Njezin vjeru. Marija, koja je tako ponizno pristala da bude pridružena Bogu u Inkarnaciji, i koja je vjerovala da Previšnjemu ništa nije nemoguće. Marija ne prestaje vjerovati, da se Božji plan ostvaruje, nikada ne nastoji znati kako. Za Nju je sve bilo znak Božji. U polusjeni vjere, Ona

Ga je uvijek vidjela, kao što mi noću otkrivamo mirijade zvijezda. Njezinoj vjeri nije trebalo čudo Uskrsnuća. Nije se uništilo dalje u božanski misterij: vjernost je Marijina pobjedonosno prošla kroz sve kušnje. Marija je vjerovala kako je mogla vjerovati samo Majka Boga, koja je, kao nitko drugi, znala što je Bog. Uvijek nam se treba vraćati na Elizabetine riječi: *Blažena ti, koja si povjerovala.*

- **Sjedinjenje s Marijinom vjerom**

Koliko je opravdano što nam Majka Crkva predlaže Marijinu vjeru kao jedinstven primjer! Prije nego što svoju djecu pošalje na apostolske zadatke, i da njihova vjera bude tvoriteljica čudesa, poziva ih, da kleknu do nogu Djevice vjerne. Pa im predlaže molitvu, vapaj iz dna srca, da bi dobili vjeru koja će biti uzvrat vjernosti Božjoj.

“Daruj Gospodine, nama koji služimo pod Marijinim stijegom, onu puninu vjere u Tebe i pouzdanje u Nju, koja sigurno pobjeđuje svijet. daj nam vjeru živu prožetu milosrdnom dobrotvornošću, da po toj vjeri uzmognemo izvršiti sva svoja djela iz čiste ljubavi prema Tebi, čvrstu i nepokolebivu vjeru poput pećine, po kojoj ćemo ostati mirni i postojani usred križeva, napora i životnih razočaranja; vjeru odvažnu, koja će nas nadahnuti, da bez oklijevanja poduzmemo i izvršimo velike stvari za Boga i za spas duša; vjeru koja će biti vatreni stup naše duše; da nas ujedinjene vodi naprijed, da svuda pali vatre ljubavi Božje, da obasja i prosvijetli one koji sjede u tami i u sjeni smrtnoj, da rasplamti mlake, da vrati u život one koji su pokopani u smrti grijeha; vjeru koja će voditi korake naše putem mira, da bi se nakon borbe ovoga života, a bez gubitka i jednoga vjernika, naša Crkva mogla opet sva sabrati u kraljevstvo Tvoje ljubavi i Tvoje slave. Amen”.

Deseto poglavlje

MARIJA, CRKVA, SVIJET

Tvoja će milost, Duše Sveti, obnoviti lice zemlje i uspostaviti Tvoje kraljevstvo nad svim stvarima.

1. Marija i Crkva općenito

Naša duhovna orijentacija, kojom živimo jest sam duh Marijin. MI naročito nastojmo zadobiti duboku Marijinu poniznost, Njezinu savršenu poslušnost, Njezinu anđeosku blagost, Njezinu neprestanu odanost molitvi, Njezino općenito i svestrano odricanje, Njezinu čistoću bez ljaga, Njezinu herojsku strpljivost, Njezinu nebesku mudrost, Njezinu ljubav prema Bogu, hrabru i odanu, a u prvom redu Njezinu vjeru, tu krepost koju je samo Marija i Ona jedina, vršila u cijelom njezinu opsegu i u kojoj Ju nikada nitko nije dostigao.

Ovi su redci, a da za tim nismo posebno ni išli, otkrivajući dušu posvetne molitve, ocrtali pravu i vjernu sliku Naše Gospe. Mi tu zaista i sigurno naziremo Mariju; ne možemo Ju zamijeniti ni s kojom drugom; prepoznaju se crte Njezina lica, intonacija Njezina glasa. A čitavo vladanje pravog Marijina djeteta treba podsjećati na Mariju i da odiše duhom Njezine prisutnosti.

Koliko budemo vjerniji svojoj posveti, toliko će življe i vidljivije odsinuti u nama lik naše Gospe.

A bit ćemo to lojalniji i vjerniji sinovi Crkve. Od kapitalne je važnosti imati na umu ovu posljedičnu vezu, koja se na prvi pogled i ne primjećuje. Marija i Crkva nisu, uistinu, dvije heterogene stvarnosti, one su u neku ruku jedan te isti misterij, gledan pod sva različita

aspekta. Zar mi i ne govorimo: Naša Majka Sveta Crkva, kao što kažemo: Naša Majka Marija?

Između ova dva misterija nema prekida. Tradicija, koja nam govori, da smo rođeni od Duha Svetoga i Marije, govori isto tako da smo rođeni od Duha Svetoga i od Crkve. Tako je sveti Leon mogao reći: “Krsna je voda kao djevičansko krilo, i isti Duh koji je sišao nad Mariju, puni sveti zdenac” (Sermo IV. de Nativ. n. 3.-). Pod tim uvjetima štovanje Marije već je i štovanje Crkve.

Između Marije i Crkve postoji tako istinski vez, da protestanti sasvim naravno niječu zajedno katoličke dogme o Mariji i o Crkvi. Zar nije po svjedočanstvu Scheebena, jedan protestant izjavio da katolici brane i slave u Mariji svoju koncepciju Crkve kao Majke i Posrednice Milosti?

Možda, mislio je veliki teolog, na istom temelju počiva i činjenica, da razne protestantske konfesije u isti mah odbacuju dogmu Bezgrješnog Začeca i dogmu Papine nepogrješivosti. Na svaki način, Karl Barth je još nedavno podvukao ovo značajno podudaranje.

Nije naša zadaća, da na ovome mjestu istražujemo ove probleme: dosta nam je, da smo ih samo naveli, kako bismo pokazali povezanost.

Zaista nije puki slučaj, da Evanđelje, inače tako suzdržljivo u pogledu Marije, spominje Njezinu prisutnost kod svake od triju etapa osnivanja Crkve: Utjelovljenja, Muke, Duhova. Misterij Crkve ujedno je i misterij marijanski.

O. Terrien, D. I. ovako se izražava u svom klasičnom djelu: “Iako su i jedna i druga začele po Duhu Svetom; iako je ovaj božanski Duh dao plodnost i jednoj i drugoj, Mariji da rodi Isusa Krista i Njegove udove, Crkvi da dâ život posvojenim sinovima, ipak se ne bismo usudili, bez straha da ih međusobno ne uvrijedimo, pridavati Crkvi onu neizrecivu puninu Duha Svetoga, koju smo upoznali u Mariji; jer Crkva i sama prima od punine Marijine, kao što Marija učestvuje na punini Kristovoj... To upravo i znači formula, koju tako često upotrebljavaju Oci: Crkva nasljeđuje Kristovu Majku... Tako je Sin Božji stvorio Crkvu na sliku i priliku svoje vlastite Majke. Bog ne sliči čovjeku, nego čovjek Bogu; isto tako Crkva sliči Mariji, a ne Marija Crkvi.” (Majka Božja i Majka ljudi, 2. dio, sv. II. 1. pogl.-)

Ista Majka koja bdije nad kolijevkom Boga Djeteta, bit će prisutna i kod rođenja Crkve, jer su Duhovi zauvijek spojeni sa misterijem Božića.

A kolika je milost bila ta marijanska prisutnost za Crkvu koja se rađala! P. M. de la Taille govori u svom glasovitom djelu *Mysterium fidei* o utjecaju Presvete Djevice na svete Žrtve koje su se prikazivale za Njezina života, i na poseban Joj način pripisuje čudesno proširenje kršćanstva, kao i obilje čudesa i karizmi, što ih je Duh Sveti proizveo u prvobitnoj Crkvi.

Kolika milost i za svetog Ivana, kojemu je Ona bila na tako poseban način učiteljica! Ako je sveti Ivan Evanđelista o tajnama Božjim govorio na božanskiji način nego njegovi apostolski drugovi, onda je to, po svjedočanstvu kraj sebe imao svetište nebeskih tajni”. Napokon, kolika milost za sve svete evanđeliste, koji su mogli izravno i neizravno crpiti iz ovog vrela i predati nam njegovu vodu živu!

A sjedinjenje se nastavlja. Kad mi danas u ime Crkve prikazujemo euharistijsku žrtvu koja je identična sa žrtvom na križu, prikazujemo ju u ime Marije i zajedno s Njom, jer Marija ulazi u sam pojam Crkve, kao njezin najistaknutiji i najplemenitiji dio poslije Krista, koji je njezina glava.

Ako smo malo više govorili o vezi, koja sjedinjuje Mariju sa Crkvom, bilo je to zato da pokažemo, do koje dubine dosiže katolički, crkveni karakter Marijina štovanja. Ljubiti Mariju, ljubiti Crkvu; za nas je to jedno te isto. Neka se dakle nitko ne boji da u svojoj vjeri ide do kraja i da u Crkvi gleda “Isusa Krista priopćenoga i raširenoga”.

To će mu dati djetinje osjećaje odanosti prema onomu kojega je sveta Katarina Sienska zvala *slatki Krist na zemlji*, prema Njegovoj Svetosti Papi. Svaki katolik treba u svom srcu

čuvati osjećaje koje je imao O' Connell kad je u svojoj oporuci napisao: "Ostavljam svoje tijelo Irskoj, svoje srce Rimu, svoju dušu nebu". Naše srce pripada Crkvi jer i Srce Isusovo i Srce Marijino kucaju najživlje za Nju.

Ljubiti Mariju znači ljubiti Papu i primati njegove direktive sa poštovanjem, zahvalnošću i radošću. "Kome da idemo, Gospodine, govorili su apostoli, kad su u Tebe riječi vječnoga života?" Petar, živeći među nama, ostaje nam uvijek kao posljednje utočište i svjetlo koje ne vara.

Primajmo njegove enciklike, ne da u njima tražimo rečenicu, koja nam ugađa i koja potvrđuje baš ono, što se nama više sviđa, nego da do kraja shvatimo misao, koja je dah života, da prihvatimo čitavo njezino značenje i od nje živimo. Upoznajmo svijet oko sebe sa ovim odredbama i uputama o miru, o socijalnom pomirenju, o duhovnom i apostolskom životu.

Ljubiti Mariju znači ljubiti biskupa, koji je u svojoj užoj crkvi Kristov predstavnik među nama. "Tko vas sluša, mene sluša", rekao je Isus. To nam je dosta, da se ne ustavljamo niti na njegovim slabostima, niti na njegovim nedostacima, nego da u njemu gledamo pastira stada i pravog učitelja vjerske istine.

Ljubiti Mariju znači ljubiti svećenika, s kojim se svaki dan susrećemo i koji nam u pojedinosti našeg stvarnoga života unosi dobročinstva i blagodati Crkve. Naša Gospa zahtijeva poštovanje i poslušnost, koji mu pripadaju i još više. Ovaj će duh povjerenja biti za svećenika ohrabrenje i poticaj, oslonac u njegovoj samoći. On će iz svakog štovatelja Marijina izgraditi osobu oko koje će se svatko rado okupljati i tako lakše pristupiti zajedničkom ocu da se ponovno očeličimo za zajedničke borbe.

2. Marija i Crkva u svijetu današnjice

Marijina djeca žele biti djeca Crkve, koja uzimaju njezine dimenzije, njezine brige i nade. Ona želi da u našem suvremenom svijetu budu veliki pothvat za Boga.

Mi nismo ni najmanje u brizi zbog konačnog trijumfa. Ima jedno sredstvo, kažemo, da se k vjeri privedu ovi milijuni tvrdoglavih i da se spasi i množina drugih: treba jednostavno primijeniti veliki princip koji upravlja svijetom, onaj princip što ga je sveti župnik iz Arsa ovako formulirao: "Svijet pripada onome tko ga više ljubi i tko mu tu ljubav i djelom dokaže". Milijuni ovih nesretnih sigurno neće slušati izlaganja vjerskih istina; ali neće moći ne zapaziti junačku ljubav prema bližnjemu, koju udahnuje naša vjera, i da budu duboko ganuti. Uvjerite ih da ih Crkva najviše ljubi, pa će brzo okrenuti leđa onima, koji ih zavode u bludnju. Usprkos svemu vratit će se vjeri; ići će čak i tako daleko, da za vjeru daju i svoj život."

Onaj koji ljubi svijet srcem Marijinim znade, da ga ljubi najjačom ljubavi. On u svojim rukama drži moć bez granica, jer nijedna ljubav ljudi ne može biti jednaka ljubavi njihove Majke.

Eto zašto čelimice dočekujemo i ulazimo u bitku koja bjesni, bez iluzija, ali i bez straha. Živimo sa Crkvom i osjećamo svaki udarac koji se Crkvi zadam u bilo kojem dijelu cijeloga svijeta. Uzbuđujemo se nad svakim izvještajem o pobjedi i radujemo se s anđelima "nad svakim grješnikom koji se pokaje i vrati u ovinjak". Trpimo od svake rane i klikćemo, kad god zlo uzmiče. Osjetljivi poput majke za krik svakog ranjenika, za vapaj u pomoć svake duše u pogibli.

U tom gigantskom dvoboju sve se Božje snage moraju ujediniti za spas ljudskog roda. Sigurno Crkva zbog toga u ovom času osjeća s novom oštrinom nostalgiju za povratkom naše odijeljene braće k jedinstvu Crkve. Ovaj problem prevladava nad svim ostalim problemima:

ako ikada, sada je čas, da se sjetimo Isusova uzvika: *Oče, da budu jedno kao Ti i Ja ...da svijet vjeruje, da si me Ti poslao*. Isus je Sam povezo kršćansko jedinstvo i vjeru u njegovu misiju. Biti jedno, da svijet vjeruje...

U toku povijesti bilo je dosta pokušaja, da se ovaj problem riješi učenim i suptilnim diskusijama: one su često dovele do otrovnog suprotstavljanja; a uvijek su ostale bez trajnih rezultata.

Nije li i ovdje kucnuo Marijin čas?

Kada djeca napuste zajedničko ognjište i više se međusobno ne razumiju, zar nije onda uspomena na nježno ljubljenu majku najjača veza koja još preostaje i najbolja nada za pomirenje obitelji?

Marija je majka kojoj nijedna druga nije ravna. Ona je toplina ognjišta. Ona poziva svoju djecu da se stisnu na Njezinu srcu. U Njezinoj blizini spoznat će, koliko su braća jedni drugima.

Povratak jedinstvu Crkve, povratak zajedničkoj ljubavi Marije. Kako divan san! Zašto bi nam bilo zabranjeno vjerovati, da će natjecanje u aktivnoj pobožnosti prema Našoj Gospi jednoga dana ujediniti razdijeljenu braću. To bi bila majčinska zadaća! Utopija? Nikako, jer je marijanska pobožnost, koja se tako rado ističe kod Anglikanaca i ponovno se rađa u nekim protestantskim grupama, ostala živahna i duboka u ogromnom istočnom svijetu.

Marija, zajednička ljubav, kolika nada!

Marija nam se nudi kao vez, po kojemu će doći do sastanka između kršćanskog Istoka i Zapada. Ona je naše zajedničko dobro, blago iznad svake cijene, strasno ljubljeno blago. Neka Joj svatko otvori svoju dušu, da Ona njem zavlada: Marija će svoju djecu povesti sigurnom i blagom rukom k jedinstvenom ovčinjaku, gdje se nalazi potpuna istina, punina života, Isus Krist, naš Gospodin.

Marijina bi djeca sa svoje strane htjela požuriti čas sjedinjenja, nudeći i prikazujući Mariji duše, s kojima se može raspolagati i koje su podatne u Njezinim rukama. Marija će ih predati Duhu Svetom, a Duh će sveti iz tih duša učiniti poslušno oruđe svojih moćnih osnova, da izvrši Svoju volju, i proizvede ona divotna čudesa milosti, koja će obnoviti lice zemlje na najveću slavu Božju.

Jedanaesto poglavlje **U ZNAKU KRIŽA**

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.
Tako neka bude.

1. Trpljenje i apostolat

Završavamo znakom križa!

To nije samo gesta bez važnosti, niti obred čiste konvencionalnosti.

To je blagoslov Božji, koji silazi nad nas i nad posvetu kojom smo se posvetili, i koji nas pokriva nevidljivim oklopom: mi znamo da sudjelovati u apostolatu znači ući u misterij otkupljenja, misterij smrti i života. Na svakom koraku sukobit će se apostol sa ljudskim trpljenjem u tisuću oblika: susrest će u dušama, kojima se približi, pa će ih sa taktom i strpljivošću morati učiti kako treba trpjeti. On će i u sebi samom osjetiti, da se za duše plaća, pa će i sam koji put iz ove bitke protiv pakla izići umoran i kao prebijen. Apostolat nije igra za djecu i Bog želi da mi u tu borbu uložimo i svoj život. Treba licem u lice gledati križ koji se uzdiže na Kalvariji i od kojega ovisi spas ljudi. Ako je Spasitelj platio duše cijenom Svoje Krivi, onda je normalno da djelo spasenja što ga poduzimamo također sadrži i otkupninu; nije

učenik nad Učiteljem. Ako ne želi biti razoružan kod prvog sudara, onda treba duboko razmisliti o otkupiteljskom smislu patnje i trpljenja. Treba vjerovati, za sebe i za druge, u pobjedničku ljubav Božju, koja se uvijek krije na dnu svake boli. Ah! Kad bi zaista vjerovao da je svaka patnja prava milost! Onda, osjećaj patnje postaje osjećaj sasvim bliže prisutnosti Isusove. Uz jedini uvjet: da imamo povjerenja u Boga. O, lako je vjerovati da nas Bog ljubi, dok se ide prema našim željama; ali treba dobro očeličene vjere da se čovjek ne pokoleba, kad na našu barku udari bura. A ipak je ljubav Božja najbrižljivija i najobuhvatnija baš u času nevolje. Mi tako slabo razumijemo navale te ljubavi, koja nas zbunjuje! Mi se protivimo nježnosti, koja nas lomi da bi nas bolje poplavila. Mi se ne pouzdajemo u Boga i sumnjamo o Njemu, jer naša vjera nije dosta jaka, da Ga prepozna pod prividnostima po kojima se On skriva, a koje nas često zbunjuju. Koje li nevjere u krilu naše vjere! Kako mi teško vidimo i prepoznajemo Boga kroz drugotne uzroke. *“Bože moj”*, pisala je jednom jedna izabrana duša, *“daj mi da svuda prepoznam Tvoje djelovanje, u svakom stvoru koji me povrijedi, u svakom događaju koji mi se usprotivi kao i u svakoj radosti koja mi širi srce. Učini da praktički shvatim da, iako su drugotni uzroci beskonačno različiti, prvotni uzrok ostaje uvijek isti, a taj uzrok, to si Ti, o Gospodine. Ruka je ista, ali ona mijenja rukavicu. Ona ima svoju rukavicu od baršuna, svoju rukavicu od kostrijeti, rukavicu od željeza, već prema tome da li me, kad me dotakne, tješi ili mi zadaje bol. Bože, moj Bože, uvijek Tvoja dobra i nježna ruka stišće moju, da bi mi izrazila: “Ja te ljubim”. Ali kad je ruka koja stišće, ma koliko nježna bila, u željeznoj rukavici, onda je stisak uvijek hladan i tvrd, ako ne i bolan... Sa rukavicom od kostrijeti to manje boli. Mi bismo, međutim, htjeli da uvijek osjećamo samo baršunastu rukavicu, ali nju Ti, Gospodine, štediš možda više nego bilo koju drugu... Svejedno, Gospodine, radi kako je Tebe volja, nemoj se sa mnom ustručavati, obući rukavicu koju želiš, stisni koliko Ti se sviđa. Ostavi mi samo sinovsku slobodu, da skinem rukavicu i poljubim ruku”*.

Kad bi mi uspjeli da ovako shvatimo Božje prilaženje u svakom zlu koje boli, koliko bi mogli pomoći bratu, koji je u kušnjama izgubio pravi put, pa luta u noćnoj tami! Mi bismo ga tješili, jačali. Pristupimo mu tiho i polagano, recimo mu da “zora počinje već od ponoći”, da je u njegovoj bolnoj duši na poslu sam Bog, i da će jednoga dana shvatiti čudesa, koja se bez njegova znanja odigravaju na dnu njegova srca. Ponovimo mu ove riječi svetoga Ljudevita Marije: *“Pa pustite Ga, neka radi što hoće: On vas ljubi, On zna što radi, On već ima iskustva; svi su Njegovi udarci spretni i vješti, i od ljubavi; nikada ne daje nijednoga na krivo mjesto, ako ga svojom nestrpljivošću ne činite suvišnim...”* Ili ove druge smjele riječi, koje se svetac usudio da upravi *Prijateljima križa*: *“Ne primajte nikada nijedan križ, a da ga niste ponizno poljubili, sa zahvalnošću, a kad vas predobri Bog odlikuje obdarivši vas kakvim malo pozamašnjim križem, zahvalite Mu na poseban način i pobrinite se, da mu i drugi zahvale”*. Dobro je mjeriti našu vjeru sa vjerom svetaca, da shvatimo kako smo mi bijedni vjernici – nevjernici; nedosljedni u svom kršćanstvu, tako malo svjesni svoga krštenja, i još napola pogani! Kad bismo mi po njima mogli otkriti kršćanstvo puno životnoga soka, jedino koje posjeduje riječi vječnoga života. Svom bratu koji trpi nećemo odmah reći previše teške i ozbiljne riječi prepune unutarjnega bogatstva, nego ćemo ih čuvati u srcu, da svojim diskretnim svjetlom i prikrivenom toplinom prožmu riječi utjehe i hrabrenja, koje ćemo mu reći s nadom, da ih jednoga dana – zajedno s nama – bude mogao podnijeti.

Kakvo bi to bilo preobraženje, kad bismo se usudili vjerovati, da je trpljenje u svim svojim oblicima veliki prilaz Božjoj unutarjnosti, put koji vodi k odlučnim susretima Njegove ljubavi. O, nema sumnje, normalno je, da se narav propinje na pogled patnje. I sam je Isus – toliko se osjećao čovjekom našega roda – molio u Maslinskom vrtu, da ga mine kalež. Usprkos blažene izvjesnosti, da će Njegova smrtna borba spasiti svijet, prvi su pokret Spasiteljev bile žalost i odvratnost. Neka budu blagoslovljene ove svete riječi, koji nam

pomažu, da ne crvenimo radi svoga kukavičluka i svoga straha! Blagoslovljen neka bude Krist, koji u isti čas strepi od smrti i stupa prema njoj mirnim korakom, kako bi nama jednom te istom gestom kazao, da je On jedan od nas i da mi treba da idemo Njegovim stopama.

Da bismo lakše svladali ovo instinktivno prezanje, shvatimo da križ koji nam se nudi, nije tek kakva god patnja koja dolazi od nekog hira sudbine, neka anonimna kušnja koja udara naslijepo, nego dar Božji, izabran između tisuću njih i primjeren upravo za nas i naše prilike... Neka ovaj čovjek... nosi na svojim ramenima hrabro svoj križ, a ne križ nekoga drugoga – daje sveti Ljudevit Marija da govori Bog – svoj križ, što sam ga Ja, u Svojoj mudrosti, spremio za njega po broju, težini i mjeri; svoj križ, kojemu sam Ja Svojom vlastitom rukom odredio njegove četiri dimenzije u velikoj primjerenosti: njegovu debljinu, njegovu duljinu, njegovu širinu i njegovu dubinu; svoj križ, koji sam mu Ja istesao iz jednoga dijela onoga križa, što sam ga Ja sam nosio na Kalvariji... Kad bismo mi boje shvaćali, da u svijetu ništa nije prepušteno slučaju, da ljubav Božja uvijek bdi, da Bog neizmjereno bolje zna što je za nas dobro, nego mi sami, mi bismo se manje bojali, da Mu se prepustimo i da iz Njegovih ruku primimo tako dragocjene darove. Dosta je vjerovati da “sve okreće na dobro onima, koji ljube Boga”, i da to dobro, koje On hoće, nije kakvogod dobro, nego da je najbolje moguće, jer ga Bog hoće i daje ga kao Bog, to jest ispunjavajući ga svojom pobjedničkom milošću do najviše moguće granice.

To vjerujemo za same sebe. To vjerujemo i za druge. To im kao dobru vijest donosi ovaj kršćanski smisao za patnju. On treba biti tumač Boga onima, koje je ranio život.

Uostalom, njegov će apostolat često biti već sam po sebi križ, koji će morati nositi. Osvajanje se duša plaća velikom cijenom. Najveća kušnja u apostolatu – protivno od onoga, što bi se moglo misliti – ne dolazi od protivljenja grješnika, nego od pomanjkanja podrške od strane onih, koji bi trebali pomoći u radu.

Mislimo uvijek na to, da djelo Našega Gospodina mora uvijek nositi Njegovo znamenje križa. Može se sumnjati u nadnaravni karakter jednog djela, gdje toga obilježja ne bi bilo. Bez križa nema ozbiljnih rezultata. Janet Erskine Stuart ovako iznosi ovu istinu: “*Promatrajte*”, kaže ona, “*Svetu Povijest, Povijest Crkve, pa i svoje vlastito iskustvo koje iz godine u godinu treba biti sve bogatije, pa ćete vidjeti, da se Božje djelo nikada ne vrši u idealnim uvjetima, nikada onako kako bismo mi to htjeli ili zamislili. To znači, čudne li stvari! Da same prilike, koje prema našim ograničenim ljudskim pogledima kao da sprečavaju da ti uslovi budu povoljni i kvare izgled za uspjeh djela, naprotiv, postaju ne zapreke, nego neophodno potrebna sredstva za uspjeh; ... ne težak teret, koji poništava napor, nego ulje koje podržava, razvija energiju i pomaže joj da postigne cilj. Bog uvijek voli pokazati svoju moć tako što dopušta uspjeh u nepovoljnim uslovima i ostvaruje svoje najveće osnove i nacрте sa nedostatnim oruđem*”.

Tko još nije doživio razočaranje nad zaprekama, što ih dobri ljudi stavljaju apostolskom radu? Sigurno ne iz zloće, nego iz jednostavnog spleta ljudskih uskogrudnosti, suprotstavljanjem gledišta, koja se sukobljavaju, dok bi jedan širi pogled uskladio priličan broj istina, koje se međusobno nadopunjuju. Malo ljudi shvaća, da večer ne protuslovi jutru i da jesen nije pobijanje proljeća. Znajmo gledati u lice tome križu, koji je možda teži od mnogih drugih. Bog na taj način čisti svoje instrumente, usavršuje ih, oslobađa ih od njih samih, daje im oštrije i ujedno profinjeniji smisao za jedinstvenu svoju slavu. Jednoga ćemo dana shvatiti da je sva ta igra sjene i svjetla bila sastavni dio otkupljenja duša.

Onda ćemo Bogu zahvaliti za svaki kamen, na koji smo naišli na svom putu, za pustinje, kojima smo morali proći, za bunare, koji su trebali ugasiti našu želju, ali je njihova voda bila bolno gorka. Sve je ovo Bog htio ili pripustio; sve je On to odvagao, i odmjerio s ljubavlju. Gospodin je promatrao naše suze kao biserje velike vrijednosti i one vječno blistaju pred Njegovim licem. Dobro je to znati, ne da o sebi previše razmišljamo nego da idemo naprijed

veselo, da dignemo hrabro glavu u oluji i da prepoznamo i razumijemo znakove “otkupljenja koje se približava”. Ta će nam izvjesnost pomoći da dublje proniknemo u smisao riječi, koje nam mogu biti pravilo na putu: *Uspjeh je radost*. Poraz je samo odgođeni uspjeh. Ako ovako budemo shvaćali križ, ostvariti ćemo ideal postojanosti, kojim bi nas Naša Gospa htjela nadahnuti, a koji opisujemo ovim riječima:

Od svojih štovatelja ona traži ne bogatstvo ili upliv, nego nepokolebljivu vjeru; ne upadljive akcije, nego napor bez prestanka; ne divovsku snagu, nego trajan, postojani rad.

U svojoj službi moramo uvijek “čvrsto držati”, nepomirljivo se odupirati svakom gubljenju hrabrosti. U časovima krize neka bude svatko čvrst kao pećina, a u svim prilikama stalan.

Neka se nada uspjehu bez sumnje, i ako ga postigne, neka mu se umjereno raduje; ali svoju službu neka vrši bez obzira na uspjeh. Neka se bori protiv poraza, neka ne bude utučen, ako ga koji put i zadesi, i neka ne miruje prije nego što ga ispravi...

Zaboravljajući samoga sebe on stoji uspravan podno križa svoje braće i napušta svoje mjesto, tek pošto sve bude svršeno.

2. Marijino supatništvo

Apostolat znači otkupljenje. Izveo je to otkupljenje Isus Krist, izvan kojega nema spasa. Ali uz križ na Kalvariji stajala je žena koja je u svom srcu u naše ime prikazivala jedinstvenu žrtvu. Marija, suspasateljica, sjedinjivala je svoje supatništvo sa trpljenjem Svoga Sina. Marijanska teologija sve više ističe dalekosežnost te prisutnosti i smisao te neposredne suradnje. Ovdje, više nego ikada, moramo izbjeći svaku nejasnoću, Ponovimo još jednom: Samo je Naš Gospodin Isus Krist Otkupitelj svijeta u pravom i istinskom smislu riječi. Nitko s Njime ne dijeli tu slavu, pa je i Mariji, iako na drukčiji način nego nama, trebalo ovo jedinstveno otkupljenje. Međutim, iako je potpuno dostatna krv Našega Gospodina, ipak Crkva shvaća i priznaje da, u daljem smislu, po sudjelovanju, svi izabrani surađuju s Našim Gospodinom u otkupu svijeta. A među ovim odabranima, jasno je, da Marija zauzima posebno istaknut položaj. Ali Njezina se uloga ne ograničava na tu naknadnu suradnju. Tu su još Njezine neizrecive boli; ima još i osobito Njezina potpuna sporazumnost i dobrovoljan pristanak za žrtvovanje Njezina Sina: tako Ona, na sasvim osobit način, surađuje na otkupljenju svijeta. Nema sumnje, onaj fiat kod Navještenja uključivao je u sebi već i fiat Kalvarije, jer će se od Nje roditi, biti cijena otkupljenja; ali uz križ Marija je u svom srcu izvršila ono, što Bog nije dokraja tražio ni Abrahamu: potpunu žrtvu jedinorođenoga Sina. Time Marija ulazi, u svojem redu, razume se, ali kao nijedan drugi stvor ljudski, u misterij otkupiteljske žrtve. Time Ona, u ime svih nas, potvrđuje jedinstveni prikaz. Shvatimo, da apostolat koji želimo vršiti u sjedinjenju s Njom, mora imati svoj korijen u ovoj supatnji Presvete Djevice. Marija će mu s nove strane otkriti vrijednost duše, otkupljene takvom cijenom, i bezdan grijeha iskupljenog ovakvom žrtvom. Ona će ga naučiti, da ljubi ove svete rane beskrajnom zahvalnošću i da govori Raspetomu: *Tvoje su rane moje zasluge*. Ona će mu dati majčinsku dušu prema grješniku, koji također čini bogoubojstvo *ne znajući što čini*. Gledajući Marijinim očima grijeha svijeta, u svojoj ćemo duši ponovo proživljavati raspeće Boga na križ. “*Jer Bog*”, kako je divno rečeno, “*ne živi jedino u Nebu; On živi i u dušama, i nema života lomnijeg i u većoj opasnosti, nego što je ovaj, Ništa na svijetu nije tako smrtno i ne umire tako lako, kao Bog u ljudima; i najmanji pokret strasti ili interesa, najmanji pritisak konformizma dostaju, da ubiju taj život: ovdje se najviše realnost učinila plašljivom i osjetljivom poput sna, i zato je ljubav svetaca tako nježna, protkana samilošću, toliko drhti od bojazni i ujedno i od nade. Oni se svaki dan za svoga Boga bore sa smrću i svaki joj Ga dan iznova otimaju*”.

Osjetit ćemo potrebu, da i svoju supatnju sjedinimo sa žrtvom, koja je iznudila oprostjenje. I bit ćemo sretni, da možemo Učitelju prinijeti ovaj dio trpljenja, koji nam nalaže dužnost, i ovaj višak odricanja i samozataje koji će apostolat neminovno od nas tražiti. Reći ćemo Bogu *da* za one, koji odbijaju Njegovu milost; bit ćemo ljubomorno vjerni za one koji griješe protiv svjetlosti. S Marijom ćemo stajati podno križa na mjestu onih koji su pobjegli, izdali, odrekli se i zanijekali. U svom ćemo srcu, u sjedinjenju s Marijom, skupiti svu ljudsku patnju, koju nije posvetilo prihvaćanje, koja nije uspjela postići svoju konačnu svrhu kao Božji sakrament, pa ćemo umjesto revoltiranih reći onaj pokornički poslušni fiat koji preobražava. Svojom supatnjom pridonijet ćemo, da trpljenje, koje je tako rašireno po cijeloj zemlji, bude korisno i postigne svoj cilj, učinit ćemo da uspije kao snažna, jaka rijeka koja na svom putu sabire sve vode i upravlja ih svojim tokom, pa i one koje se opiru, i sve ih zajedno izlijeva u more. Izrazit ćemo ga osim zazivom Ocu: “*Dođi kraljevstvo Tvoje, budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji*”. Kako sjajna uloga i misija: otkrivati misterij slave Božje sakriven u patnji ljudi; bacati njihovu žalost i bijedu u naručaj Božjega milosrđa! Osobito će ovu gestu ponoviti onda, kada se, u zajednici s Marijom, sjedini sa molitvom koja kruni kanon mise. Mislite na to, što ova molitva znači na usnama Presvete Djevice, ova doksologija koja rezimira sav polet Njezina srca podno križa.

Bolje nego itko drugi Marija je razumjela misterij slave, koji se pred Njezinim očima odigravao na Veliki Petak. Ona se tiho klanjala “Bogu nazočnom u Kristu koji je pomirivao svijet *sobom*”. Njezina je duša osjećala mir nepobjedive izvjesnosti; svjetlo je trijumfiralo nad tminama; ljubav nad mržnjom; dobro nad zlim. To je već bila milina zore: zore Duhova.

3. Znak Križa

Svega nas toga sjeća znak križa. Ne treba se stoga čuditi štovanju, koje mu Crkva oduvijek iskazuje. Nijedan se važniji pokret života ne vrši, a da Crkva ne pravi znak otkupljenja: nad djetetom koje krsti ili potvrđuje, nad svećenikom kojega sveti svetim redom, nad umirućim kojega hrabri. Križa kruh koji ćemo jesti, vodu, sol ili ulje, sjemenje, naše radionice. Bez prestanka umnaža ovaj znak koji sa mirnom sigurnošću suprotstavlja demonu: *u tom ćeš znaku pobijediti*.

Uputno je, dakle, i potrebno da mi pristupamo k svojim apostolskim zadacima provideni i učvršćeni ovim Božjim znakom. Nemojmo izgubiti kult ovoga svetoga znaka, koji je ujedno i najslavnije ispovijedanje naše vjere.

4. Ispovijedanje vjere u presveto Trojstvo

Jer Trojstveni “credo” prati znak Križa: *U ime Oca i Sina i Duha Svetoga*.

Time je sve počelo; i time sve i svršava. Ljubav Božja, rekli smo, nalazi se na početku svih stvari; dodajmo, da je ona i ključ misterija stvaranja. Vizija Presvetog Trojstva mora dominirati čitavim kršćanskim životom i oživljavati ga, u Njemu svršava svaki Apostolat.

U ime Oca.

Zašto polazimo na osvajanje duša? Da ljudi žive kao sinovi Božji. Svaki drugačiji život ostaje ispod njihova određenja. Kakva je to *dobra vijest* koju nosimo svojoj braći? Da na Nebu imaju Boga, koji je njihov Otac, i da ih je On postavio na svijet samo zato, da budu dionici Njegova života i Njegovih dobara. Ništa se prečega ni važnijega nema ponavljati ljudima, nego svrha za koju su stvoreni i prema kojoj teži njihov život, misao Božja koja lebdi nad svakim od njih. Njima je potrebna ova poruka, kao što im je potreban znak; potrebna im je, da bi se mogli ljubiti, jer je u ovom Božjem očinstvu ukorijenjena bratska ljubav.

U ime Oca.

Ne govorite, da mi je taj čovjek nepoznat; ja u njemu prepoznajem jednog sina Oca; ja osjećam, da me s njime vežu veze jače od krvi: zajednički poziv upravlja nas k istom ognjištu. Poći ću k tomu čovjeku; ja ga poznam.

U ime Oca.

Tako ćemo otići k svim *rasipnima*, koji su pobjegli iz očinske kuće i rastepli svoj dio baštine. Reći ćemo im, da je njihovo mjesto za obiteljskim stolom još slobodno i da se Otac svake večeri uspinje na brežuljak čekajući njihov povratak. Stariji brat u paraboli zna samo za osobno zadovoljstvo, zbog *ispunjene dužnosti*. Marijin štovatelj čini više; on odlazi na ceste, u potragu za onim koji se izgubio; donosi mu tvrdokornu ljubav Oca i Njegovo neumorno oprostjenje i nema mira, dok ne dovede kući bjegunca i sam svojim rukama ne zakolje utovljeno tele.

U ime Oca.

Postanimo i mi svjesniji *božanskog posinjenja* i stanimo i mi *na stranu Očevu*. Što je, zapravo, važno? Samo jedna stvar: da se Otac može priopćiti svojoj djeci, da se očituje Njegova slava i da se vrši Njegova volja.

U ime Sina.

Crkva znade snagu ovog silnog imena, koje je pobijedilo Sotonu i otelo mu vlast, pa voli da Ono odzvanja u njezinim egzorcizmima. Poslušajte: “Zaklinjemo te, nečisti duše, bio ti koji mu drago, sotonska moći, imenom i jakošću Isusa Krista, Našega Gospodina, budi istrgnut i protjeran iz Crkve Božje, iz duša stvorenih na sliku Božju i otkupljenih predragocjenom Krvi božanskog Jaganjca...”

Ponizi se pod moćnom rukom Božjom, dršći i bježi na naš zaziv svetog i strašnog imena Isusova, od kojega strepi pakao, kojemu su podložne nebeske Vlasti, Moći i Gospodstva, koje bez prestanka hvale Kerubini i Serafini u svojim zborovima govoreći: *Svet, Svet, Svet je Gospodin, Bog vojska...*”. I usudimo se vjerovati, zajedno sa Crkvom, u svemoć ovoga pobjedničkog imena.

U ime Sina.

On je pobijedio grijeh ljudi i za duše koje će doći, čuva preobilje vrijednosti svoje žrtve. Vjerujmo slobodno, ako se borimo protiv zla oboružani ovim imenom, da na svojoj strani imamo čitavu silu Božju.

U ime Sina.

On je pobijedio svijet i zato od nas traži, da ga mi s pouzdanjem idemo osvajati. Usudimo se vjerovati, da će po nama učiniti još veće stvari od onih što ih je sam učinio. Jer je tako obećao.

U ime Sina.

On je pobijedio smrt izašavši živ iz groba na Uskrs ujutro, a Njegova je smrt ubila smrt. Vjerujmo, da nijedan nadgrobni kamen nije pretežak da bude dignut na zaziv ovog imena: da nijedan zapečaćeni grob ne odolijeva Njegovu pritisku, i da se On smije stražarima, što su ih postavili strah i mržnja, ne bi li u laž utjerali Njegovu riječ.

U ime Sina.

On je pobijedio srdžbu Božju, i iznuđio od Boga oprostjenje za sve krivce, za sve rasipne sinove, za sve Magdalene. Usudimo se vjerovati, da ne stojimo sami, kad se borimo, da spasimo okorjeloga grješnika od Njega samoga i od srdžbe Božje, i da Krist želi, da u nama i kroz nas bude za toga grješnika uskrsnuće i život.

U ime Sina.

On je naredio, da se Evandjelje propovijeda svakom stvorenju i obećao je, da će sa svojom Crkvom biti sve do svršetka vijeka. Usudimo se vjerovati, da Bog daje svoju milost prema svojim naložima i sigurno daleko više iznad naših i najsmionijih nada!

U ime Duha Svetoga.

Jesmo li kada razmišljali o ovoj nečuvenoj misiji, koju nam Bog povjerava: da idemo k ljudima u snazi i kreposti Njegove Ljubavi prema njima, u Duhu Svetomu? Ne da ih ljubimo svojom slabašnom ljubavi, nego da ih ljubimo Njegovim beskrajnim srcem, to jest ljubavlju koja ne pozna nikakve ograde i koju ništa ne odbija; koja zna čekati i počinjati iznova, a da se ne umori ni ne uvrijedi. Kojoj ne treba hvale koja joj pripada; koja se spušta nisko kao najniža ljudska bijeda i ne boji se da će se uprljati najodvratnijim dodirima; koja zna biti žestoka kao olujni vjetar, iščupati zlo sa korijenom i zadati udarac od kojega puca čir, ali koja zna u isto doba biti i blaga poput povjetarca, liječiti ranu strpljivom brigom i ne gasiti stijenj, koji još tinja. Koja zna ponovo navaliti, u naletu kao silni morski valovi: oni se lome o strme obale, ali u ritmu vjetra i plime opet udaraju, udaraju bez prestanka, sve dok se pećina ili ne smrvi ili ne otvori; i koja također zna, tankoćutnije od majke, slušati povjerljive izljeve, koji pripremaju ispovijedi i priznanja i povratak, koja umije shvatiti osebnosti svake duše i pomoći joj, da se odazove posebnom Božjem pozivu.

U ime Duha Svetoga.

Kakav poziv na smionost! Zahvaljujući Njemu smijemo ići k ljudima odvažnošću čovjeka, koji zna da preko njega djeluje jedan Drugi i da nam On daje Svoje svjetlo i Svoju snagu. mi imamo pravo vjerovati, da će Duh Sveti biti začetnik naših misli i dah naših usta.

U ime Duha Svetoga.

Kao da i mi samo izlazimo iz Dvorane Posljednje Večere onog Duhovskog jutra, i vičemo mnoštvu da je život dobio novi smisao, otkada je Krist ustao živ iz groba i Bog se opet pomirio s ljudima.

U ime Duha Svetoga.

Da otrgnemo ljude od njih samih, da im pokažemo blaženstva o kojima oni i ne slute, da preokrenemo njihovu ljestvicu vrednota, da ih dovedemo do toga, da prime Njegove milosti svetosti i života, koje nadilaze svako shvaćanje.

Da obnovimo lice zemlje na sliku Sina i slavu Oca. I koji od nas traži da surađujemo, cijelom svojom dušom na ovom jedinstvenom djelu koje On vrši stoljećima, na našu radost i Njegovu slavu.

SADRŽAJ

Posvetna molitva

Prvo poglavlje: Duh Sveti

1. Narav Božje ljubavi
2. Osobna uloga Duha Svetoga u Presvetom Trojstvu
3. Osobna uloga Duha Svetoga u sv. Crkvi
4. Poštovanje prema Božjem djelovanju

Drugo poglavlje: Naša Blažena Gospa

1. Savezništvo Duha Svetoga i naše Blažene Gospe
2. Vjernost savezništva
3. Duh Sveti u nama oblikuje Krista
4. Naša Blažena Gospa oblikuje u nama Krista

Treće poglavlje: Marijino posredovanje

1. Marijino posredovanje uzdiže se prema Bogu
- Marija, odgovor Bogu
- Marija, naš odgovor Bogu

- Marija, slika Duha Svetoga
- Marija, odsjev Srca Božjega
- 2. Marijino posredovanje silazi ljudima
- Trajno posredovanje
- Posredovanje podređenom jedinom posredovanju Krista

Četvrto poglavlje: Sjedinjenje s Marijom

1. Put djetinjstva: In sinu Matris
2. Sjedinjenje s Marijom, put ka Bogu
- Sjedinjenje s Marijom i volja Božja
- Sjedinjenje s Marijom i Božja svetost
- Sjedinjenje s Marijom i predanje Bogu
- Sjedinjenje s Marijom i Zajedništvo Svetih
3. Sjedinjenje s Marijom, put do ljudi
- Sjedinjenje s Marijom i apostolat
- Sjedinjenje s Marijom i djela milosrđa
- Sjedinjenje s Marijom i osobno posvećenje

Peto poglavlje: Apostolska hrabrost

1. Srčanost, Marijanska krepost
2. Hrabrost pred nemogućim
3. Hrabrost i latentni heroizam

Šesto poglavlje: Poniznost i apostolska snaga

1. Poniznost naše Gospe
2. Poniznost djece Marijine
3. Snaga, vrlina poniznih
4. Snaga i obraćenje ljudi

Sedmo poglavlje: Duhovna čistoća i napredak

1. Apostolska čistoća
2. Čistoća Blažene Gospe
3. Naš porast u Kristu
4. Naše očekivanje Krista

Osmo poglavlje: Molitva i djelo

1. Molitva
- Euharistija, hrana osobnog života
- Euharistija, svrha i sredstvo apostolata
- Sveti oficij
- Krunica
2. Dobra djela
- Apostolsko djelovanje, potrebno djelu Božjem
- Apostolsko djelovanje, općenita dužnost
- Intenzivno apostolsko djelo
- Poslušna apostolska djelatnost

Deveto poglavlje: Marijansko posredovanje

1. Praskozorje posredovanja: pohođenje
2. Jutro posredovanja: Duhovi

3. Bijeli dan sadašnjeg posredovanja

 - Vjera, izvor milosti
 - Cjelovita vjera Marijina
 - Sjedinjenje s Marijinom vjerom

Deseto poglavlje: Marija, Crkva, svijet

1. Marija i Crkva općenito
2. Marija i Crkva u svijetu današnjice

Jedanaesto poglavlje: U znaku Križa

1. Trpljenje i apostolat
2. Marijino supatništvo
3. Znak križa
4. Ispovijedanje vjere u Presvetom Trojstvu